

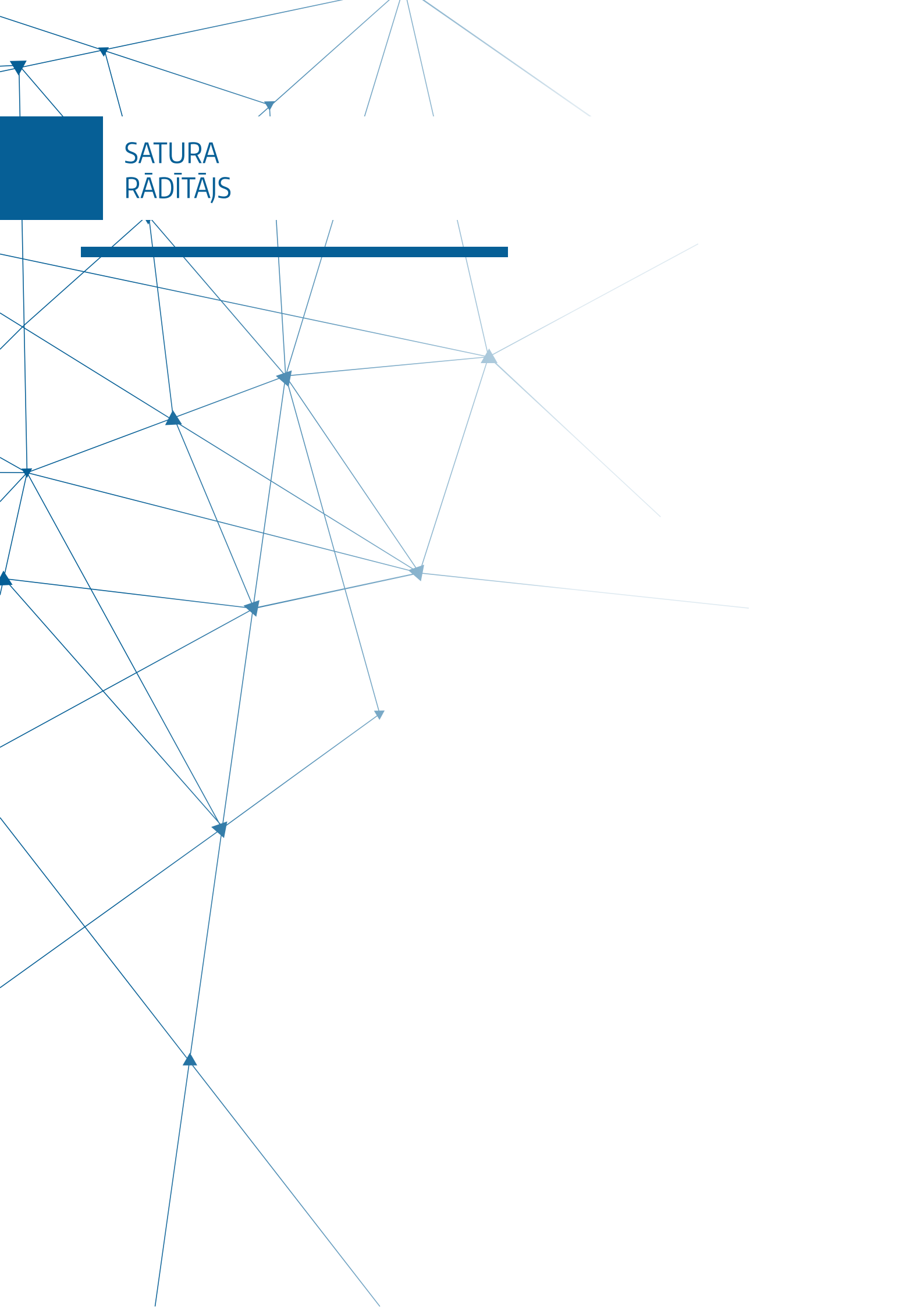

SABIEDRISKO
PAKALPOJUMU
REGULĒŠANAS
KOMISIJA

15

GADI REGULĒJOŠĀS VIDES
ATTĪSTĪBĀ UN UZRAUDZĪBĀ

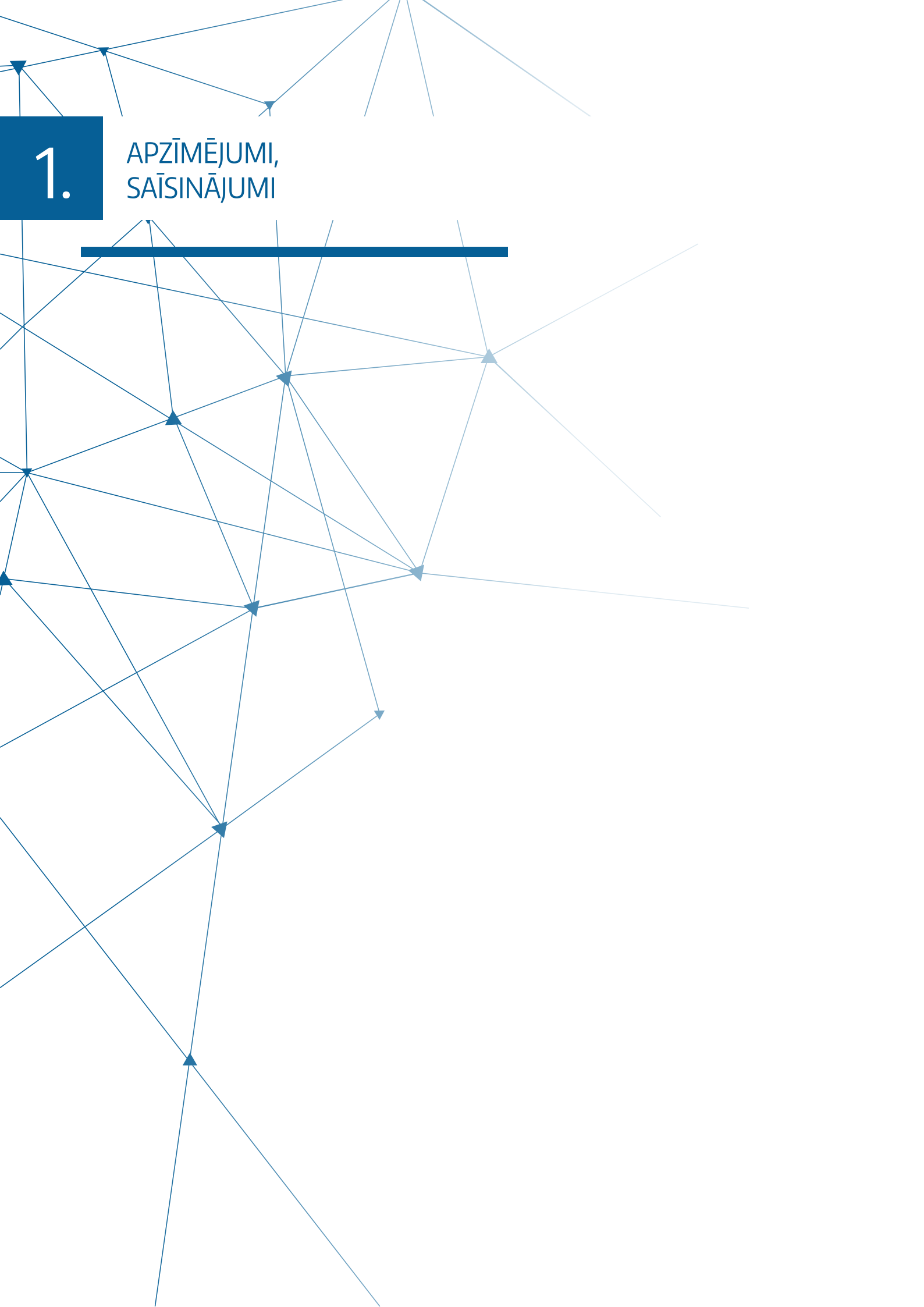
REGULATORA 2015. GADA PĀRSKATS

SATURA
RĀDĪTĀJS

1. APZĪMĒJUMI, SAĪSINĀJUMI	4
2. REGULATORA FUNKCIONĀLIE UZDEVUMI	7
3. REGULATORA DARBĪBAS PRIORITĀTES 2015. GADĀ	9
4. SABIEDRISKO PAKALPOJUMU NOZARES TAUTSAIMNIECĪBAS KONTEKSTĀ	12
4.1. Regulējamo nozaru apgrozījums	13
4.2. Darba samaksa regulējamās nozarēs	14
4.3. Regulējamo cenu ietekme uz inflāciju	14
4.4. Tirgus koncentrācijas līmenis (HHI indeksi)	15
5. SABIEDRISKO PAKALPOJUMU NOZARES SABIEDRĪBAS KONTEKSTĀ	16
5.1. Mājsaimniecību izdevumi	17
5.2. Iedzīvotāju vērtējums	18
5.3. Sabiedrības iesaiste	19
6. ELEKTRONISKIE SAKARI	23
6.1. Komersantu autorizācija un uzraudzība	24
6.2. Tiesiskais regulējums	27
6.3. Konkurences sekmēšana	28
6.4. Tarifi, tarifu aprēķināšanas metodoloģija, tarifu izmaiņas	31
6.5. Pakalpojumu lietotāju aizsardzība	31
6.6. Universālais pakalpojums	37
6.7. Nozares attīstības tendences	37
7. PASTS	38
7.1. Komersantu uzraudzība	39
7.2. Tiesiskais regulējums	39
7.3. Konkurences sekmēšana	42
7.4. Tarifi, tarifu aprēķināšanas metodoloģija, tarifu izmaiņas	42
7.5. Pakalpojumu lietotāju aizsardzība	42
7.6. Universālais pakalpojums	43
7.7. Nozares attīstības tendences	43
8. ELEKTROENERĢIJA	44
8.1. Komersantu autorizācija un uzraudzība	45
8.2. Tiesiskais regulējums	46
8.3. Konkurences sekmēšana	47
8.4. Tarifi un cenas	49
8.5. Pakalpojumu kvalitāte un lietotāju aizsardzība	50
8.6. Nozares attīstības tendences	51
9. DABASGĀZE	52
9.1. Komersantu uzraudzība	53
9.2. Tiesiskais regulējums	53
9.3. Konkurences sekmēšana	54
9.4. Tarifi, tarifu aprēķināšanas metodoloģija, tarifu izmaiņas	54
9.5. Pakalpojumu lietotāju aizsardzība (vispārējā pakalpojumu pieejamība, pakalpojumu kvalitāte, lietotāju iesniegumi, sūdzības)	56
9.6. Nozares attīstības tendences	57

10. SILTUMENERĢIJA	58
10.1. Komersantu autorizācija un uzraudzība	59
10.2. Tiesiskais regulējums	60
10.3. Konkurences sekmēšana	62
10.4. Tarifi, tarifu aprēķināšanas metodoloģija, tarifu izmaiņas	62
10.5. Pakalpojumu lietotāju aizsardzība	63
10.6. Nozares attīstības tendences	64
11. ŪDENSŠAIMNIECĪBA	65
11.1. Komersantu autorizācija un uzraudzība	66
11.2. Tiesiskais regulējums	67
11.3. Tarifi, tarifu aprēķināšanas metodoloģija, tarifu izmaiņas	67
11.4. Pakalpojumu lietotāju aizsardzība	70
11.5. Nozares attīstības tendences	71
12. SADZĪVES ATKRITUMU APGLABĀŠANA	72
12.1. Komersantu autorizācija un uzraudzība	73
12.2. Tiesiskais regulējums	75
12.3. Tarifi, tarifu aprēķināšanas metodoloģija, tarifu izmaiņas	75
12.4. Pakalpojumu lietotāju aizsardzība	76
12.5. Nozares attīstības tendences	76
13. DZELZCEĻA TRANSPORTS	77
13.1. Komersantu uzraudzība	78
13.2. Tiesiskais regulējums	78
13.3. Konkurences sekmēšana	78
13.4. Tarifi, tarifu aprēķināšanas metodoloģija, tarifu izmaiņas	79
13.5. Pakalpojumu lietotāju aizsardzība	79
13.6. Nozares attīstības tendences	79
14. STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA	80
14.1. Elektroniskie sakari	81
14.2. Pastis	82
14.3. Enerģētika	82
14.4. Dzelzceļa transports	82
14.5. Ūdenssaimniecība	83
14.6. Starptautiskā sadarbība 2016.gadā	83
15. REGULATORA PĀRVALDĪBA	85
15.1. Struktūra un darba organizācija	86
16. FINANSES UN ŠAIMNIEKISKĀ DARBĪBA	89

1.

APZĪMĒJUMI,
SAĪSINĀJUMI

ACER – (Agency for the Cooperation of Energy Regulators) – Energoregulatoru sadarbības aģentūra
Ad hoc – speciāli šim gadījumam
AS – Akciju sabiedrība
AST – Akciju sabiedrība “Augstsprieguma tīkls”
BEREC – (Body of European Regulators for Electronic Communications) – Eiropas elektronisko sakaru regulatoru iestāde
CACM – (Guideline on Capacity Allocation and Congestion Management) - EK regula, ar ko izveido jaudas sadales un pārslodzes vadības tīkla kodeksu
CSP – Centrālā statistikas pārvalde
EaPeReg – (Eastern partnership Electronic Communications Regulators Network) – Austrumu partnerības elektronisko sakaru regulatoru tīkls
EK – Eiropas Komisija
EM – Ekonomikas ministrija
EP – Eiropas Parlaments
ES – Eiropas Savienība
EUR – eiro
Ghz – gigahercs
GIPL – kopīgu interešu projekts “Lietuvas – Polijas gāzes starpsavienojuma izbūve”
HHI – Herfindāla-Hiršmana indekss (Herfindahl–Hirschman Index)
IKP – iekšzemes kopprodukts
milj. – miljons
m³ – kubikmetri
MK – Ministru kabinets
MW – megavats
Mwh – megavatstunda

NPS – (Nord Pool Spot) – Ziemeļvalstu elektroenerģijas birža
NVO – nevalstiskā organizācija
OECD – (Organisation for Economic Cooperation and Development) – Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija
OIK – obligātā iepirkuma komponente
PVN – pievienotās vērtības nodoklis
REMIT – (Regulation No 1227/2011 on wholesale energy market integrity and transparency) – ES Regula Nr.1227/2011
“Par enerģijas vairumtirdzniecības tirgus integritāti un pārredzamību”
Regulators - Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija
SIA – sabiedrība ar ierobežotu atbildību
Sk. – skatīt
SKDS – tirgus un sabiedriskās domas pētījumu centrs SKDS
ST – Akciju sabiedrība “Sadales tīkls”
TAIEX – (Technical Assistance and Information Exchange Unit) – Tehniskās palīdzības un informācijas apmaiņas birojs
THD – (Total harmonic distortion) – kopējais harmoniskais kropļojums
t – tonnas
t.sk. – tajā skaitā
tūkst. – tūkstotis
tūkst.nm³ – tūkstotis normālkubikmetru
UP – universālais pakalpojums
VAS – Valsts akciju sabiedrība
2G – otrās paaudzes mobilo sakaru tehnoloģija
3G – trešās paaudzes mobilo sakaru tehnoloģija
4G – ceturtās paaudzes mobilo sakaru tehnoloģija

2.

REGULATORA FUNKCIONĀLIE UZDEVUMI

Regulatora **misija** ir neatkarīgi un uzticami nodrošināt lietotāju un komersantu interešu līdzsvarošanu, veicinot sabiedrisko pakalpojumu attīstību. Regulatora **vīzija** - kļūt par vienu no sabiedrībai uzticamākajām un atvērtākajām valsts iestādēm, īstenojot jaunus un pilnveidojot esošos regulēšanas ietvarus.

Regulatora vārdā lēmumus pieņem **padome**, kuras sastāvu veido Saeimas iecelts padomes priekšsēdētājs un četri padomes locekļi. Regulatora padomes priekšsēdētāja pienākumus 2015.gadā pildīja Valdis Lokenbahs, kura pilnvaras Saeima apstiprināja no 2011. gada 24.februāra līdz 2016. gada 25.februārim. Regulatora padomē 2015.gadā kopā ar priekšsēdētāju savus pienākumus veica četri padomes locekļi - Andris Aniņš, Inese Ikstena, Rolands Irklis un Gints Zeltiņš.

2016.gada 25.februārī uz pieciem gadiem Saeima apstiprināja jauno Regulatora padomes sastāvu, tās priekšsēdētāja amatā ieceļot Rolandu Irkli. Savukārt par padomes locekļiem ieceļot Gati Ābeli, Rotu Šņuku, Imantu Mantiņu un Intaru Birziņu.

Plašāk par Regulatora struktūru un darba organizāciju skatīt 16.1. sadaļu "Struktūra un darba organizācija".

Padomes priekšsēdētājs
Valdis Lokenbahs

Padomes loceklis
Rolands Irklis

Padomes loceklis
Andris Aniņš

Padomes locekle
Inese Ikstena

Padomes loceklis
Gints Zeltiņš

2014. - 2016. gada periodam Regulatora padome ir izvirzījusi vairākus stratēģiskās darbības virzienus:

- ▶ **regulēšanas nodrošināšanā** - nodrošināt sabiedrisko pakalpojumu regulēšanu un konkurences attīstību regulējamās nozarēs visā valsts teritorijā, nodrošinot sabiedrisko pakalpojumu lietotājiem iespēju saņemt nepārtrauktus, drošus un kvalitatīvus sabiedriskos pakalpojumus par ekonomiski pamatotām cenām,
- ▶ **komersantu uzraudzībā** - uzraudzīt regulējamo sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju darbību, tās atbilstību licences un vispārējās atļaujas nosacījumiem, noteiktām kvalitātes prasībām, tehniskajiem noteikumiem, standartiem, līgumu noteikumiem,
- ▶ **kvalitātes kontrolē** - veikt regulējamo pakalpojumu kvalitātes mērījumus, lai aizstāvētu lietotāju intereses, veicinātu sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju attīstību un nodrošinātu pastāvīgu un nepārtrauktu sabiedrisko pakalpojumu kvalitātes uzlabošanu,
- ▶ **līdzdarbības starptautisko organizāciju darbā**, lai veicinātu Eiropas regulēšanas tiesiskā ietvara attīstību un īstenošanu regulējamās nozarēs kā Latvijā, tā pārrobežu jautājumos atbilstoši Eiropas Savienības (ES) direktīvām un dalībvalstu regulatoru jaunajām funkcijām,
- ▶ **attīstīt regulējamo nozaru tiesisko vidi**, tajā skaitā regulēšanas metožu, salīdzinošās pieejas izstrādāšanu un ieviešanu, lai paaugstinātu pakalpojumu sniedzēju darbības efektivitāti,
- ▶ **uzlabot Regulatora darbības efektivitāti un attīstīties** – pilnveidot kompetences, paplašināt komunikāciju, efektīvizēt procesus, attīstīt informācijas sistēmas.

Regulatora pamatfunkcijas saskaņā ar likumu "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" ir:

- ▶ **aizstāvēt** lietotāju intereses un veicināt sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju attīstību,
- ▶ **sekmēt** konkurenci un uzraudzīt sabiedrisko pakalpojumu nozaru komersantu darbību,
- ▶ **noteikt** tarifu aprēķināšanas metodiku un tarifus,
- ▶ **autorizēt** (licencēt, reģistrēt) sabiedrisko pakalpojumu sniedzējus,
- ▶ **uzraudzīt** sniegto pakalpojumu atbilstību licenču un vispārējo atļauju nosacījumiem, noteiktām kvalitātes prasībām, tehniskajiem noteikumiem, standartiem un līgumu nosacījumiem,
- ▶ **izskatīt** strīdus,
- ▶ **informēt** sabiedrību par savu un sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju darbību.

Īstenojot Regulatora misiju un stratēģiskās darbības virzienus, kā arī nozaru politiku, Regulators katru gadu arvien intensīvāk pievēršas regulēšanas funkciju pilnveidei un jaunu speciālo regulēšanas funkciju piemērošanai regulējamās nozarēs. Pēdējos gados sabiedrisko pakalpojumu nozaru tirgus attīstība lielākoties ir saistīta ar to pakāpenisku liberalizāciju, kas Regulatoram uzliek pienākumu veikt jaunas regulējošās funkcijas, kas monopoluzņēmumu tarifu vērtēšanas vietā ir vērstas uz tirgus mehānismu izstrādi, konkurenci simulējošu regulēšanas pasākumu ieviešanu un izveidotā tirgus uzraudzību. Tirgus liberalizācijas gadījumā Regulatora funkcijas ne tikai paplašinās, bet arī pieaug Regulatora loma.

3.

REGULATORA DARBĪBAS PRIORITĀTES 2015. GADĀ

Aivars Veiss,
Regulatora izpilddirektors

Regulators 2015. gadā turpināja pildīt savus pamatuzdevumus, lai nodrošinātu sabiedrisko pakalpojumu regulēšanu un konkurences attīstību visā valsts teritorijā enerģētikas, ūdenssaimniecības, sadzīves atkritumu apglabāšanas, elektronisko sakaru, pasta un dzelzceļa transporta nozarē. Lai nodrošinātu sabiedrisko pakalpojumu lietotājiem iespēju saņemt nepārtrauktus, drošus un kvalitatīvus pakalpojumus regulējamās nozarēs par ekonomiski pamatotām cenām, Regulators turpināja iesāktos darbus komersantu uzraudzības, kvalitātes kontroles jomā, piedalījās starptautisko organizāciju darba grupās, kā arī turpināja iesāktu pie regulējamo nozaru tiesiskās vides attīstības. Vienlaikus Regulators turpināja iesāktu darbu pie Regulatora darbības stratēģijas izstrādes 2016.-2020.gadam.

REGULĒJOŠĀS VIDES ATTĪSTĪBAI

- ▶ Līdzdalība Elektroenerģijas tirgus likuma grozījumu izstrādē saistībā ar Eiropas Savienības tīklu kodeksu ieviešanu.
- ▶ Dabāsgāzes sistēmas operatora izstrādāto dabāsgāzes krātuves, pārvades un sistēmas lietošanas noteikumu izvērtēšana un apstiprināšana.
- ▶ Priekšlikumu izstrāde elektronisko sakaru nozares regulēšanas ietvara kompleksai pārskatīšanai.
- ▶ Līdzdalība likumprojekta "Ūdenssaimniecības pakalpojumu likums" virzībā, ar to saistīto tiesību aktu grozījumu un tam pakārtoto tiesību aktu projektu izstrādē.
- ▶ Līdzdalība Atkritumu apsaimniekošanas likuma grozījumu virzībā, ar to saistīto tiesību aktu grozījumu un tam pakārtoto tiesību aktu projektu izstrādē.
- ▶ Līdzdalība tiesību aktu izvērtēšanā un izstrādē, lai pārņemtu direktīvas, ar ko izveido vienotu Eiropas dzelzceļa telpu, prasības.
- ▶ Līdzdalība likumprojekta "Administratīvo pārkāpumu procesa likums" izstrādē.

KOMERSANTU AUTORIZĀCIJAI UN UZRAUDZĪBAI

- ▶ Liberalizētā elektroenerģijas tirgus komersantu uzraudzība.
- ▶ Elektroenerģijas pārvades sistēmas operatora darbības uzraudzība, atbilstības sertificēšanas prasībām izvērtēšana.
- ▶ Elektronisko sakaru komersantiem piemēroto saistību izpildes uzraudzība.
- ▶ Liberalizētā pasta tirgus komersantu uzraudzība.

TIRGU VEICINĀŠANAI UN KONKURENCES ATBALSTAM

- ▶ Sabiedrisko pakalpojumu nozaru tirgu liberalizācijas veicināšana.
- ▶ Elektroenerģijas pārvades sistēmas attīstības 10 gadu plāna izvērtēšana un apstiprināšana.
- ▶ Elektroenerģijas vairumtirgus uzraudzība.
- ▶ Kopīgu interešu projektu izvērtēšana atbilstoši Regulai Nr.347/2013, ar ko nosaka Eiropas energoinfrastruktūras pamatnostādnes.
- ▶ Pasta likuma grozījumu projekta izstrāde, kas sekmēs pasta tīkla atvēršanu un veicinās konkurences attīstību nozarē.
- ▶ Saistību pārskatīšana un noteikšana elektronisko sakaru komersantiem ar būtisku ietekmi tirgū.

IEINTERESĒTO PUŠU INTEREŠU BALANSĒŠANAI UN HARMONIZĒŠANAI

- ▶ Uzklaušanās sanāksmju par tarifu projektiem organizēšana.
- ▶ Publisko konsultāciju par normatīvo aktu projektiem organizēšana.
- ▶ Regulatora pieņemto lēmumu plašāka skaidrošana.

PAKALPOJUMU TARIFU REGULĒŠANAI

- ▶ Elektronisko sakaru vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības pakalpojumu cenu starpības aprēķināšanas metodikas izstrāde.
- ▶ Komersantu iesniegto izmaksu attiecināšanas modeļa izvērtēšana.
- ▶ Regulējamo nozaru komersantu iesniegto pakalpojumu tarifu projektu izvērtēšana un tarifu noteikšana.

PAKALPOJUMU LIETOTĀJU AIZSARDZĪBAI

- ▶ 2015. gadam noteikto universālā pakalpojuma saistību uzraudzība elektronisko sakaru un pasta nozarē.
- ▶ Komersantu sniegto sabiedrisko pakalpojumu kvalitātes uzraudzība.

4.

SABIEDRISKO PAKALPOJUMU NOZARES TAUTSAIMNIECĪBAS KONTEKSTĀ

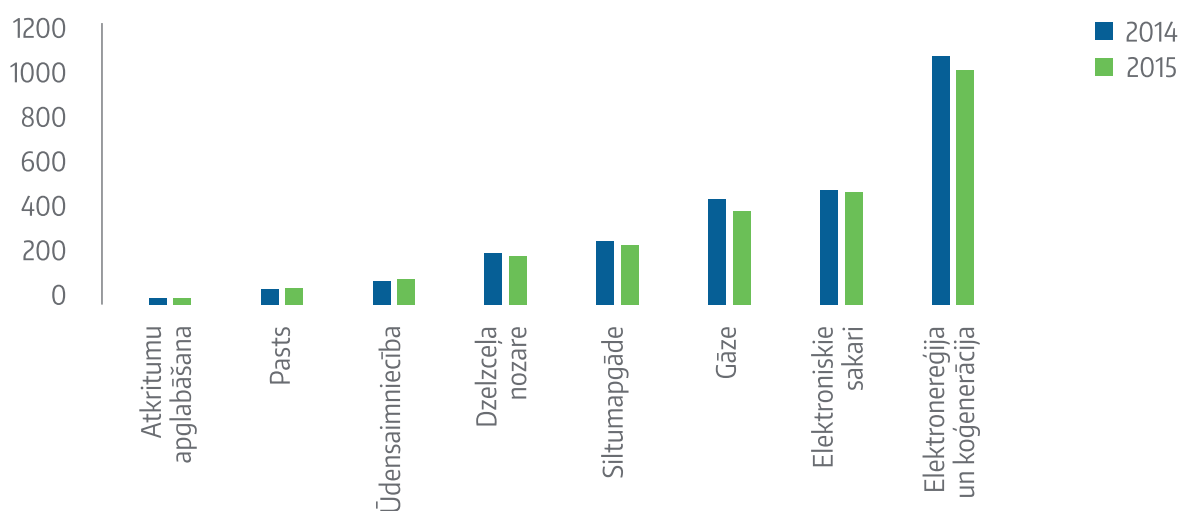

Sabiedrisko pakalpojumu nozares, kuras uzrauga Regulators, ir cieši integrētas kopējā valsts tautsaimniecībā. Līdz ar to tās ne tikai ietekmē kopējo valsts tautsaimniecības attīstību, bet arī ikvienas pārmaiņas, kas saistītas ar ekonomisko aktivitāti, atstāj ietekmi uz sabiedrisko pakalpojumu patēriņu.

4.1. REGULĒJAMO NOZARU APGROZĪJUMS

Regulējamo pakalpojumu neto apgrozījums, kas aprēķināts no Regulatorā iesniegto atskaišu neauditētajiem datiem, 2015.gadā bija 2 679 milj. EUR – par 4,4% mazāk kā 2014.gadā. Regulējamo pakalpojumu neto apgrozījums 2015.gadā palielinājās atkritumu apglabāšanas nozarē (par 10,7%), ūdenssaimniecības nozarē (par 0,7%), pasta nozarē (par 5,5%), savukārt nedaudz samazinājās elektronisko sakaru nozarē (par 1,4%). Straujāk neto apgrozījums kritās enerģētikas nozarēs, ko lielā mērā noteica energoresursu cenu samazināšanās pasaulē – gāzes nozarē regulējamo pakalpojumu neto apgrozījums 2015.gadā saruka par 12,2%, siltumapgādes nozarē – par 4,2% un elektroenerģijas un koģenerācijas nozarē – par 3,9%.

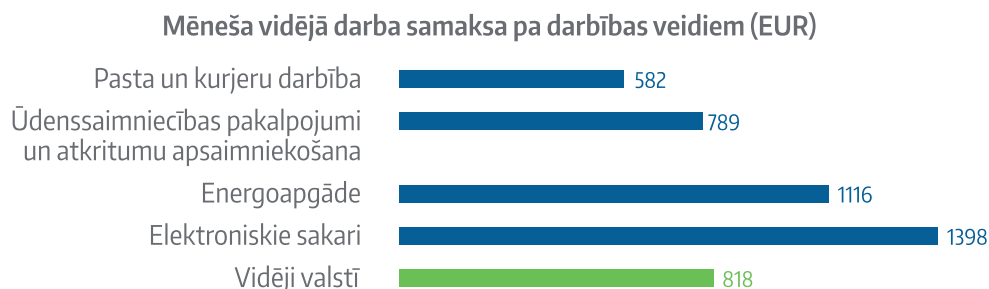
Regulējamo pakalpojumu neto apgrozījums pa nozarēm, milj. EUR

4.2. DARBA SAMAKSA REGULĒJAMĀS NOZARĒS

Regulējamo nozaru komersanti, kuru darbību uzrauga Regulators, 2015.gadā pārstāvēja elektroenerģijas, gāzes, siltumapgādes, ūdens apgādes, notekūdeņu un atkritumu apsaimniekošanas, kā arī dzelzceļa transporta, elektronisko sakaru un pasta nozare. Regulējamo komersantu darbības īpatsvars katrā no šīm nozarēm ir atšķirīgs, tādēļ publicētie statistikas dati par nozaru sniegumu kopumā ne vienmēr atspoguļo tendences regulējamo komersantu darbā.

Mēneša vidējā bruto darba samaksa 2015.gadā elektronisko sakaru un energoapgādes nozarēs bija ievērojami augstāka, nekā vidējā bruto darba samaksa valstī, savukārt ūdenssaimniecības, atkritumu apsaimniekošanas, pasta un kurjeru darbības nozarēs – zemāka. Salīdzinot ar 2014.gadu, vidējā bruto darba samaksa vidēji valstī palielinājās par 6,9%. Arī regulējamās nozarēs, izņemot pasta nozari, vidējā bruto darba samaksa 2015.gadā palielinājās: ūdenssaimniecības un atkritumu apsaimniekošanas nozarē par 6,5%, energoapgādes nozarē par 5,3%, elektronisko sakaru nozarē – par 4,1%. Pasta un kurjeru darbības nozarē vidējā bruto samaksa samazinājās par 0,5%.

Avots: Centrālā statistikas pārvalde

4.3. REGULĒJAMO CENU IETEKME UZ INFLĀCIJU

Saskaņā ar CSP datiem, 2015. gadā pakalpojumi ar administratīvi regulējamām cenām veidoja 11,47% no visiem iedzīvotāju izdevumiem (precēm un pakalpojumiem patēriņa cenu indeksa grozā). Šajā uzskaitījumā administratīvi regulējamās cenas ietver gan regulējamās sabiedriskās pakalpojumus, gan dažādus citus regulētus pakalpojumus.

2015. gada laikā, salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, patēriņa cenas kopumā palielinājās par 0,3%, savukārt administratīvi regulējamās cenas samazinājās par 2,6%. Samazinājās regulējamo sabiedrisko pakalpojumu cenas (par 7,6%), savukārt citu regulēto pakalpojumu cenas, salīdzinot ar 2014. gada decembri, palielinājās (par 6%). Kopumā administratīvi regulētās cenas samazināja patēriņa cenu indeksu par 0,3 procentpunktiem.

No regulējamām nozarēm, kuras uzrauga Regulators, 2015.gadā visstraujāk palielinājās regulēto balss telefonijas pakalpojumu cenas (par 15,1%), palielinājās ūdenssaimniecības pakalpojumu cenas – ūdens piegādei par 0,6% un kanalizācijai par 2%, kā arī atkritumu izvešanas cenas – par 4,6%. Savukārt energoresursu cenu krituma pasaules tirgū rezultātā samazinājās dabasgāzes (par 12,9%) un siltumenerģijas (par 12,7%) cenas. Kopumā regulējamo nozaru pakalpojumu cenu izmaiņas 2015.gadā samazināja patēriņa cenu indeksu par 0,54 procentpunktiem.

	Īpatsvars iedzīvotāju izdevumos	Cenu pieaugums (2015 XII pret 2014 XII)	Inflācijas komponente (procentpunkti)
<u>Regulējamie sabiedriskie pakalpojumi</u> (dabasgāze, siltumenerģija, regulētie balss telefonijas pakalpojumi, vispārējie pasta pakalpojumi, ūdens piegāde, kanalizācijas pakalpojumi, atkritumu izvešana)	7,5%	-7,2%	-0,54
<u>Citi regulētie pakalpojumi</u> (kompensējamie medikamenti, pacienta iemaksa, pases nodeva, autostāvvietas, notāra pakalpojumi, pasažieru transports, pirmsskolas vecuma izglītība u.c.)	4,0%	4,0%	0,24
Kopā administratīvi uzraugāmās un regulējamās cenas	11,47%	-2,6%	-0,30
Kopā patēriņa cenu indekss (inflācija)	100%	0,3%	0,3

4.4. TIRGUS KONCENTRĀCIJAS LĪMENIS (HHI INDEKSI)

Tirgus koncentrācijas līmenis raksturo gan lietotāju iespējas izvēlēties pakalpojumu sniedzēju, gan savstarpējās konkurences samēru starp pakalpojumu sniedzējiem jeb tirgus varu. Tirgu koncentrāciju iespējams novērtēt, izmantojot datus par pakalpojumu sniedzēju apgrozījumu pa nozarēm un pakalpojumu veidiem. Indeksa veidā novērtētu tirgus koncentrāciju, kur kopējās indeksa vērtības iegūšanai summē katra tirgus dalībnieka tirgus daļu kāpinātu kvadrātā, apzīmē kā Herfindāla-Hiršmana indeksu (HHI). Ja HHI vērtība ir mazāka par 0,18, bet lielāka par 0,1, šādu tirgu var uzskatīt par mēreni koncentrētu. HHI vērtība virs 0,18 norāda, ka tirgus ir koncentrēts.

Pēdējo gadu laikā tikai elektronisko sakaru jomā kopumā tirgus koncentrācija vērtējama kā mēreni koncentrēta – indeksa vērtība ir stabila un svārstās ap 0,16. Pasta pakalpojumos tirgus koncentrācija ir samērā stabila ar tendenci nedaudz samazināties, un 2015. gadā tā sasniedza 0,305, tātad tirgus vērtējams kā koncentrēts. Elektroenerģijas apgādē 2015. gadā indeksa vērtība samazinājās līdz 0,67, kas saistāms ar mājāsaimniecību tirgus pāreju uz vienošanās cenām, tomēr elektroenerģijas tirdzniecība aizvien ir vērtējama kā ļoti koncentrēts tirgus.

NOZARE	2014	2015
Elektroenerģijas tirdzniecība	0,685	0,670
Elektroniskie sakari	0,163	0,156
Pasts	0,317	0,305

5.

SABIEDRISKO PAKALPOJUMU NOZARES SABIEDRĪBAS KONTEKSTĀ

Sabiedriskajiem pakalpojumiem ir jābūt pieejamiem visā valstī un to cena nedrīkst būt par būtisku šķērsli pakalpojuma saņemšanai.

5.1. MĀJSAIMNIECĪBU IZDEVUMI

Saskaņā ar CSP datiem kopējie mājsaimniecību patēriņa izdevumi 2014. gadā¹ vidēji uz vienu mājsaimniecības locekli bija 3593,79 eiro gadā (299,48 eiro mēnesī). CSP apkopotā informācija par mājsaimniecību izdevumiem pa pakalpojumu veidiem uzrāda visus ar attiecīgo pakalpojumu saistītos iedzīvotāju izdevumus un ietver dažāda veida neregulējamus pakalpojumus (nodokļi, apsaimniekotāju izdevumi, neregulētu pakalpojumu sniedzēju sniegti pakalpojumi, pakalpojumi par vienošanās cenām), kuru skaitlisko apjomu vai īpatsvaru nav iespējams precīzi noteikt. Mājsaimniecību patēriņa izdevumi pa pakalpojumu veidiem atspoguļoti tabulā, uzrādot vidējos izdevumus par dažādu pakalpojumu veidiem kopā par mājsaimniecībām, kuras attiecīgos pakalpojumus izmanto, un mājsaimniecībām, kuras tos neizmanto.

Mājsaimniecību patēriņa izdevumi 2014. gadā, EUR

PAKALPOJUMA VEIDS	Izdevumi vidēji uz vienu mājsaimniecības locekli mēnesī	
	EUR	Īpatsvars kopējos izdevumos
Kopējie mājsaimniecību patēriņa izdevumi	299,48	100,0%
Elektroenerģija	9,32	3,1%
Centrālā apkure	8,70	2,9%
Mobilo sakaru operatoru pakalpojumu apmaksa	5,08	1,7%
Karstā ūdens piegāde	3,10	1,0%
Tīkla gāze	2,66	0,9%
Ūdens piegāde	1,72	0,6%
Kanalizācijas pakalpojumi	1,69	0,6%
Atkritumu savākšana	1,49	0,5%
Fiksētā telefona pakalpojumu apmaksa	0,75	0,3%
Pasta pakalpojumi	0,13	0,04%

¹ Datus par iepriekšējā gada mājsaimniecību budžetu un patēriņa izdevumiem Centrālā statistikas pārvalde publicē katra gada 3.ceturksnī, līdz ar to pārskatā izmantota 2014.gada patēriņa izdevumu statistika.

5.2. IEDZĪVOTĀJU VĒRTĒJUMS

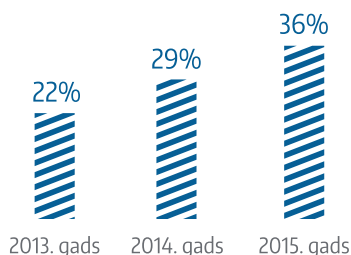
Sabiedriskajiem pakalpojumiem ir jābūt pieejamiem visā valstī un to cena nedrīkst būt par būtisku šķērslī pakalpojuma saņemšanai.

Lai to nodrošinātu, Regulators, pildot likumā noteiktas funkcijas, ne tikai uzrauga komersantu darbību, aizstāv sabiedrisko pakalpojumu lietotāju intereses, bet arī skaidro aktuālās norises regulētajās jomās. Tas saskan arī ar šī gada martā SKDS veiktā pētījuma rezultātiem², kas atklāj, ka aptuveni puse aptaujāto (46%) uzskata, ka Regulatora pienākumos ietilpst aizstāvēt iedzīvotāju, kuri ir sabiedrisko pakalpojumu lietotāji, intereses. 34% aptaujāto iedzīvotāju piekrīt izteikumam: "Regulators aizstāv manas intereses", bet 21% aptaujāto piekrīt izteikumam: "Regulators atklāti un saprotami skaidro norises regulētajās jomās".

Vienlaikus pieaug to iedzīvotāju skaits, kuri uzskata, ka Regulators pietiekami izmanto savas iespējas ietekmēt regulēto sabiedrisko pakalpojumu cenas.

Regulators pietiekami izmanto savas iespējas ietekmēt regulēto sabiedrisko pakalpojumu cenas²

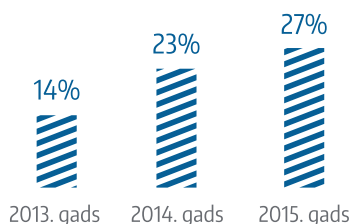
(Atbildot uz jautājumu "Vai, Jūsaprāt, Regulators pietiekami izmanto savas iespējas ietekmēt regulēto sabiedrisko pakalpojumu tarifus (siltuma tarifu, ūdens tarifu, elektrības pārvades un sadales tarifu, atkritumu apglabāšanas poligonu tarifu)")

Katru gadu pieaug arī to respondentu īpatsvars, kuri Regulatora darbu novērtē labi.

Regulatora darbu novērtē ar "labi"¹²

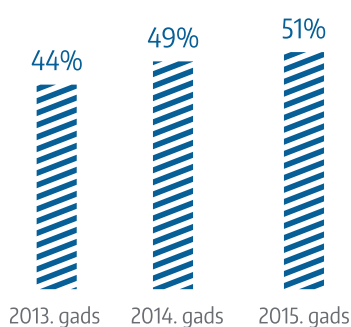
(Atbildot uz jautājumu "Ņemot vērā visu Jums līdz šim zināmo informāciju, kā Jūs novērtētu Regulatora darbu?")

² "Regulatora tēls sabiedrības vērtējumā", Latvijas iedzīvotāju aptauja. Ģeogrāfiskais pārklājums: visi Latvijas reģioni (125 izlases punkti); Sasniegtā izlase: 1001 respondents. Aptaujas veikšanas laiks: 2016. gada marts.

Tomēr būtiskākie pētījuma rezultāti atklāj, ka katru gadu pieaug to respondentu īpatsvars, kuri uzskata, ka Regulators ir nepieciešams.

Uzskata, ka Regulators ir nepieciešams²
(Atbildot uz jautājumu "Cik nepieciešams, Jūsaprāt, ir Regulators?")

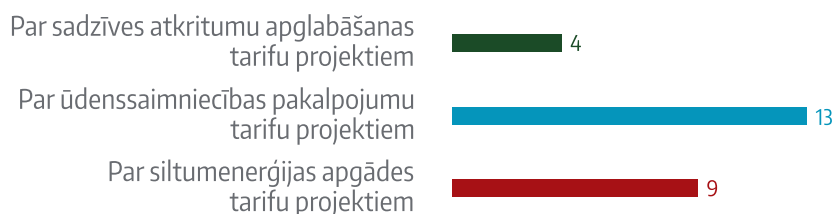
5.3. SABIEDRĪBAS IESAISTE

Pirms būtisku lēmumu pieņemšanas Regulators izzina ieinteresēto pušu – sabiedrisko pakalpojumu lietotāju, komersantu, iestāžu, organizāciju un citu interesentu viedokli. Minētais process ir atklāts un publisks.

2015. gadā, līdzīgi kā citus gadus, sabiedrisko pakalpojumu tarifi bija visaktuālākā tēma sabiedrības vērtējumā. Viens no veidiem, kā Regulators informē un iesaista sabiedrību un citas iesaistītās puses tarifu projektu izvērtēšanas procesā, ir uzklauššanas sanāksmju organizēšana. Uzklauššanas sanāksmes par tarifu projektiem ir nozīmīga tarifu apstiprināšanas procesa sastāvdaļa, kas tiek organizētas tajā novadā, uz kuru attiecas tarifu projekts.

Kopumā 2015. gadā notika 28 uzklauššanas sanāksmes, tajā skaitā 26 par tarifu projektiem.

**Regulatora organizētās uzklauššanas sanāksmes
2015. gadā**

Viena uzklauššanas sanāksme tika organizēta par elektroenerģijas pārvades sistēmas attīstības 10 gadu plānu.

² "Regulatora tēls sabiedrības vērtējumā", Latvijas iedzīvotāju aptauja. Ģeogrāfiskais pārklājums: visi Latvijas reģioni (125 izlases punkti); Sasniegtā izlase: 1001 respondents. Aptaujas veikšanas laiks: 2016. gada marts.

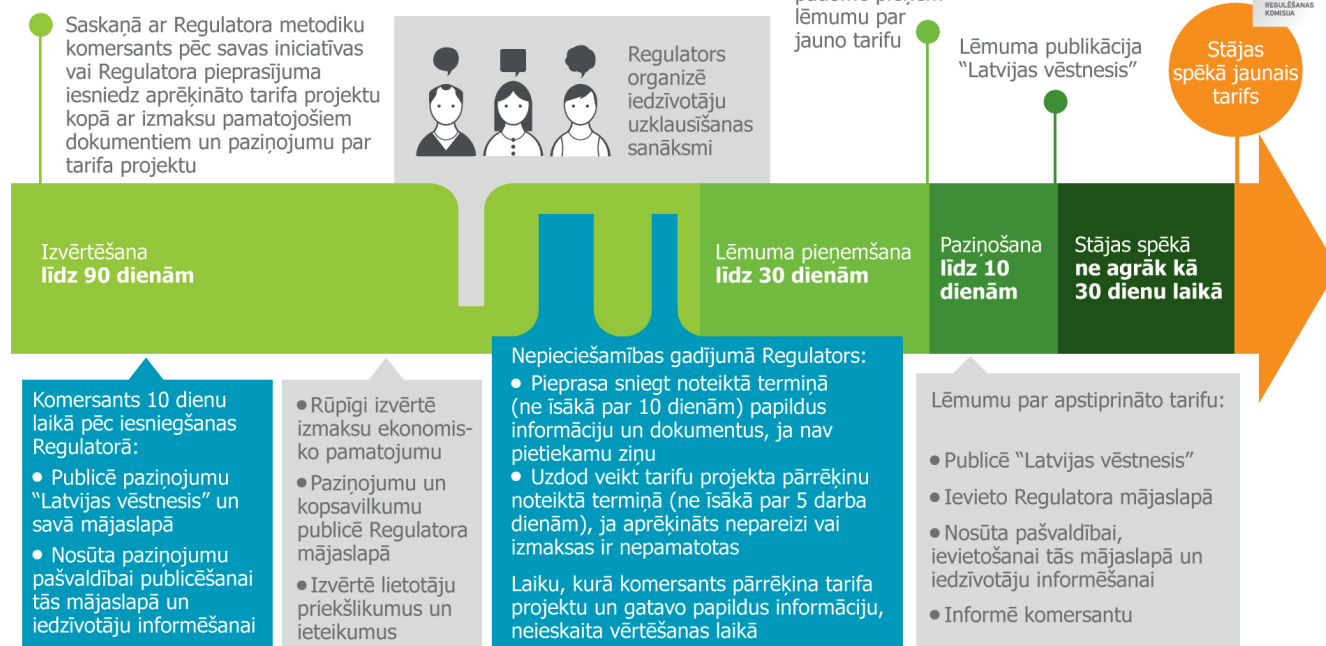
Iedzīvotāju interese līdzdarboties tarifu projekta izvērtēšanā ar katru gadu arvien pieaug, par ko liecina arvien pieaugošais dalībnieku skaits uzklaušanās sanāksmēs. Arī NVO interese piedalīties uzklaušanās sanāksmēs un pārstāvēt sabiedrisko pakalpojumu lietotāju intereses arvien pieaug.

Lai veicinātu arvien plašāku sabiedrības un NVO iesaisti, Regulators 2015. gadā turpināja informēšanas kampaņas konkrētajos reģionos par uzklaušanās sanāksmju norisēm – izstrādājot skaidrojošus materiālus, izplatot informāciju gan tradicionālajos, gan sociālajos medijos. Tā rezultātā, salīdzinot ar 2014. gadu, apmeklētāju skaits turpina pieaugt. 2015. gadā no 26 organizētajām uzklaušanās sanāksmēm apmeklētas tika pilnīgi visas. Salīdzinājumam – 2014. gadā tika organizētas 32. sanāksmes, no kurām atsaucību neguva 4.

Lai saņemtu atbildes uz sev neskaidriem jautājumiem, iedzīvotāji Regulatorā vēršas arī telefoniski. “Ad hoc” individuālajās konsultācijās ar sabiedrisko pakalpojumu lietotājiem papildus Regulatora kompetences jautājumiem bieži jāskaidro jautājumi, kas nav Regulatora pārziņā un skar mājaimniecību attiecības ar namu apsaimniekotājiem kā starpniekiem sabiedrisko pakalpojumu saņemšanā. Ūdens un siltuma piegāde un sadale ēkas iekštīklos, samaksas jautājumi par ūdens koeficienta piemērošanu, siltā ūdens cirkulācija, apkurināmā kvadrātmetra izmaksas – šie jautājumi ir namu apsaimniekotāju kompetencē.

Tarifu noteikšanas kārtība

Iepazīties ar tarifa projektu un iesniegt priekšlikumus un ieteikumus var pie komersanta un Regulatorā

Kad un kā Regulators konsultējas ar ieinteresētajām pusēm?

LAI IZZINĀTU IEINTERESĒTO PUŠU VIEDOKLI PAR ĀRĒJĀ NORMATĪVĀ AKTA PROJEKTU, TARIFA PROJEKTU VAI CITIEM JAUTĀJUMIEM, PIRMS TO PIENĒMŠANAS REGULATORI KONSULTĒJAS AR SABIEDRISKO PAKALPOJUMU SNIEDZĒJIEM UN LIETOTĀJIEM, IESTĀDĒM, ORGANIZĀCIJĀM UN CITIEM INTERESENTIEM.

KONSULTĀCIJAS ORGANIZĒ:

neklātienē kā publisko konsultāciju

klātienē kā uzklausišanas sanāksmi

PUBLISKĀ KONSULTĀCIJA

Publisko konsultāciju organizē par ārējā normatīvā akta projektu vai citu jautājumu, par kuru nepieciešams izziņāt ieinteresēto pušu viedokli.

REGULATORI SAGATAVO KONSULTĀCIJU DOKUMENTU

Konsultāciju dokumentā ietver mērķi, pašreizējās situācijas vai problēmas aprakstu, priekšlikumu un komentāru iesniegšanas kārtību, termiņu, kontaktinformāciju. Pielikumā pievieno dokumentu, par kuru izziņā viedokli.

REGULATORI IZSLUDINA PUBLISKO KONSULTĀCIJU UN AICINA SNIEGT PRIEKŠLIKUMUS UN KOMENTĀRUS:

- konsultāciju dokumentu publicē mājaslapā www.sprk.gov.lv
- elektronisko sakaru nozarē paziņojumu par konsultāciju dokumentu papildus publicē oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis" www.vestnesis.lv
- informē plašsaziņas līdzekļus

ne vēlāk kā 5 darba dienu laikā
pēc tā izskatīšanas padomes sēdē

INTERESENTI IESNIEDZ PRIEKŠLIKUMUS, KOMENTĀRUS

Priekšlikumus, komentārus intereseenti Regulatoram iesniedz konsultāciju dokumentā noteiktajā kārtībā, nosūtot pa pastu vai e-pastu.

Termiņš priekšlikumu un komentāru iesniegšanai -
vismaz 2 nedēļas, ja normatīvajos aktos nav noteikts
citādi. Piemēram, elektronisko sakaru nozarē -
30 dienas no publikācijas www.vestnesis.lv.

SAŅEMTOS PRIEKŠLIKUMUS UN KOMENTĀRUS REGULATORI PUBLICĒ MĀJASLAPĀ WWW.SPRK.GOV.LV

3 darba dienu laikā pēc
priekšlikumu, komentāru saņemšanas

REGULATORI IZVĒRTĒ PRIEKŠLIKUMUS, SAGATAVO VIEDOKĻU APKOPOJUMU UN, JA NEPIECIEŠAMS, PRECIZĒTU DOKUMENTA PROJEKTU

Viedokļu precizēšanai var tikt organizētas darba sanāksmes.

REGULATORA PADOME

- izdod normatīvo aktu vai pieņem lēmumu
- vai, ja saņemto priekšlikumu un komentāru rezultātā konsultētais dokuments ir būtiski jāgroza vai mainījušies tiesiskie apstākļi, lemj:
 - organizēt atkārtotu publisko konsultāciju vai
 - organizēt uzklausišanas sanāksmi vai
 - izbeigt konsultāciju

VIEDOKĻU APKOPOJUMU REGULATORI PUBLICĒ MĀJASLAPĀ WWW.SPRK.GOV.LV

ne vēlāk kā 5 darba dienu laikā
pēc izskatīšanas padomes sēdē

UZKLAUSĪŠANAS SANĀKSME

Uzklausīšanas sanāksmes rīko par tarifu projektiem, publiskā konsultācijā iepriekš konsultētu jautājumu un citiem nozīmīgiem regulēšanas jautājumiem, par kuriem nepieciešams izzināt ieinteresēto pušu viedokli.

Uzklausīšanas sanāksmi var nerīkot gadījumos, kad jautājumu nepieciešams virzīt steidzami.

SABIEDRISKO PAKALPOJUMU SNIEDZĒJS (KOMERSANTS) REGULATORAM IESNIEDZ TARIFA PROJEKTU

Saskaņā ar Regulatora noteikumiem "Noteikumi par iepazīšanos ar tarifa projektu" **tarifa projekta izvērtēšanas laikā var iepazīties ar:**

- paziņojumu par tarifa projektu, kuru komersants publicē oficiālajā izdevumā "Latvijas vēstnesis" un savā mājaslapā, ja tāda ir
- pie pakalpojuma sniedzēja vai Regulatorā ar tarifa projektā ietverto publiski pieejamo informāciju
- kopsavilkumu, kuru sagatavo Regulators un publicē mājaslapā vienlaicīgi ar paziņojumu par uzklausīšanas sanāksmi

10 dienu laikā no
tarifa projekta
iesniegšanas

REGULATORA PADOME LEMJ RĪKOT UZKLAUSĪŠANAS SANĀKSMI PAR:

- iepriekš konsultētu jautājumu, piemēram, ārējā normatīvā akta projektu
- būtiskiem regulēšanas jautājumiem, piemēram, elektroenerģijas pārvades sistēmas 10 gadu attīstības plāns, ko izstrādā sabiedrisko pakalpojumu sniedzējs un iesniedz Regulatoram apstiprināšanai, vai par Regulatora izstrādātu dokumenta projektu

REGULATORS IZSLUDINA UZKLAUSĪŠANAS SANĀKSMI, AICINOT IEINTERESĒTĀS PUSES PIEDALĪTIES SANĀKSMĒ UN SNIEGT PRIEKŠLIKUMUS:

- paziņojumu par uzklausīšanas sanāksmi publicē mājaslapā www.sprk.gov.lv
- informē plašsaziņas līdzekļus
- paziņojumu par uzklausīšanas sanāksmi nosūta attiecīgai pašvaldībai ieviešanai pašvaldības mājaslapā un iedzīvotāju informēšanai

ne vēlāk kā 10 dienas pirms
uzklausīšanas sanāksmes
par tarifa projektu

Paziņojumā par uzklausīšanas sanāksmi norāda:

- par kādu jautājumu rīko sanāksmi un kur var iepazīties ar dokumentu
- sanāksmes norises vietu, laiku un kontaktpersonu (vārdu, uzvārdu, tālruna numuru, e-pastu)
- norādi dalībniekiem savu dalību sanāksmē pieteikt Regulatora kontaktpersonai vismaz 1 darba dienu iepriekš
- atrunu, ka sanāksme tiek rīkota valsts valodā
- pirmsvēlēšanu periodā – atrunu, ka sanāksmē liegts veikt priekšvēlēšanu agitāciju

REGULATORS UZAICINA UZ UZKLAUSĪŠANAS SANĀKSMI

- nosūta uzaicinājuma vēstuli sabiedrisko pakalpojumu sniedzējam (komersantam) piedalīties uzklausīšanas sanāksmē, lai sniegtu informāciju par tarifa projektu vai izstrādāto dokumentu un atbildētu uz jautājumiem
- nosūta uzaicinājuma vēstuli ieinteresētajai personai, kura iesniegusi priekšlikumus un komentārus par konsultāciju dokumentu

ne vēlāk kā 10 dienas pirms paredzētās
uzklausīšanas sanāksmes par iepriekš
konsultētu jautājumu

INTERESENTI SAVU DALĪBU UZKLAUSĪŠANAS SANĀKSMĒ PIESAKA REGULATORAM

Sanāksmē var piedalīties arī iepriekš nepieteikušies interesenti.

Viedokļus, priekšlikumus un ieteikumus par konsultējamo jautājumu sanāksmes dalībnieki:

- pauzē uzklausīšanas sanāksmē mutiski vai iesniedz Regulatoram rakstiski
- par tarifa projektu priekšlikumus var iesniegt arī komersantam

REGULATORS VADA UN PROTOKOLĒ UZKLAUSĪŠANAS SANĀKSMI

Uzklausīšanas sanāksmes norise:

- pirms sanāksmes protokolētājs reģistrē dalībniekus
- sanāksmes vadītājs informē par sanāksmes mērķi, norises kārtību un dokumenta turpmāko virzīšanas kārtību Regulatorā
- informē dalībniekus par laiku, ko katram sanāksmes dalībniekam dod komentāru, priekšlikumu un ieteikumu paušanai
- dod vārdu komersantam sniegt informāciju par tarifa projektu vai izstrādāto dokumentu un aicina uzdot jautājumus
- aicina sanāksmes dalībniekus paust ieteikumus un priekšlikumus
- kad uzklausīti visi dalībnieki, vadītājs paziņo par sanāksmes slēgšanu

REGULATORS UZKLAUSĪŠANAS SANĀKSMES PROTOKOLU IEVIETO MĀJASLAPĀ WWW.SPRK.GOV.LV

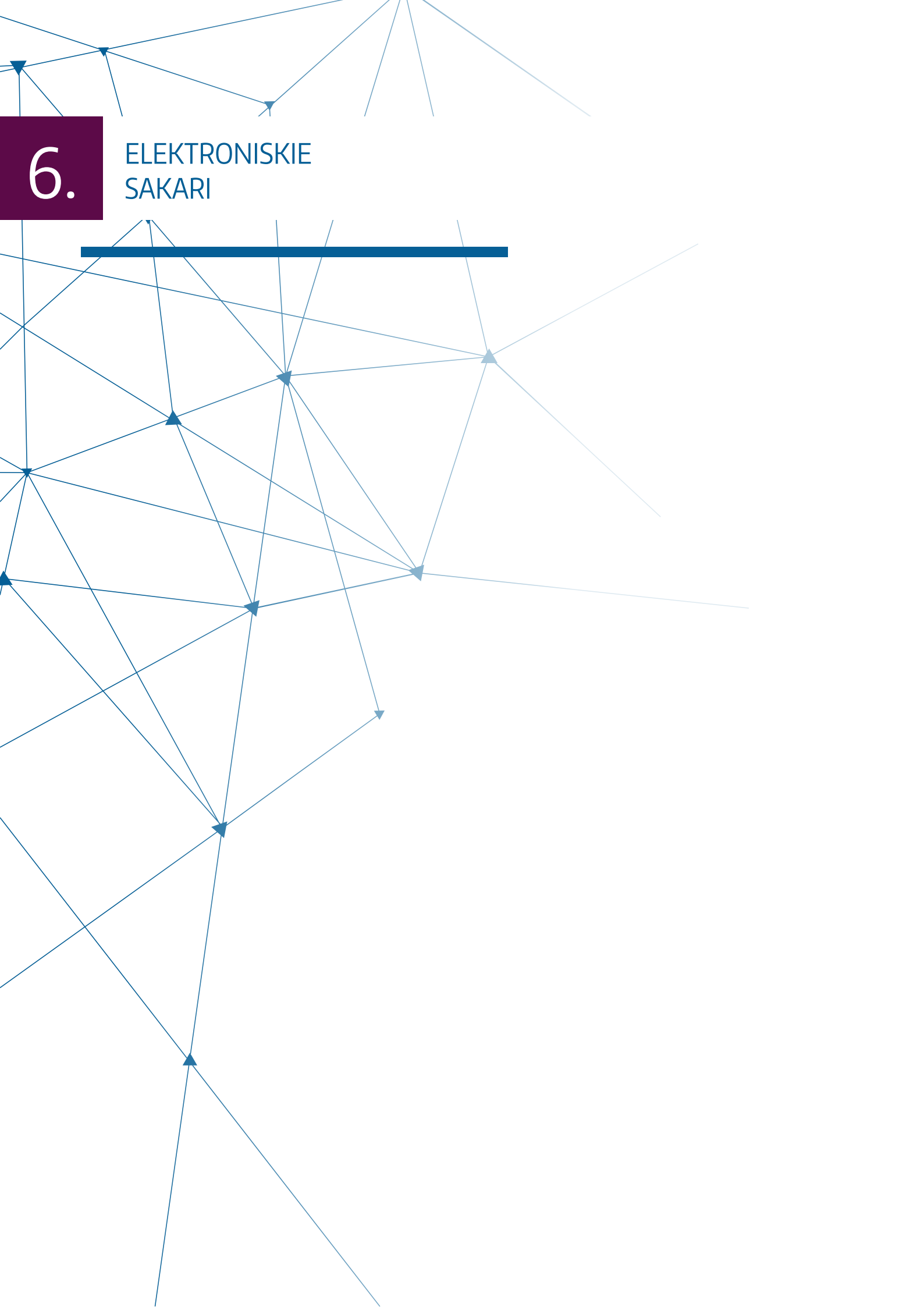
Uzklausīšanas sanāksmes protokolā norāda:

- sanāksmes vietu un laiku, protokola numuru
- vadītāja un protokolētāja vārdu, uzvārdu
- piedalījušos skaitu, protokolam pievienojot dalībnieku sarakstu
- izskatītos jautājumus, atzīmējot komentārus, priekšlikumus un ieteikumus, kas attiecināmi uz jautājuma izvērtēšanu
- ja sanāksmes laikā saņemti rakstveida komentāri, priekšlikumi, ieteikumi, tos pievieno protokolam, protokolā par to izdarot atzīmi

UZKLAUSĪŠANAS SANĀKSMĒ IZTEIKTOS PRIEKŠLIKUMUS REGULATORS IZVĒRTĒ PADOMES SĒDĒ UN ATSPUGUĻO LĒMUMĀ

Lēmumu publicē mājaslapā www.sprk.gov.lv – PAR SPRK – Padomes sēdes un lēmumi

6.

ELEKTRONISKIE SAKARI

Regulators elektronisko sakaru nozarē regulē elektronisko sakaru komersantu sniegtos pakalpojumus - balss telefoniju, datu un elektronisko ziņojumu pārraidi, nomātās līnijas, interneta piekļuvi, radio vai televīzijas programmu izplatīšanu publiskajos elektronisko sakaru tīklos, piekļuvi tīkliem un infrastruktūrai, kā arī starpsavienojumus.

6.1. KOMERSANTU AUTORIZĀCIJA UN UZRAUDŽĪBA

Elektronisko sakaru pakalpojumus ir tiesīgs sniegt reģistrēts elektronisko sakaru komersants. Komersantu reģistrēšanu veic Regulators.

Elektronisko sakaru nozarē 2015.gada laikā par darbības uzsākšanu elektronisko sakaru nozarē paziņoja 30 jauni komersanti, nosūtīti Regulatoram elektronisko sakaru komersanta reģistrācijas paziņojumu. Uz 2015.gada beigām Elektronisko sakaru komersantu sarakstā bija 357 elektronisko sakaru komersanti.

2015.gada laikā turpinājās iepriekšējos gados novērotā komersantu konsolidācija – vairāku komersantu pārpirkšana un apvienošanās zem viena zīmola, tādējādi nodrošinot pakalpojumu saņēmējiem plašāku pakalpojumu saņemšanas teritoriju un pakalpojumu klāstu.

2015.gada laikā no Elektronisko sakaru komersantu saraksta tika izslēgti kopumā 58 komersanti – gan pēc pašu komersantu lūguma, izbeidzot darbību elektronisko sakaru nozarē, gan ar Regulatora padomes lēmumu, piemērojot darbības izbeigšanu kā sodu par atkārtotiem un nenovērstiem vispārējās atļaujas noteikumu pārkāpumiem, gan pamatojoties uz Valsts ieņēmuma dienesta lēmumu par komersantu saimnieciskās darbības izbeigšanu.

Joprojām vispopulārākais pakalpojums jauno elektronisko sakaru komersantu vidū ir interneta piekļuves nodrošināšana.

Vērojama tendence elektronisko sakaru pakalpojumu sniegšanai izmantot jaunākās tehnoloģiskās platformas, kas ļauj nodrošināt dažādus integrētus risinājumus vienkopus.

Elektronisko sakaru pakalpojumu sniegšanai nepieciešamos ierobežoto resursus - radiofrekvenču spektra un numerācijas lietošanas tiesības elektronisko sakaru komersantam piešķir Regulators.

Reģistrētiem elektronisko sakaru komersantiem Regulators piešķir komercdarbībai numerācijas un radiofrekvenču spektra lietošanas tiesības. Bez Regulatora lēmuma spektru komercdarbībai var izmantot 2,4 GHz un 5 GHz (licence „exempt spectrum bands”) radiofrekvenču joslās saskaņā ar Nacionālajā radiofrekvenču plānā noteiktajiem specifiskajiem nosacījumiem. Numerācijas lietošanas tiesības Regulators piešķir atbilstoši Nacionālajam numerācijas plānam.

Virknei normatīvajos aktos noteikto spektra joslu lietošanas tiesības komercdarbībai Regulators piešķir konkursa vai izsoles kārtībā. Savukārt numerācijas lietošanas tiesības komersantiem tiek piešķirtas bez maksas, izņemot īsos kodus, par kuriem jāmaksā. Šāda kārtība veicināja komersantu praksi lūgt Regulatoram piešķirt nepārdomāti lielu numuru skaitu, tādējādi numerācijas resursu pieprasīšanā dominēja kvantitātes princips un resurss ilgstoši netika izmantots.

Lai novērstu neefektīvu ierobežoto resursu izmantošanu, Regulators 2015. gadā noteica 17 elektronisko sakaru komersantiem specifiskus numerācijas lietošanas tiesību nosacījumus, piešķirot jaunu numerāciju. Šie nosacījumi paredz, ka komersantiem sešu mēnešu laikā ir jāuzsāk izmantot vismaz 30% no piešķirtajiem numuriem. Ja nosacījumi netiek izpildīti, Regulators anulē numerācijas lietošanas tiesības. Tādējādi elektronisko sakaru komersanti lūdz piešķirt tik daudz numuru, cik nepieciešams komercdarbībai.

2014.gadā tika veikti grozījumi nacionālajā numerācijas plānā, paredzot, ka publiskā mobilā telefona tīklu numurus lieto publiskajā mobilajā telefonu tīklā, izmantojot LR radiofrekvenču spektru. Līdz ar Regulatora lēmumu 2015. gada sākumā elektronisko sakaru tirgū lietošanai tika atbrīvoti 490 000 mobilie numuri.

Numerācijas piešķirumi 2015.gadā

Numerācija	Piešķirta Numuri	Komersanti	Anulēta Numuri	Komersanti
Publiskā fiksētā telefonu tīkla numuri	155 600	9	121 300	11
Publisko mobilo telefonu tīklu numuri	190 000	3	510 000	14
Bezmaksas izsaukuma pakalpojuma numuri	1 022	5	115	3
Dalītās samaksas pakalpojuma numuri	105 000	3	110 000	2
Papildu samaksas pakalpojuma numuri	4 011	3	145	4
Citu veidu pakalpojumu numuri	11 100	5	2 030	1
Īsie kodi	15	6	16	8
Identifikācijas kodi	1	1	0	0

2015. gadā radiofrekvenču spektra joslu izsoles netika organizētas, jo Regulators nebija saņēmis komersantu pieprasījumus. Savukārt jūnijā un jūlijā Regulatora padome pieņēma lēmumus par diviem komersantiem piešķirtu, mobilajiem radiosakariem izmantojamu, radiofrekvenču spektra lietošanas tiesību termiņa pagarināšanu uz desmit gadiem, bet martā – lēmumu par mobilajiem satelītu radiosakariem izmantojamu radiofrekvenču spektra joslu lietošanas tiesību piešķiršanu komersantam uz nepilniem 12 gadiem, kā arī maijā un decembrī – lēmumus par cita veida radiosakariem izmantojamu radiofrekvenču spektra lietošanas tiesību termiņa pagarināšanu 3 komersantiem. 2015. gadā nevienam komersantam nav anulētas piešķirtās radiofrekvenču spektra lietošanas tiesības.

Kopš 2004.gada Regulators ir ieviesis un vairākkārtīgi optimizējis numura saglabāšanas pakalpojumu gadījumos, kad lietotājs pāriet pie cita operatora. Līdz ar to pakalpojuma izmantojamība aug ar katru gadu. Pašlaik operatori šo pakalpojumu nodrošina vienas darba dienas laikā vai citā ar lietotāju saskaņotā laikā. Pēc VAS "Elektroniskie sakari" datubāzes datiem 2015. gadā, saglabājot iepriekšējo numuru, operatoru ir mainījuši 1,27% fiksēto un 2,47% mobilo sakaru pakalpojumu lietotāju.

Līdzīgi kā citās valstīs, arī Latvijā 2015.gadā tika novērotas dažādas krāpniecisko shēmu aktivizēšanās numerācijas resursu izmantošanā. Šādu shēmu atklāšana ir ļoti sarežģīta, jo krāpniecības process ir dinamisks – cik pēkšņi uzsākts, tik ātri tiek izbeigts. Lai ierobežotu krāpnieciskās darbības, ārvalstu operatori pat uz aizdomu pamata bez īpašiem pierādījumiem var liegt savā elektronisko sakaru tīklā veikt izsaukumus uz Latvijas numuriem, tādējādi mūsu lietotājam liedzot iespēju veikt izsaukumus, atrodoties ārvalstīs.

Regulators 2015. gadā saņēma 3 iesniegumus no dažādiem ārvalstu operatoriem un organizācijām, kuros norādīts, ka 4 Latvijas elektronisko sakaru komersantiem piešķirtie 17 dažādie numuri 3 dažādos numerācijas diapazonos ir izmantoti krāpniecībā. Vienlaikus pastāv bažas, ka reālo krāpniecības gadījumu ir daudz vairāk, jo operatori mazāka apjoma krāpniecību cenšas apkarot, neiesaistot atbildīgās institūcijas.

Lai arī Regulators ir veicis visu iesniegumu detalizētu izvērtēšanu, pagaidām nav iegūti juridiski pierādījumi par šo numuru nelikumīgu izmantošanu. Pierādītai krāpniecības atklāšanai nepieciešama ilgstoša, stabila sadarbība starptautiskā līmenī, kas pagaidām ir izteikti nesakārtota. Vienlaicīgi ir nepieciešama attiecīga normatīvā bāze, kas vēl nav izstrādāta.

Neskatoties uz to, Regulators savas kompetences ietvaros veica darbības krāpniecības gadījumu ierobežošanai. Regulators izstrādāja grozījumus noteikumos "Krāpniecības, izmantojot numerāciju, novēršanas noteikumi". Grozījumi noteikumos nosaka jaunas pazīmes krāpniecībai, kas veikta, izmantojot numerāciju, kā arī stingrāk regulē īsziņas vai multizīņas nosūtīšanas paradumus. Vienlaikus noteikumi nosaka termiņus un kārtību, kādā notiek informācijas aprīte starp elektronisko sakaru komersantiem un Regulatoru, kā arī to, kā Regulators konstatē un komersants novērš krāpniecību.

Elektronisko sakaru komersantu darbības uzraudzība tiek veikta saskaņā ar elektronisko sakaru nozares normatīvajiem aktiem – likumiem, MK noteikumiem un Regulatora noteikumiem.

Elektronisko sakaru komersantiem ir pienākums divas reizes gadā iesniegt Regulatoram regulāro informāciju par savu darbību pārskata periodā. Galvenokārt uzraudzība tiek veikta, nodrošinot komersantu sniegto datu monitoringu. Plānveida pārbaudes notiek kvalitātes uzraudzības nolūkā, par tām detalizētāk var lasīt sadaļā par pakalpojumu kvalitāti.

Lietotāju sūdzību gadījumā, ja nepieciešams, tiek veiktas ārkārtas pārbaudes. 2015. gada laikā tika konstatēti vairāk nekā 200 pārkāpumi, kas saistīti ar informācijas nesniegšanu norādītajā atskaites periodā. Regulatora sniegto konsultāciju un veiksmīgas sadarbības ar komersantiem rezultātā, par informācijas nesniegšanu tika sastādīti tikai 50 administratīvo pārkāpumu protokoli.

Grozījumi paredz atteikšanos no numerācijas iedalījuma ģeogrāfiskajā un neģeogrāfiskajā numerācijā. Līdz ar to numerācija, kuru izmanto balss telefonijas pakalpojumam fiksētā elektronisko sakaru tīklā, vairs netiek sadalīta numerācijas zonās, kas norādīja uz izsaukēja piederību konkrētai apdzīvotajai vietai.

6.2. TIESISKAIS REGULĒJUMS

Lai realizētu sabiedrisko pakalpojumu regulēšanu elektronisko sakaru nozarē, Regulators savas kompetences ietvaros patstāvīgi pieņem lēmumus, izdod administratīvos aktus saskaņā ar izmaiņām Latvijas likumdošanā un ES normatīvajiem aktiem – regulām, direktīvām, ieteikumiem.

Elektronisko sakaru nozarē Regulators līdzdarbojās likumprojekta "Grozījumi **Elektronisko sakaru likumā**" izstrādē par jautājumiem, kas ir saistīti ar numerāciju, tirgus analīzes procesa veikšanu, kā arī universālo pakalpojumu elektronisko sakaru nozarē. Regulators arī aktīvi iesaistījās likumprojektu pakotnes izstrādē, lai ieviestu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvu par pasākumiem ātrdarbīgu elektronisko sakaru tīklu izvēršanas izmaksu samazināšanai³.

Saistībā ar numerācijas jautājumiem aizvadītajā gadā valdība apstiprināja arī "Nacionālā numerācijas plāna" noteikumus jaunā redakcijā. Līdz ar to, lai pilnveidotu normatīvos aktus elektronisko sakaru nozarē atbilstoši veiktajām izmaiņām, Regulators veica izmaiņas vairākos normatīvajos aktos – veica grozījumus noteikumos "**Krāpniecības, izmantojot numerāciju, novēršanas noteikumi**", savukārt **Numura saglabāšanas pakalpojuma noteikumus**⁴ un **numerācijas lietošanas tiesību noteikumus**⁵ izdeva jaunā redakcijā.

Esošajos tirgus apstākļos elektronisko sakaru nozarē vairs nav nepieciešama galalietotājiem sniegto tarifu savstarpēja līdzsvarošana, un ir samazināties to galalietotājiem sniegto pakalpojumu skaits, kuri tiek regulēti nepietiekamas konkurences tirgū dēļ. Ņemot vērā minētos apstākļus, Regulators izstrādāja jaunu **Elektronisko sakaru pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodiku**⁶, kas stājās spēkā 2016.gada 1.janvārī. Elektronisko sakaru pakalpojumu galalietotājiem sniegto tarifu aprēķinā Regulators atteicās no tarifu grozu un cenu griestu formulu izmantošanas. Savukārt jaunā metodika paredz īpašu regulējumu tarifiem iekšzemes izsaukumiem uz citiem elektronisko sakaru tīkliem, jo savienojuma pabeigšanas tarifu samazinājuma rezultātā būtiski samazinājušās šādu iekšzemes izsaukumu izmaksas. Šobrīd saistība ievērot metodiku ir noteikta SIA "Lattelecom" piekļuves publiskajam telefonu tīklam fiksētā vietā.

Balstoties uz vairumtirdzniecības līmeņa augstas kvalitātes piekļuves fiksētā vietā tirgus analīzi, Regulators plāno piemērot jaunas saistības elektronisko sakaru komersantam ar būtisku ietekmi tirgū – SIA "Lattelecom". Šādu saistību piemērošana tiek izvērtēta, lai veicinātu konkurenci minētajā jomā. Saskaņā ar tirgus analīzes rezultātiem bija nepieciešams pilnveidot arī normatīvos aktus, tāpēc Regulators veica grozījumus noteikumos "**Starpsavienojumu un nomāto līniju pamatpiedāvājuma noteikumi**"⁷ un jaunā redakcijā izdeva noteikumus "**Nomāto līniju pamatpiedāvājuma noteikumi**"⁸. Tajos noteiktas prasības, kas jāievēro SIA "Lattelecom", kā arī sakārtotas un sistematizētas tehniskās prasības nomāto līniju pakalpojumiem, lai nodrošinātu minimāli nepieciešamo informācijas apjomu, kas ir iekļaujams pamatpiedāvājumā un pieejams elektronisko sakaru komersantiem, kuri vēlas izmantot nomāto līniju pakalpojumus.

³ 2014.gada 15.maija Direktīva 2014/61/ES

⁴ 03.12.2015. Nr.1/19 "Numura saglabāšanas pakalpojuma nodrošināšanas noteikumi"

⁵ 03.12.2015 Nr.1/18 "Noteikumi par numerācijas lietošanas tiesībām".

⁶ 15.10.2015. Nr.1/14 "Elektronisko sakaru pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodika"

⁷ 20.08.2015. Nr.1/11 Grozījumi Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2013.gada 19.decembra lēmumā Nr.1/38

"Starpsavienojumu un nomāto līniju pamatpiedāvājuma noteikumi"

⁸ 20.08.2015. Nr.1/10 "Nomāto līniju pamatpiedāvājuma noteikumi"

Lai vienkāršotu elektronisko sakaru komersantiem Regulatorā iesniedzamo informāciju un nodrošinātu salīdzināmu elektronisko sakaru pakalpojumu kvalitātes parametru rādītāju uzskaiti, Regulators veica grozījumus **Elektronisko sakaru pakalpojumu kvalitātes prasību, kvalitātes pārskatu iesniegšanas un publiskošanas noteikumos**⁹. Kvalitātes noteikumos noteiktās izmaiņas mazinās noteikto elektronisko sakaru pakalpojumu kvalitātes parametru apjomu atsevišķiem sniegto elektronisko sakaru pakalpojumu veidiem, kā arī samazinās regulāri iesniedzamās informācijas apjomu komersantiem, kuru konkrētā elektronisko sakaru pakalpojuma galalietotāju skaits nepārsniedz Regulatora noteiktās robežas. Izmaiņas regulāri iesniedzamās informācijas iesniegšanas nosacījumos un prasītajā informācijas apjomā nenozīmē, ka tiek samazināts slogs noteiktam elektronisko sakaru komersantu lokam, jo pakalpojumu kvalitātes nosacījumi, kas iekļaujami elektronisko sakaru pakalpojumu līgumā ar abonentu, ir vienādi piemērojami, neatkarīgi no abonentu skaita vai citiem apsvērumiem. Noteikumi stājās spēkā 2016. gada 1. janvārī.

No 2016.gada 1.janvāra arī stājās spēkā Regulatora izdotie **Vispārējās atļaujas noteikumi**¹⁰, kas tika izstrādāti un apstiprināti 2015. gadā. Tajos ir precizēti specifiskie patērētāju tiesību aizsardzības nosacījumi, piemēram, par informācijas pieejamības nodrošināšanu abonentam, nosacījumi par kredītlimita piemērošanu. Vispārējās atļaujas nosacījumos ir iekļauti arī tehniskie nosacījumi par starpsavienojumu (starpsavienojuma punkta noteikšana, izmantojamā tehnoloģija). Vienlaikus aizvadītajā gadā Regulators pieņēma **Vispārējās atļaujas noteikumu pārkāpumu novēršanas noteikumus**¹¹. Noteikumi nosaka kārtību, kādā Regulators īsteno elektronisko sakaru komersantu vispārējās atļaujas noteikumu pārkāpumu novēršanu un elektronisko sakaru pakalpojumu sniegšanas tiesību atņemšanu pārkāpumu gadījumā.

2015. gadā, tāpat kā citus gadus, elektronisko sakaru nozarē Regulators pārskatīja to elektronisko sakaru tīklu un pakalpojumu sarakstu, pirms kuru sniegšanas uzsākšanas komersantam ir jānosūta Regulatoram reģistrācijas paziņojums. Aktualizējot sarakstu, Regulators veica nepieciešamās izmaiņas noteikumos **"Noteikumi par elektronisko sakaru komersantu reģistrēšanu un elektronisko sakaru tīklu un pakalpojumu sarakstu"**. Tajos tika aktualizēti un papildināti vairāki elektronisko sakaru pakalpojumi un to definīcijas¹².

6.3. KONKURENCES SEKMĒŠANA

Komersantu spēja vienlaicīgi konkurēt un savstarpēji sadarboties ir un būs viena no atvērtā tirgus varu galvenajām problēmām, kas arī Regulatoram ir darbietilpīga regulēšanas procesa sastāvdaļa. Komersantu tiesības, pienākumus un atbildību visās nozarēs nosaka savstarpējie līgumi, kas iekļauj visus tehniskos, komerciālos un citus noteikumus un vienošanās.

Elektronisko sakaru komersantu attiecības normatīvi nosaka vairāki līguma veidi. Starpsavienojumu līgumu mērķis ir nodrošināt savietojamību starp operatoru tīkliem, lai viena publiskā elektronisko sakaru tīkla galalietotāji var sazināties ar cita publiskā elektronisko sakaru tīkla galalietotājiem. Ņemot vērā šī līguma nozīmību, desmit darba dienu laikā pēc starpsavienojumu līguma noslēgšanas vai grozīšanas viens tā eksemplārs jāiesniedz Regulatoram.

Piekļuve elektronisko sakaru tīkla infrastruktūrai ir citam komersantam sniegts pakalpojums ar konkrētiem nosacījumiem piekļūt elektronisko sakaru pakalpojumu nodrošināšanai nepieciešamajai tīkla infrastruktūrai (tīklam, saistītām iekārtām, datu plūsmām). Komersantam ar būtisku ietekmi tirgū Regulators uzliek attiecīgas piekļuves saistības.

Nomāto līniju gala posms tiek izmantots cita elektronisko sakaru komersanta abonentlīnijas nodrošināšanai. Tas ir posms no galalietotāja pieslēguma punkta līdz tuvākajai elektronisko sakaru tīkla komutēšanas vai maršrutēšanas iekārtai.

⁹ 03.12.2015. Nr.1/21 "Elektronisko sakaru pakalpojumu kvalitātes prasību, kvalitātes pārskatu iesniegšanas un publiskošanas noteikumi"

¹⁰ 04.06.2015 Nr.1/8 "Vispārējās atļaujas noteikumi elektronisko sakaru nozarē"

¹¹ 12.02.2015 Nr.1/3 "Vispārējās atļaujas noteikumu pārkāpumu novēršanas noteikumi elektronisko sakaru nozarē"

¹² 04.06.2015. Nr.1/9 "Noteikumi par elektronisko sakaru komersantu reģistrēšanu un elektronisko sakaru tīklu un pakalpojumu sarakstu"

Saskaņā ar noteikumiem "Starpsavienojumu pamatpiedāvājuma noteikumi" un "Nomāto līniju pamatpiedāvājuma noteikumi", elektronisko sakaru komersantam, kuram ir būtiska ietekme tirgū, jāpublicē starpsavienojumu un nomāto līniju pamatpiedāvājums. 2015.gadā ir publicēti sekojoši pamatpiedāvājumi:

- ▶ SIA "BITE Latvija" 2015.gadā publicētais "Publisko telefonu tīklu starpsavienojuma pamatpiedāvājums Latvijas elektronisko sakaru komersantiem";
- ▶ SIA "Lattelecom" 2015.gada 1.oktobrī publicētais "Saistīto iekārtu kopīgas izmantošanas pakalpojumu pamatpiedāvājums", 2. redakcija.

2015. gadā Regulatorā tika reģistrēti 11 jauni starpsavienojumu līgumi, kopumā gada beigās sasniedzot 132. Vienlaikus var secināt, ka, atšķirībā no starpsavienojumiem, visa veida piekļuve un infrastruktūras dalīta izmantošana komersantu vidū nav populāra.

2015. gadā turpinājās Latvijai raksturīgā infrastruktūras konkurence. Noteikumi par piekļuvi saistītām iekārtām un pakalpojumiem uzliek pienākumu elektronisko sakaru komersantiem sadarboties kabeļu kanalizācijas izmantošanā, bet citas infrastruktūras kopējai izmantošanai pagaidām ir rekomendējošs raksturs. 2015.gada decembrī Ministru kabineta Valsts sekretāru sanāksmē izsludināja Ātrdarbīga elektronisko sakaru tīkla likumu, kuram stājoties spēkā, tiks ieviesta Direktīva 2014/61/ES. Šobrīd Satiksmes ministrija kopā ar citām atbilstošajām ministrijām un Regulatoru strādā pie likumprojekta pilnveidošanas. Rezultātā atsevišķā likumā tiks uzlikts pienākums gandrīz visu tīklu īpašniekiem (gāzes, elektroenerģijas, siltumapgādes u.c.) iznomāt savu infrastruktūru elektronisko sakaru operatoriem ātrdarbīgu elektronisko sakaru tīklu ierīkošanai, tajā skaitā pienākums mobilo tīklu sakaru operatoriem dalīties ar vietu savos mastos un torņos citu operatoru iekārtu uzstādīšanai. Lai pilnībā ieviestu minēto Direktīvu, vēl ir jāveic grozījumi daudzos normatīvajos aktos. Līdz ar to tiks paplašinātas Regulatora funkcijas strīdu izskatīšanai ne tikai starp elektronisko sakaru komersantiem, bet arī starp elektronisko sakaru komersantiem un citu tīklu operatoriem (īpašniekiem).

Monopolstāvoklī esoši komersanti vai tirgus dalībnieki, kuriem ir konstatēta būtiska ietekme tirgū, savu tirgus var izmantot savtīgos nolūkos. Lai to nepieļautu un tirgū veicinātu konkurenci, Regulators piemēro asimetriskas regulēšanas pasākumus.

Elektronisko sakaru nozarē jau ilgstoši novērojama mobilajā un fiksētajā tīklā sniegto balss telefonijas pakalpojumu savstarpēja tuvināšanās. 2015.gadā Regulators veica padziļinātu fiksētās un mobilās balss telefonijas aizstājamības novērtēšanu un konstatēja, ka pakalpojumu tarifu, lietotāju skaita un izmantotā pakalpojuma apjoma izmaiņas liecina par to, ka galalietotāji aktīvi aizstāj fiksētās balss telefonijas pakalpojumus ar mobilās balss telefonijas pakalpojumiem. Šādi secinājumi liek Regulatoram analizēt fiksētās un mobilās balss telefonijas tirgu kā vienotu tirgu, kas ietekmē vairāku elektronisko sakaru tirgu analīzes procesu un rezultātus.

Vienotā Eiropas tirgus veidošana, līdzīgi kā citus gadus, arī 2015. gadā saglabāja savu prioritāti. Līdz ar to tika turpināts iesāktais darbs pie vienotā tirgus noteikumu ieviešanas dalībvalstu likumos.

2015.gadā stājās spēkā Eiropas vienotā tirgus regulējums, kas sevī ietver vienotus tīkla neitralitātes un viesabonēšanas principus visā ES dalībvalstu teritorijā. Tīkla neitralitātes regulējums nosaka piemērojamās pārredzamības pasākumus, lai nodrošinātu piekļuvi atvērtam internetam, kā arī kopējus noteikumus, lai interneta piekļuves pakalpojumu sniegšanā nodrošinātu vienlīdzīgu un nediskriminējošu attieksmi pret datplūsmu un aizsargātu tiešo lietotāju tiesības. Elektronisko

sakaru nozares integrācija vienotā ES tirgū tika stiprināta, veicinot viesabonēšanas pakalpojumu vienkāršošanu un pieejamību, ieviešot viesabonēšana kā mājās (Roaming Like At Home) principu visā ES dalībvalstu teritorijā. Regulators kopā ar citu Ziemeļvalstu regulatoriem aktīvi iestājās pret efektīvi strādājošiem operatoriem neizdevīgu noteikumu iekļaušanu vienotajā viesabonēšanas regulējumā, panākot Latvijas mobilo sakaru operatoru iekļaušanu efektīvāk strādājošo operatoru grupā, kuriem būs tiesības piemērot Latvijas lietotājiem izdevīgākus viesabonēšanas nosacījumus starptautiskajos vairumtirdzniecības norēķinos.

Elektronisko sakaru regulēšanas pamatmērķis ir sabalansēt lietotāju un patērētāju ieguvumu izvēles, cenas un pakalpojumu kvalitātes ziņā, veicinot konkurenci un racionālu resursu izmantošanu pakalpojumu sniegšanai. Pakalpojumu lietotāju ieguvums tiek sabalansēts, ja elektronisko sakaru komersanti savstarpēji brīvi un efektīvi konkurē ar godīgām metodēm (pakalpojumiem, to kvalitāti, īpašībām, cenām) par katru lietotāju.

Lai noskaidrotu, vai brīvai konkurencei starp komersantiem nav šķēršļu vai ierobežojumu, Regulators analizē konkurences apstākļus elektronisko sakaru pakalpojumu tirgos. Analizējot elektronisko sakaru tirgus, Regulators balstās uz tirgus analīzes koncepciju, kurā norādīti ieteikumi, kā veikt tirgus definīciju, analīzi un saistību piemērošanu.

2015.gadā tika pieņemti gala lēmumi par saistību piemērošanu un saistību atcelšanu balss savienojumu pabeigšanas individuālajos mobilajos tīklos tirgū jeb tirgū Nr.2. Tirgus analīzes rezultātā tika konstatēts, ka astoņi komersanti vairs nav tirgus Nr.2 dalībnieki, tādēļ tiem tika atceltas visas iepriekš piemērotās saistības. Viens komersants – SIA "ECO Networks" tika atzīts par komersantu ar būtisku ietekmi tirgū Nr.2 un tam tika noteiktas caurredzamības, tarifu regulēšanas un piekļuves saistības. 2015.gadā tika arī pabeigta vairumtirdzniecības līmeņa augstas kvalitātes piekļuves fiksētā vietā tirgus analīze (tirgus Nr.4). Pēc tirgus analīzes tika veikta nacionālā konsultācija ar tirgus dalībniekiem; tāpat Regulators konsultējās ar EK, BEREC un citu ES valstu regulatoriem par tirgus Nr.4 analīzi un saistībām, līdz, visbeidzot, 20.augustā tika pieņemts gala lēmums par viena komersanta – SIA "Lattelecom" atzīšanu par komersantu ar būtisku ietekmi tirgū un saistību piemērošanu. SIA "Lattelecom" tika piemērotas piekļuves saistības nomāto līniju gala posmiem vairumtirdzniecībā, vienlīdzīgas attieksmes pienākums, caurredzamības saistības, tarifu regulēšanas un izmaksu aprēķināšanas saistības, pienākums piekļuves jomā nomāto līniju gala posmiem vairumtirdzniecībā veikt atsevišķu darbības uzskaiti.

6.4. TARIFI, TARIFU APRĒĶINĀŠANAS METODOLOĢIJA, TARIFU IZMAIŅAS

Regulators nodrošina starpsavienojumu un piekļuves (vairumtirdzniecības), kā arī galalietotāju (mazumtirdzniecības) tarifu regulēšanu. Lēmumu par tarifu regulēšanu Regulators pieņem tirgus analīzes rezultātā, ja konstatē, ka tirgū nepastāv efektīva konkurence.

Regulators arī uzrauga viesabonēšanas tarifu piemērošanu. Regulators nodrošina, ka elektronisko sakaru komersanti savstarpējos norēķinos par numura saglabāšanas pakalpojuma nodrošināšanu piemēro izmaksām tuvinātus tarifus.

Ņemot vērā izmaiņas Nacionālajā numerācijas plānā no 2016.gada 1.janvāra, kas atceļ izsaukumu fiksētajā balss telefonijas tīklā iedalījumu vietējās sarunās un iekšzemes tālsarunās, ieviešot terminu "Iekšzemes izsaukums", Regulators izstrādāja un 2015.gada 15.oktobrī apstiprināja jaunu Elektronisko sakaru pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodiku. Metodikā Regulators ir atteicies no tarifu grozu un cenu griestu formulu izmantošanas, jo pašreizējos tirgus apstākļos nav nepieciešama galalietotājiem sniegto tarifu savstarpēja līdzsvarošana un ir samazinājies to galalietotājiem sniegto pakalpojumu skaits, kuri tiek regulēti nepietiekamas konkurences tirgū dēļ.

Metodika paredz īpašu regulējumu tarifiem iekšzemes izsaukumiem uz citiem elektronisko sakaru tīkliem, jo savienojuma pabeigšanas tarifu samazinājuma rezultātā būtiski samazinājušās šādu iekšzemes izsaukumu izmaksas.

Šobrīd saistība ievērot minēto metodiku ir noteikta tikai SIA "Lattelecom".

6.5. PAKALPOJUMU LIETOTĀJU AIZSARDZĪBA

Elektronisko sakaru pakalpojumu kvalitātes rādītāju ziņā Latvija ir Eiropas līderu vidū. Regulators kopš savas izveidošanas 2001.gadā ir nodrošinājis patstāvīgus balss telefonijas un vēlāk arī Interneta piekļuves pakalpojumu kvalitātes mērījumus lielākajiem tirgus dalībniekiem, pieprasot regulāri deklarēt sniegto pakalpojumu kvalitāti arī pārējiem tirgus dalībniekiem. Regulators ir ieguldījis ievērojamus resursus kvalitātes mērīšanas tehnisko līdzekļu un mērīšanas metodiku attīstībā.

Universālā pakalpojuma kvalitāte

Latvijā kopš 2003. gada universālo elektronisko sakaru pakalpojumu atbilstoši Regulatora lēmumam sniedz SIA "Lattelecom", kam ir piemērota virkne universālā pakalpojuma saistību un pakalpojumu kvalitātes prasību ar konkrētiem parametriem. Pakalpojumu kvalitātes parametri un to vērtības ir noteiktas tādiem universālajā pakalpojumā (UP) ietilpstošajiem elektronisko sakaru pakalpojumiem kā balss telefonijas pakalpojums fiksētajā telefonu tīklā, bojājumu pieteikumu pieņemšanas dienesta 178 pakalpojums, kā arī visaptveroša telefona uzziņu dienesta 1188 pakalpojums.

Izvērtējot balss telefonijas pakalpojuma kvalitāti SIA "Lattelecom" fiksētajā telefonu tīklā, Regulators analizē tādus parametrus kā nesekmīgo savienojumu koeficientu, vidējo savienošanas laiku, un vidējo runas pārraides kvalitāti.

Izvērtējot iekšzemes balss telefonijas pakalpojuma mērījumu rezultātus, vērojams, ka atsevišķu parametru rādītāju, piemēram, nesekmīgo savienojumu koeficienta un runas pārraides kvalitāte, vērtības SIA "Lattelecom" fiksētajā elektronisko sakaru tīklā pēdējo gadu laikā ir saglabājušās labā kvalitātē.

Vienlaikus secināts, ka nesekmīgo savienojumu koeficienta vērtība 2015.gadā ir ļoti niecīga (0,002%) un atbilst UP kvalitātes prasībās noteiktajai vērtības robežai – 0,85 procentiem. Turklāt runas pārraides kvalitāte ar rādītāju 4,12 balles ir pārliecinoši augstāka par SIA "Lattelecom" deklarēto parametra vērtību – 3,50 balles un nodrošina lietotājam teicamu dzirdamību.

Savukārt izvērtējot bojājumu pieteikumu pieņemšanas dienesta 178 un telefona uzziņu dienesta 1188 pakalpojumu kvalitāti, Regulators nosaka tādus parametrus kā vidējais atbildes laiks uz izsaukumu, kā arī 20 sekunžu laikā atbildēto izsaukumu skaits.

2015.gadā novērojama bojājumu pieteikumu pieņemšanas dienesta 178 un visaptveroša telefona uzziņu dienesta 1188 pakalpojuma kvalitātes rādītāju pasliktināšanās. Joprojām ir vērojama tendence palielināties visaptveroša telefona uzziņu dienesta 1188 pakalpojuma vidējam atbildes laikam, un tā vērtība neatbilst UP kvalitātes prasībās noteiktajai parametra vērtības 10 sekunžu robežai, to pārsniedzot vairāk kā par 5 sekundēm. Kopējo atbildes laika ilgumu viennozīmīgi ietekmē pirms operatora atbildes atskaņotais paziņojums par to, ka saruna kvalitātes kontroles nolūkos tiks ierakstīta, kā arī kopumā tas liecina par nepietiekoši ātru izsaukumu apkalpošanu biežāk kā iepriekšējos gados.

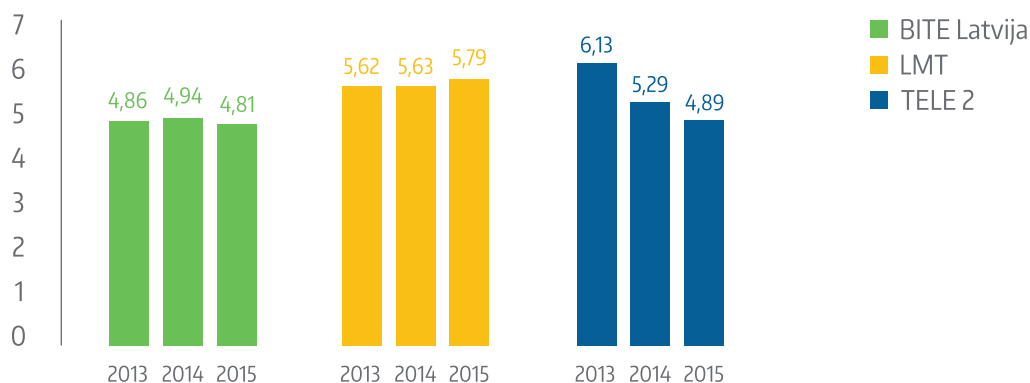
Balss telefonijas un īsziņu pakalpojuma kvalitāte mobilā tīklā

Lai noteiktu balss telefonijas pakalpojuma kvalitāti mobilajā tīklā, Regulators vērtē tādus parametrus kā nesekmīgo savienojumu koeficientu, savienošanas laiku, kā arī vidējo runas pārraides kvalitāti.

Apkopojot 2015.gada SIA "BITE Latvija", SIA "Tele2" un SIA "Latvijas Mobilais telefons" (SIA "LMT") balss telefonijas pakalpojuma kvalitātes mērījumu rezultātus, secināts, ka kopumā tie vērtējami kā ļoti labi vietās, kur nodrošināts stabils mobilā elektronisko sakaru tīkla pārklājums. Operatoru mobilajos elektronisko sakaru tīklos savstarpējā salīdzinājumā vērojamas vien nelielas atšķirības balss telefonijas pakalpojuma kvalitātes rādītāju nodrošināšanā, kas liecina par līdzvērtīgu pakalpojuma kvalitātes līmeni visu operatoru sniegtajam balss telefonijas pakalpojumam.

Izvērtējot iekšzemes balss telefonijas pakalpojuma savienošanas laika rādītājus ilgstošākā laika periodā, "BITE Latvija" un "LMT" mobilajā elektronisko sakaru tīklā vērojamas salīdzinoši nelielas šī rādītāja vidējo vērtību izmaiņas. Savukārt salīdzinot rādītājus "Tele2" mobilajā elektronisko sakaru tīklā ik gadus redzama pakāpeniska vidējā savienošanas laika samazināšanās, liecinot par šī rādītāja uzlabošanos, šobrīd atrodoties līdzvērtīgā vērtību diapazonā salīdzinājumā ar citiem operatoriem.

Vidējā savienošanas laika mērījumu rezultātu salīdzinājums pa gadiem (sek)

Apskatot minēto operatoru īsziņu pakalpojuma kvalitātes rādītājus, Regulators secina, ka tie ir nevainojami un vidējais īsziņu piegādes laiks nepārsniedz septiņas sekundes. Vienlaikus jānorāda, ka 2015.gadā mērījumu laikā fiksētas tikai atsevišķas neseismīgas īsziņas, kas nozīmē, ka tās bija saņemtas laikā, kas pārsniedz piecas minūtes. Tas liecina par stabilu un nevainojamu īsziņu pakalpojuma darbību "BITE Latvija", "Tele2" un "LMT" mobilajos elektronisko sakaru tīklos.

Interneta piekļuves pakalpojuma kvalitāte

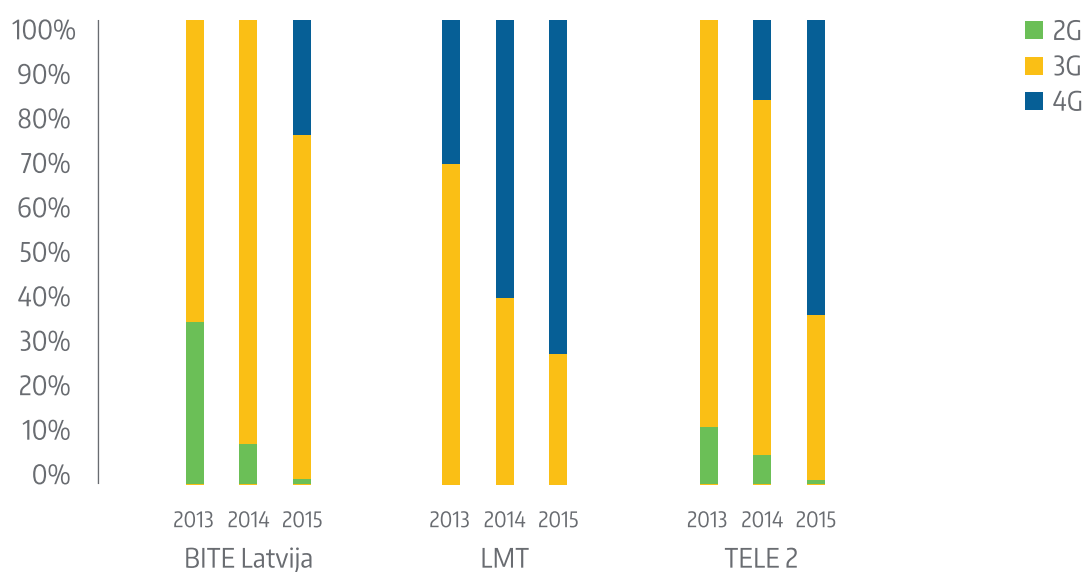
Interneta pakalpojuma kvalitātes mērījumos Regulators nosaka tādus parametrus kā pieslēguma ātrums (lejupielādes un augšupielādes), latentums, trīce un pakešu zuduma koeficients. 2015.gadā mērījumi iespēju robežās veikti vienlaikus "BITE Latvija", "LMT", "Tele2" un "Telekom Baltija" mobilajos elektronisko sakaru tīklos, vairāk kā 400 brīvi izvēlētās ģeogrāfiskās vietās, iespējami vienmērīgi aptverot visu Latvijas teritoriju, tajā skaitā 50 vietās Rīgā.

2015.gada laikā visi operatori ir nozīmīgi paplašinājuši mobilo elektronisko sakaru tīklu pārklājumu, līdz ar to sekmējot interneta pakalpojuma pieejamību. Turklāt 2015.gadā "BITE Latvija" uzsāka 4G tehnoloģijas ieviešanu, savukārt "LMT" un "Tele2" turpināja attīstīt iepriekšējos gados ieviesto 4G datu pārraides tehnoloģiju.

Neraugoties uz datu pārraides tehnoloģiju straujo ieviešanu, mērījumu laikā fiksēts, ka joprojām atsevišķai daļai lietotāju ir pieejams tikai 2G tehnoloģijas pārklājums, kā arī ir vietas, kur mobilā interneta pakalpojums nav pieejams nestabila vai neesoša mobilā elektronisko sakaru tīkla pārklājuma dēļ.

Izvērtējot interneta pakalpojuma pieslēguma ātruma izmaiņu dinamiku, vērojams pieslēguma ātruma vērtību pieaugums, salīdzinot ar iepriekšējo gadu mērījumu datiem, 2015.gadā krasāk iezīmējot 4G tehnoloģijas attīstību.

Lejupielādes procentuālā sadalījuma salīdzinājums
pa datu pārraides tehnoloģijām Latvijā

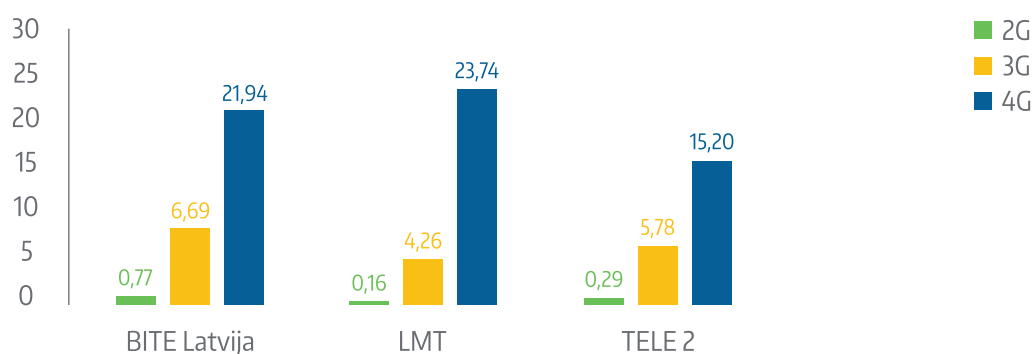

Vienlaikus, apkopojot 2015.gadā veikto interneta pakalpojuma kvalitātes mērījumu rezultātus un analizējot pieslēguma ātrumu “BITE Latvija”, “LMT” un “Tele2” mobilajos elektronisko sakaru tīklos, joprojām vērojams, ka interneta pakalpojuma lietotājiem tiek nodrošināti krasi atšķirīgi pieslēguma ātruma rādītāji – dažādās vietās un laika momentos nodrošinot interneta pakalpojuma lejupielādes ātruma vidējās vērtības samērā plašās robežās no 4 līdz 40 megabitiem sekundē:

- ▶ “BITE Latvija” lejupielādes ātruma vidējās vērtības ir robežās no 4 līdz 34 Mbiti/s;
- ▶ “LMT” lejupielādes ātruma vidējās vērtības ir robežās no 4 līdz 40 Mbiti/s;
- ▶ “Tele2” lejupielādes ātruma vidējās vērtības ir robežās no 2 līdz 21 Mbiti/s.
- ▶ “Telekom Baltija” sniegtā interneta pakalpojuma pieslēguma ātruma vērtības līdzīgi kā citus gadus ir robežās vidēji no 2 līdz 6 megabitiem sekundē.

Neraugoties uz atsevišķos brīžos pieejamām augstām pieslēguma ātrumu vērtībām, “BITE Latvija”, “LMT” un “Tele2” mobilajos elektronisko sakaru tīklos lietotājiem biežāk pieejamais interneta pakalpojuma lejupielādes ātrums 2015.gadā fiksēts vidēji līdz 25 megabitiem sekundē.

Lejupielādes ātruma vidējās vērtības salīdzinājumā starp BITE Latvija, LMT un Tele2 izmantotām datu pārraides tehnoloģijām Latvijā

Līdz ar 4G datu pārraides tehnoloģijas attīstību interneta pakalpojuma lietotājiem ir iespēja saņemt arvien lielākus interneta pakalpojuma pieslēguma ātrumus, atsevišķās apdzīvotās vietās - vidēji līdz pat 40 megabitiem sekundē. Vienlaikus, vietās, kur 4G datu pārraides tehnoloģijas pārklājums ir nestabils jeb mainīgs, dažkārt galiekārtas mobilā elektronisko sakaru tīkla izvēlē automātiskā režīmā pieslēdzas jaunākas paaudzes tehnoloģijas mobilā elektronisko sakaru tīklam, neraugoties uz nestabilu tā pārklājumu. Mainīga mobilā elektronisko sakaru tīkla pārklājuma gadījumā, ja iespējams izvēlēties stabilu zemākas tehnoloģijas, piemēram, 3G pārklājumu, ir lietderīgi galiekārtu iestatīt konkrētas tehnoloģijas pieslēguma režīmā, tādējādi nodrošinot stabilu un nemainīgu signālu uztveršanu, rezultātā iegūstot lielāku vidējā interneta pakalpojuma pieslēguma ātruma vērtību.

Regulatora eksperti norāda, ka jāņem vērā, ka pat 4G datu pārraides tehnoloģijas gadījumā mobilajā elektronisko sakaru tīklā ir iespējami ievērojami pieslēguma ātruma vērtību kritumi līdz 3 megabitiem sekundē vai pat zemāk, kam par iemeslu var būt, piemēram, vienlaicīgi daudzu interneta pakalpojuma lietotāju radītā noslodze mobilajā elektronisko sakaru tīklā.

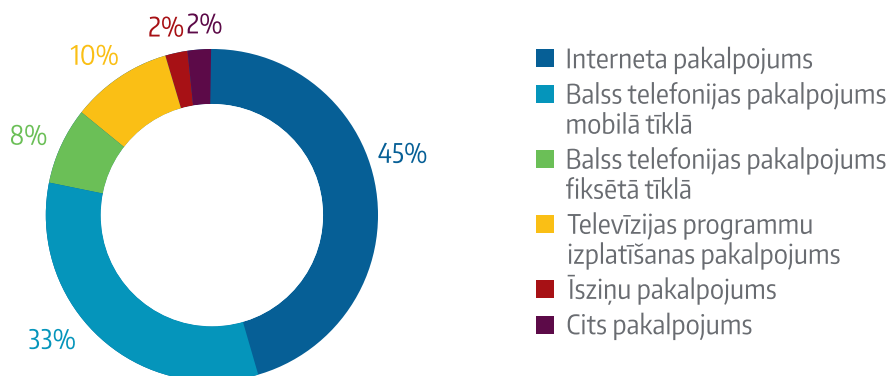
Lietotāju iesniegumi, sūdzības

2015.gadā Regulators saņēma un sniedza atbildes uz 40 sūdzībām par pakalpojumu sniegšanu, 10 no tām bija juridisku personu sūdzības.

Izvērtējot sūdzību iemeslus atbilstoši sniegtajiem pakalpojumiem, var secināt, ka saņemto lietotāju sūdzības galvenokārt bija saistītas ar pakalpojumu kvalitāti (47%) un abonentu rēķiniem, tajā skaitā sarunu izdrukām un tarifu piemērošanu (30%). Salīdzinoši neliels sūdzību skaits saistīts ar numura saglabāšanas pakalpojumu (10%) un elektronisko sakaru pakalpojuma līgumiem (8%), kā arī par citām problēmām, kas saistītas ar pakalpojuma saņemšanu (5%).

Izvērtējot 2015.gadā saņemtās sūdzības par pakalpojumiem, vērojams, ka joprojām lielākais skaits sūdzību tiek iesniegts par balss telefonijas pakalpojumu mobilajā tīklā un interneta pakalpojumu. Turklāt vairums sūdzību par interneta pakalpojumu ir saistītas tieši ar interneta pakalpojumu mobilajā tīklā.

2015.gadā saņemto sūdzību procentuālais salīdzinājums pa pakalpojumiem

Papildus iesniegumiem 2015.gadā Regulatorā tika saņemti vairāk nekā 100 telefoniski pieteikumi ar sūdzībām par komersantu sniegtajiem pakalpojumiem. Saņemto lietotāju telefonisko sūdzību iemesls galvenokārt bija saistīts ar pakalpojumu kvalitāti (41%) un abonentu rēķiniem, sarunu izdrukām un tarifu piemērošanu (27%). Tāpat telefoniskas sūdzības tika saņemtas par līgumiem (7%), kā arī par citām problēmām, kas saistītas ar pakalpojuma saņemšanu (25%).

6.6. UNIVERSĀLAIS PAKALPOJUMS

Lai sabiedriskie pakalpojumi būtu pieejami ikvienam, tai skaitā maznodrošinātiem un reti apdzīvotu reģionu lietotājiem, viens no valsts politikas nozīmīgākajiem instrumentiem ir universālais pakalpojums.

Savā būtībā universālais pakalpojums ir garantēta iespēja ikvienam nepārtraukti un uz nediskriminējošiem noteikumiem saņemt definētu sabiedrisko pakalpojumu kopu noteiktā kvalitātē par sociāli pieņemamu cenu.

Universālā pakalpojuma jēdziens elektronisko sakaru nozarē ir vēsturiski senākais un tāpēc arī attīstītākais. Ar to saprot minimālo noteiktas kvalitātes elektronisko sakaru pakalpojumu apjomu, kas par pieņemamu cenu pieejams visiem esošajiem un potenciālajiem lietotājiem neatkarīgi no to ģeogrāfiskās atrašanās vietas.

Regulators jau kopš 2003.gada ir uzdevis šo funkciju pildīt SIA Lattelecom. 2015.gadā operatoram ir saglabāta virkne universālā pakalpojuma saistību un pakalpojumu kvalitātes prasību ar konkrētiem parametriem. Atbilstoši normatīviem 2015.gadā Regulators pēc iesniegtās informācijas analīzes apstiprināja, ka 2014.gadā universālā pakalpojuma saistību nodrošināšana ir radījusi zaudējumus 173 871 eiro apmērā, kuri kompensējami no valsts budžeta.

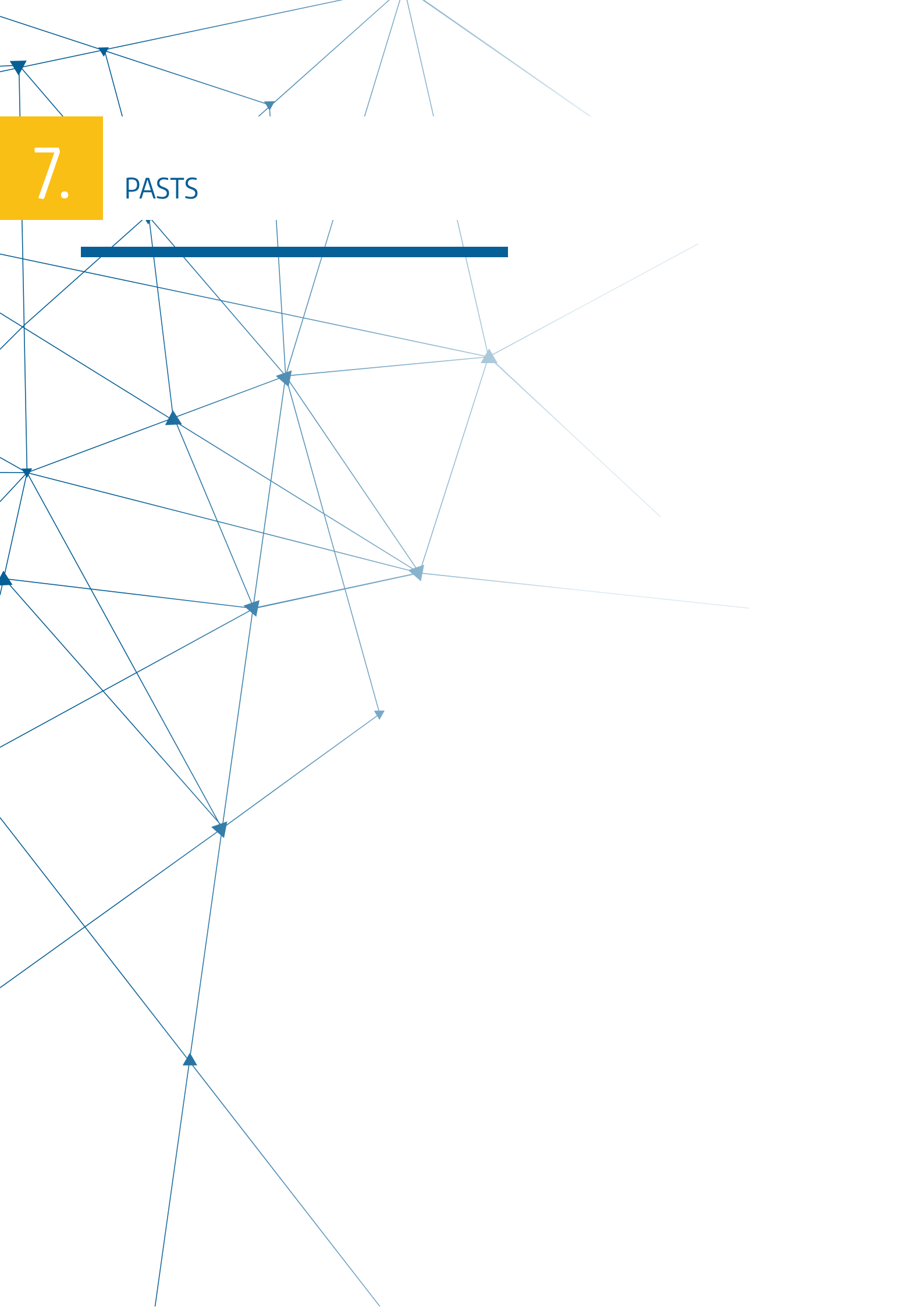
6.7. NOZARES ATTĪSTĪBAS TENDENCES

Andris Virtmanis,
Regulatora Elektronisko sakaru un pasta departamenta direktors

Regulēšanas uzdevumi 2016.gadam

1. Līdz ar Telekomunikāciju vienotā tirgus (TSM) Regulas (ES) 2015/2120 spēkā stāšanos 2015.gada 29.novembrī, nozares regulatoriem 2016.gadā būs jānodrošina:
 - ▶ regulā noteikto tīklu neitralitātes prasību ievērošana publiskajos elektronisko sakaru tīklos;
 - ▶ regulā noteikto starptautiskās viesabonēšanas prasību ievērošana publiskajos mobilajos tīklos.
2. Regulators turpinās prasību izstrādi un piemērošanu piekļuvei elektronisko sakaru operatoru publisko tīklu infrastruktūrai.
3. 2016.gada otrajā pusgadā sagaidāma konkrētu EK priekšlikumu publicēšana Digitālā vienotā tirgus (DSM) koncepcijas ietvaros izstrādātajai elektronisko sakaru nozares regulēšanas reformai, kam sekos to publiskā apspriešana.
4. Tiks nodrošināta Regulatora pasūtītās komersantu Informācijas ievades un apstrādes sistēmas (IIAS) ieviešana praksē.

7.

PASTS

Regulators pasta nozarē regulē tradicionālos pasta pakalpojumus, kurjerpasta pakalpojumus, eksprespasta pakalpojumus un abonēto preses izdevumu piegādes pakalpojumus. Regulatora uzdevums ir uzraudzīt pasta pakalpojumu sniegšanu, jo īpaši universālo pasta pakalpojumu, kā arī rūpēties par konkurences veicināšanu nozarē un klientu interešu aizstāvību.

7.1. KOMERSANTU AUTORIZĀCIJA UN UZRAUDZĪBA

Komersantam ir tiesības uzsākt pasta pakalpojumu sniegšanu, ja tas ir nosūtījis vai personiski iesniedzis Regulatoram reģistrācijas paziņojumu. Regulators veido un uztur pasta komersantu reģistru un nodrošina tā publisku pieejamību.

2015.gadā pasta komersantu reģistrā ierakstīti 14 pasta komersanti. No reģistra izslēgti 12 komersanti. Regulators 2015.gadā veica universālā pasta pakalpojuma kvalitātes prasību pārbaudes 15 VAS "Latvijas Pasts" pasta pakalpojumu sniegšanas vietās. Pārbaudes gaitā tika pārbaudīta pasta pakalpojumu sniegšanas vietās pieejamā informācija par universālā pasta pakalpojuma klāstu un tarifiem, kā arī informācija par darba laiku. Pārbaudēs pārkāpumi netika konstatēti.

7.2. TIESISKAIS REGULĒJUMS

Lai realizētu sabiedrisko pakalpojumu regulēšanu pasta nozarē, Regulators, saskaņā ar ES Direktīvu prasībām un izmaiņām Latvijas likumdošanā, savas kompetences ietvaros patstāvīgi pieņem lēmumus un izdod administratīvos aktus.

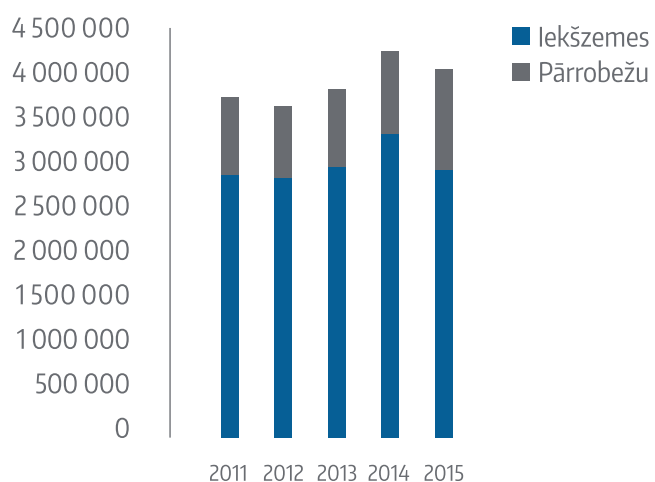
2015. gada 12. februārī Regulatora padome pieņēma noteikumus "**Vispārējās atļaujas noteikumu pārkāpumu novēršanas noteikumi pasta nozarē**". Noteikumi optimizē procesu, kādā Regulators informē pasta komersantus par konstatēto atkārtoto vispārējās atļaujas noteikumu pārkāpumu un brīdina par sekām, kādas sagaidāmas, ja konstatētais atkārtotais vispārējās atļaujas noteikumu pārkāpums netiks novērsts.

Savukārt 2015. gada 3. decembrī tika apstiprināti grozījumi metodikā "**Universālā pasta pakalpojuma saistību izpildes tiro izmaksu aprēķināšanas un noteikšanas metodika**", kas stājās spēkā 2015. gada 9.decembrī. Grozījumi veikti, lai nodrošinātu universālā pasta pakalpojuma saistību izpildes tiro izmaksu aprēķināšanas un noteikšanas metodikas¹³ atbilstību Pasta likuma pārejas noteikumiem¹⁴.

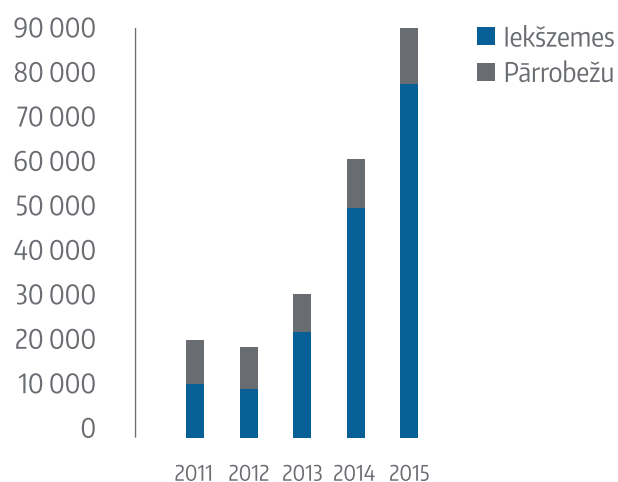
¹³ 2013.gada 11.oktobra lēmums Nr.1/29 "Universālā pasta pakalpojuma saistību izpildes tiro izmaksu aprēķināšanas un noteikšanas metodika"

¹⁴ Pasta likuma Pārejas noteikumu 12.punkts

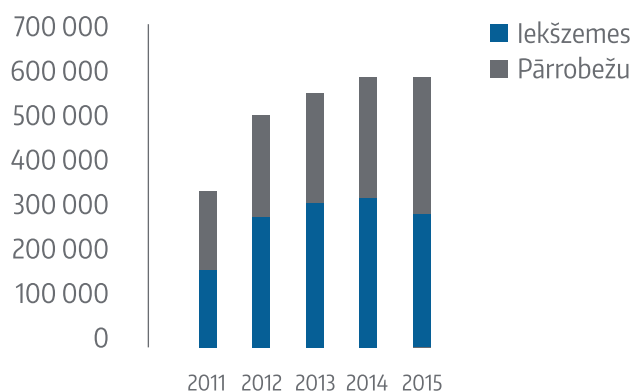
Vēstuļu korespodences sūtījumi

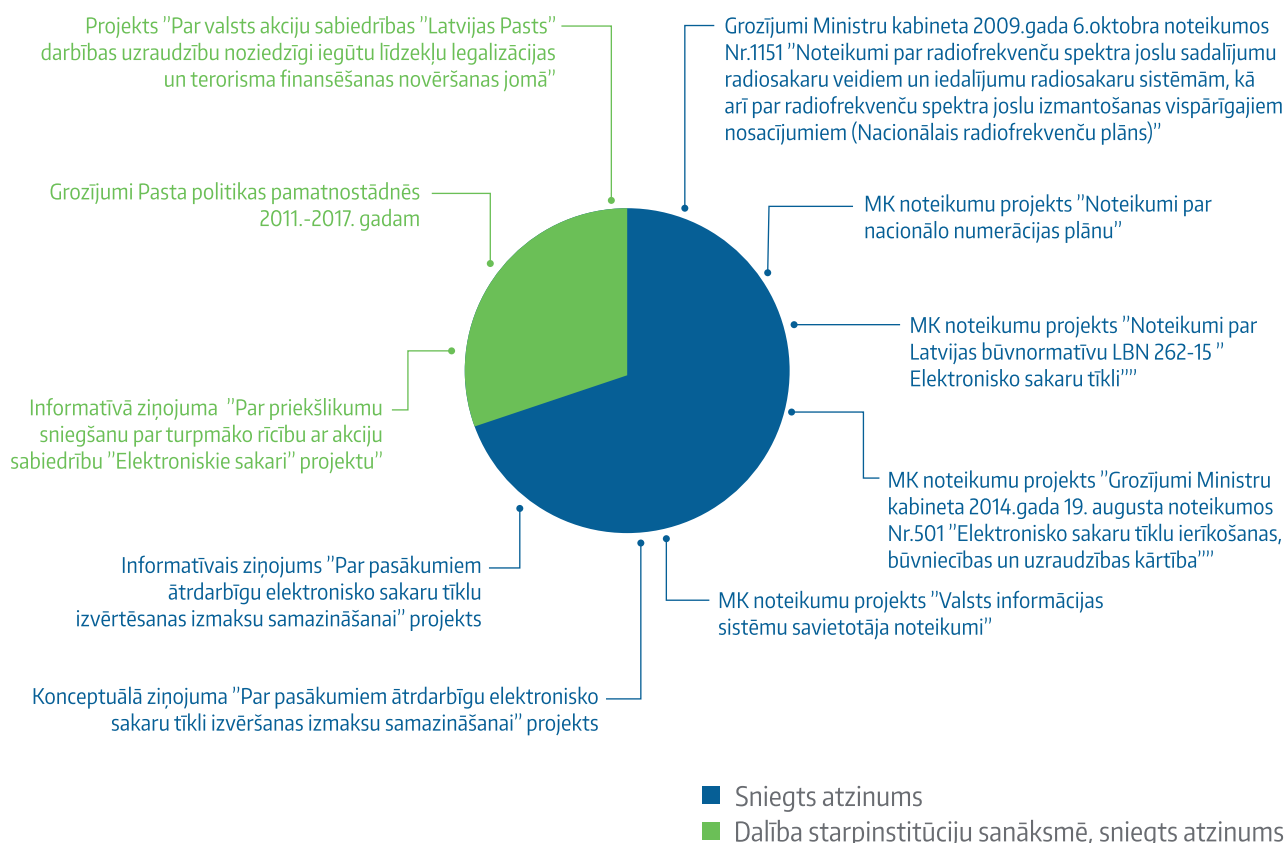
Pasta paku sūtījumi

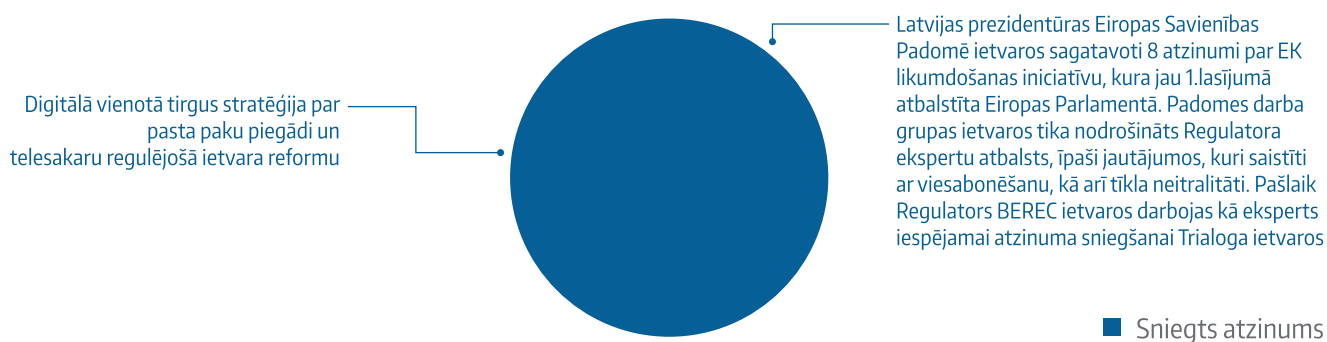
Eksprespasta un kurjerpasta sūtījumi

Lai pilnveidotu tiesisko regulējumu un nodrošinātu skaidru, saprotamu un prognozējamu tiesisko ietvaru, paustu Regulatora nostāju tiesību aktu projektu saskaņošanas procesā, 2015. gadā Regulators līdzdarbojās MK tiesību aktu projektu izstrādē, saskaņošanā un pilnveidošanā elektronisko sakaru un pasta nozarēs.

2015. gadā Regulators sniedza savus atzinumus arī par Eiropas Komisijas iniciatīvām un tiesību aktu projektiem.

7.3. KONKURENCES SEKMĒŠANA

Neskatoties uz to, ka Latvijā universālo pasta pakalpojumu sniedz valsts AS "Latvijas Pasts", Regulatora uzdevums ir rūpēties par konkurences veicināšanu nozarē un klientu interešu aizstāvību.

2015. gadā netika izmantota Pasta likumā paredzētā iespēja pasta komersantiem, savstarpēji vienojoties, par samaksu izmantot citam pasta komersantam piederošu pasta tīklu vai tīkla elementus.

Eiropas vienotā pasta paku tirgus izveidē galvenais akcents 2015. gadā bija EK Zaļās grāmatas „Integrēts paku piegādes tirgus e-tirdzniecības izaugsmei ES” rezultātu apkopošana. Regulatora pārstāvji aktīvi piedalījās EK veidotajās darba un projektu grupās vienota piegādes tirgus izveidē.

7.4. TARIFI, TARIFU APRĒĶINĀŠANAS METODOLOĢIJA, TARIFU IZMAIŅAS

Pakalpojumu tarifus pasta nozarē nosaka pasta komersants, bet universālā pasta pakalpojuma tarifus apstiprina Regulators.

7.5. PAKALPOJUMU LIETOTĀJU AIZSARDZĪBA

Pasta pakalpojumu sniedzējam ir pienākums nodrošināt pasta pakalpojumu lietotājiem nepārtrauktus, drošus un kvalitatīvus sabiedriskos pakalpojumus. Pakalpojumu sniegšanas prasības pasta nozarē reglamentē likumi, MK noteikumi un Regulatora noteikumi.

Pasta nozarē 2015. gadā Regulators saņēma un izskatīja 16 sūdzības par pasta pakalpojumu sniedzējiem. Par universālā pasta pakalpojuma sniedzēja - VAS „Latvijas Pasts” sniegtajiem pakalpojumiem saņemtas 13 sūdzības. Sūdzības galvenokārt ir par iekšzemes un pārrobežu vēstuļu korespondences sūtījumu, galvenokārt sīkpaku un pasta paku, piegādi, piegādes aizkavēšanos un nepareizas (nepilnīgas) adreses norādīšanu, kā arī reģistrētu (ierakstītu) iekšzemes vēstuļu korespondences sūtījumu piegādi adresātam.

7.6. UNIVERSĀLAIS PAKALPOJUMS

Pasta nozarē universālā pakalpojuma sniegšanas saistības ir piemērotas vēsturiskajam pasta operatoram VAS "Latvijas Pasts". Tas nozīmē, ka universālā pakalpojuma ietvaros VAS "Latvijas Pasts" pienākums ir nogādāt vēstules un pasta pakas uz jebkuru adresi Latvijā par Regulatora noteiktajiem tarifiem.

Universālā pakalpojuma saistībās iekļaujamo iekšzemes un pārrobežu pasta paku svars, izņemot no citām ES valstīm saņemtās, ir noteikts līdz 10 kilogramiem. Atbilstoši Regulatora noteiktajām universālā pakalpojuma kvalitātes prasībām VAS "Latvijas Pasts" nodrošināja 620 pasta pakalpojumu sniegšanas vietas un 1073 vēstuļu kastītes.

Universālā pakalpojuma ietvaros nosūtīto vēstuļu korespondences skaits – 37,7 milj. sūtījumu, nosūtīto pasta paku skaits – 146 tūkstoši.

Pasta universālā pakalpojuma nosacījumu izpildes kontrolei Regulators veica vispopulārākā pasta sūtījumu veida – B klases vienkāršo vēstuļu – pārsūtīšanas laika mērījumus, izmantojot kontroles vēstuļu nosūtīšanu. Saskaņā ar kvalitātes prasībām trešajā darba dienā pēc vēstules nodošanas pasta piekļuves punktā vai vēstuļu kastītē adresātiem jāpiegādā vismaz 98% no visām vēstulēm. Pārsūtot 1000 vēstules dažādos maršrutos, trešajā darba dienā piegādāti 99,5% vēstuļu no visām, kas liecina par teicamu kvalitāti.

7.7. NOZARES ATTĪSTĪBAS TENDENCES

Andris Virtmanis,

Regulatora Elektronisko sakaru un pasta departamenta direktors

Pasta nozarē nepieciešams pilnveidot pasta paku tirgus regulatīvo uzraudzību, kā arī nepieciešams attīstīt konkurenci vēstuļu pakalpojumu tirgos, veicinot piekļuvi universālā pasta pakalpojuma sniedzēja pasta tīklam.

Darbu ir uzsākusi SM izveidotā Pasta nozares ekspertu padome, kuras galvenais uzdevums ir izstrādāt izmaiņas Pasta likumā. Regulatora pārstāvji aktīvi piedalās padomes darbībā, ierosinot izmaiņas pasta nozares normatīvajā vidē.

Lai nodrošinātu nozares attīstību, nepieciešams pilnveidot pasta paku tirgus regulatīvo uzraudzību, kā arī būtu nepieciešams attīstīt piekļuves konkurenci vēstuļu tirgos, atverot universālā pasta pakalpojuma sniedzēja pasta tīklu.

Ņemot vērā vēstuļu apjoma samazināšanos un e-tirdzniecības pārvadājumu ietekmē pieaugošo paku skaitu, ir nepieciešama pasta paku tirgus stingrāka regulatīvā uzraudzība un vispusīgāki dati par to, lai gūtu pilnīgu, precīzu priekšstatu par universālo pasta pakalpojumu, pasta paku tirgu un pilnībā attīstītu digitālā vienotā tirgus potenciālu.

Neraugoties uz pilnīgu tirgus atvēršanu, konkurence vēstuļu tirgos ir attīstījusies lēni, un universālā pakalpojuma sniedzējs ir saglabājis lielāko tirgus daļu (89%). Pieaugot konkurencei vēstuļu tirgū, plašāk izplatīta ir tiešā piegāde, ko veic operatori, kas izveidojuši savu piegādes tīklu, lai sūtījumus piegādātu tieši pašiem saņēmējiem ("Post Service", "DPD", "Omniva", "ACD"). Balstoties uz Regulatora ekspertu teikto, būtu nepieciešams attīstīt piekļuves konkurenci atverot universālā pasta pakalpojuma sniedzēja pasta tīklu, proti, citi operatori pēc vēstuļu pirmreizējās šķirošanas nodod tās universālā pakalpojuma sniedzējam galīgai piegādei.

8.

ELEKTROENERGIJA

8.1. KOMERSANTU AUTORIZĀCIJA UN UZRAUDZĪBA

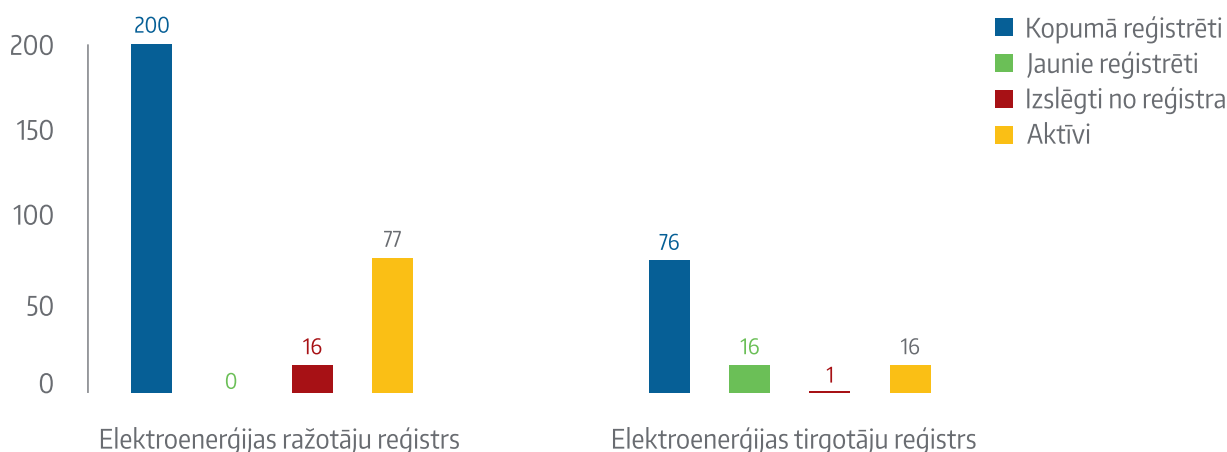
Latvijā ar elektroenerģijas tirdzniecību var nodarboties uzņēmumi, kas ir reģistrēti Elektroenerģijas tirgotāju reģistrā, bet pamatā šobrīd lielākā daļa lietotāju elektroenerģiju pērk no AS "Latvenergo". Elektroenerģijas pārvadi Latvijā veic viens pārvades sistēmas operators – AS "Augstsprieguma tīkls", bet elektroenerģijas sadali – 11 sadales sistēmas operatori, no kuriem AS "Sadales tīkls" nodrošina 99% elektroenerģijas lietotāju elektroapgādi. Ar elektroenerģijas ražošanu valstī nodarbojas uzņēmumi, kas reģistrēti elektroenerģijas ražotāju reģistrā. Lielākais elektroenerģijas ražotājs Latvijā ir AS "Latvenergo".

Elektroenerģijas nozarē sabiedrisko pakalpojumu sniegšanai kopumā autorizējušies 256 komersanti, no kuriem aktīvi darbojas 102 komersanti jeb 39%. 14 komersanti ir autorizēti vairāku elektroenerģijas pakalpojumu sniegšanai vienlaicīgi – ražošanai, pārvadei, sadalei, tirdzniecībai.

2015. gada 31. decembrī Regulatora izveidotajā un uzturētajā **Elektroenerģijas ražotāju** reģistrā bija reģistrēti 200 komersanti, no kuriem 77 komersanti ir uzsākuši elektroenerģijas ražošanu – uzcēluši elektrostacijas un tās nodevuši ekspluatācijā. No visiem ražotāju reģistrā reģistrētajiem komersantiem 7 komersanti ir reģistrēti arī tirgotāju reģistrā, bet tikai 2 no šiem komersantiem ir aktīvi tirgotāji. 2015. gadā no Elektroenerģijas ražotāju reģistra ir **izslēgti 16** komersanti.

Elektroenerģijas tirgotāju reģistrā 2015. gada laikā Regulators reģistrēja 16 jaunus tirgotājus, bet no reģistra **izslēdza 1**. 2015. gada 31. decembrī Elektroenerģijas tirgotāju reģistrā bija reģistrējušies **76** komersanti, no kuriem tikai 16 komersanti sniedza elektroenerģijas tirdzniecības pakalpojumus. Savukārt Elektroenerģijas vairumtirdzniecības biržā "NordPool" darbam Latvijas tirdzniecības apgabalā bija reģistrēti 12 komersanti.

Regulatorā autorizētie komersanti 2015.gadā

Elektroenerģijas plūsmu no ražotājiem līdz sadales sistēmai un atsevišķiem lieliem lietotājiem nodrošina – AS “Augstsprieguma tīkls” (AST), kam Regulators 2005. gadā uz divdesmit gadiem ir izsniedzis licenci elektroenerģijas pārvadei. 2015. gadā Latvijā darbojās 11 licencēti sadales sistēmas operatori, no kuriem 7 ir reģistrējušies arī Elektroenerģijas tirgotāju reģistrā un 6 ir aktīvi tirgotāji.

2015.gadā veiktas 37 komersantu objektu ekspluatācijas atbilstības kontroles, kuru laikā pārbaudīti 69 objekti. Pārbaužu laikā konstatētas 91 neatbilstība. 69 neatbilstības novērstas 2015.gadā, pārējās neatbilstības, atbilstoši Regulatora norādījumiem, tiks novērstas 2016.gada laikā. Lielākā daļa no pārbaudēs konstatētajiem trūkumiem tiem objektiem, kuri atrodas ekspluatācijā tiešā veidā neietekmē elektroapgādes drošumu, bet būtiskākie no šiem trūkumiem ir novērsti Regulatora norādītajos termiņos.

Pildot nozares uzrauga funkciju, Regulators 2015.gadā enerģētikas (dabāsgāze un elektrība) nozarē iesaistījās divās Satversmes tiesas ierosinātajās lietās. Regulators sniedza viedokli Satversmes tiesā ierosinātajā lietā Nr.2014-35- 03 “Par Ministru kabineta 2009.gada 10.marta noteikumu Nr.221 “Noteikumi par elektroenerģijas ražošanu un cenu noteikšanu, ražojot elektroenerģiju koģenerācijā” 54.¹ punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. un 105.pantam un Elektroenerģijas tirgus likuma 28.panta otrajai daļai”. Tāpat tika nodrošināta Regulatora viedokļa paušana Satversmes tiesā ierosinātajā lietā Nr.2014-12- 01 “Par Subsidētās elektroenerģijas nodokļa likuma 3.panta 1.punkta, 4.panta 1.punkta un 5.panta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. un 105.pantam”.

8.2. TIESISKAIS REGULĒJUMS

2015.gadā, līdzīgi kā iepriekš, Regulatora dienaskārtība elektroenerģijas tiesiskā regulējuma jomā bija saistīta ar ES tiesību normu pārņemšanu, kā arī līdzdalība jaunu likumu, Ministru Kabineta noteikumu izstrādē un Regulatora izdotā normatīvā regulējuma pilnveidošanu.

2015.gada 14.augustā, vienlaikus ar Eiropas Komisijas (EK) Regulu¹⁵, stājās spēkā grozījumi **Elektroenerģijas tirgus likumā**, kuru izstrādē piedalījās Regulators. Grozījumi noteic Regulatora kompetenci nominētā elektroenerģijas tirgus operatora iecelšanā un darbības uzraudzīšanā. Pamatojoties uz minēto Regulu un Elektroenerģijas tirgus likumu, Regulators 2015.gada 3.decembrī iecēla AS “Nord Pool Spot” kā nominēto elektroenerģijas tirgus operatoru Latvijas elektroenerģijas tirdzniecības zonā uz četriem gadiem.

Līdz ar grozījumiem Elektroenerģijas tirgus likumā Regulators veica grozījumus obligātā iepirkuma komponentu (OIK) aprēķināšanas metodikā un jaunā redakcijā izdeva metodiku “**Elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodika**”. Grozījumi OIK metodikā paredzēja izslēgt regulējumu par elektroenerģijas tirdzniecības vidējā tarifa saistītajiem lietotājiem aprēķināšanu un noteikšanu pēc 2015.gada 1.janvāra. Savukārt pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodikas jaunajā redakcijā precizēts, kā pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu iekļauj izmaksas, kas saistītas ar OIK iekasēšanu, administrēšanu un norēķināšanās pienākuma izpildi ar publisko tirgotāju.

Lai paātrinātu tarifu izskatīšanas procesu un samazinātu administratīvo slogu, 2015. gada novembra sākumā Regulators apstiprināja grozījumus metodikās: “**Elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodikā**” un “**Elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodikā**”. Atbilstoši metodiku grozījumiem, turpmāk Regulators reizi gadā līdz 1.novembrim apstiprinās kapitāla atdeves likmi, kuru elektroenerģijas pārvades vai sadales sistēmas operators piemēros, sagatavojot tarifu aprēķinu.

¹⁵ 24.07.2015 (ES) Nr.2015/1222, ar ko izveido jaudas piešķiršanas un pārslodzes vadības vadlīnijas

8.3. KONKURENCES SEKMĒŠANA

Regulators sekmē konkurenci elektroenerģijas tirgū, veicot pastāvīgu vairumtirgus uzraudzību un nodrošinot tirgus dalībnieku vienlīdzīgu pieeju sistēmas pakalpojumiem. Pārvades sistēmas un sadales sistēmas operatoru neatkarīga darbība ir būtisks priekšnosacījums sekmīgai elektroenerģijas tirgus darbībai un attīstībai, nodrošinot vienlīdzīgu un nediskriminējošu attieksmi pret elektroenerģijas tirgus dalībniekiem. Regulatora pienākums ir uzraudzīt šo sistēmas operatoru atbilstību neatkarības prasībām.

Elektroenerģijas nozarē saistības ir piemērotas AS "Augstsprieguma tīkls" un AS "Sadales tīkls". Akciju sabiedrība "Augstsprieguma tīkls" 2013. gada 30. janvārī tika sertificēts kā neatkarīgs pārvades sistēmas operators, kam, atbilstoši normatīvajiem aktiem un licencei, ir jāievēro tirgus darbības principi un saistības nodrošināt sistēmas lietotājiem un pretendentiem pieeju elektroenerģijas pārvades sistēmai. AST ir pienākums garantēt vienlīdzīgus elektroenerģijas pārvades sistēmas lietošanas nosacījumus visiem elektroenerģijas pārvades sistēmas dalībniekiem. Pārvades sistēmas pakalpojumi tiek sniegti par Regulatora noteiktiem tarifiem. Veicot ikgadējo pārbaudi par elektroenerģijas pārvades sistēmas operatora atbilstību sertificēšanas prasībām un elektroenerģijas sistēmas īpašnieka neatkarības nodrošināšanai veikto pasākumu pietiekamību, Regulators secināja, ka AST veiktie pasākumi ir pietiekami neatkarības nodrošināšanai, kā arī pārliecinājās, ka AST garantē vienlīdzīgus elektroenerģijas pārvades sistēmas lietošanas nosacījumus visiem elektroenerģijas pārvades sistēmas dalībniekiem. Tas nozīmē, ka AST ir ievērojusi Elektroenerģijas tirgus likumā noteiktās prasības neatkarības nodrošināšanai. Regulatora uzmanības lokā nav nonākuši tādi dokumenti vai informācija, kas liecinātu, ka AST rīcībā esošais personāls, tehniskie un finanšu resursi nav pietiekami, lai nodrošinātu normatīvajos aktos noteikto pārvades sistēmas operatora pienākumu izpildi. AST ir izstrādājusi un ievēro pārvades sistēmas attīstības 10 gadu plānu un pilda tai Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā Nr.714/2009 noteiktos pienākumus. AST noteiktajā termiņā ir pildījusi Regulatora lēmumā "Par elektroenerģijas pārvades sistēmas operatora sertificēšanu" ietvertos nosacījumus. AST no AS "Latvijas elektriskie tīkli" ir pārņēmusi pārvades sistēmas pamatlīdzekļu apkalpošanu un uzturēšanu darba kārtībā, pārvades sistēmas attīstību, jaunu tīklu izbūvi, kā arī esošo tīklu pārbūvi un atjaunošanu. AST ir iesniegusi pārskatu par līgumiem, kas noslēgti ar ārpalpojumu sniedzējiem un informējusi par to izvēles pamatojumu.

2015. gada 2. jūlijā Regulatora padome pieņēma lēmumu par sadales sistēmas operatora ST atbilstību neatkarības prasībām, apstiprinot, ka ST veiktie pasākumi neatkarības nodrošināšanai ir pietiekami. Tas nozīmē, ka ST valdes locekļi nav iesaistījušies citu elektroapgādes komersantu struktūrās un lēmumu pieņemšanā attiecībā uz aktīviem, kas nepieciešami sadales sistēmas ekspluatācijai, uzturēšanai un attīstībai, ir neatkarīgi. ST pienākums ir garantēt vienlīdzīgus elektroenerģijas sadales sistēmas lietošanas nosacījumus visiem elektroenerģijas sadales sistēmas lietotājiem. Izvērtējot ST īstenotos pasākumus, tika konstatēts, ka tie ir pietiekami visu elektroenerģijas tirgotāju vienlīdzīgai pieejai tīklam. Sadales sistēmas pakalpojumi tiek sniegti par Regulatora noteiktiem tarifiem.

Elektroenerģijas nozarē Latvijā ir nodrošināta trešās puses pieeja savstarpēji savienotajām elektroenerģijas pārvades un sadales sistēmām. Mazie sadales tīklu operatori, kopumā 10, ir pieslēgti gan augstsprieguma tīklam, gan AS "Sadales tīkls" līnijām. Pārvades un sadales sistēmas operatoru darbības, elektroenerģijas sistēmas vadības un lietošanas kārtību, kā arī visu tirgus dalībnieku pienākumus un darbības reglamentē Regulatora izdots Tīkla kodekss.

Liberalizēts elektroenerģijas tirgus un vienotā ES enerģijas tirgus izveide nozīmē papildu pienākumus Regulatoram, kas saistīti ar konkurences sekmēšanu un tirgus uzraudzību. Atverot elektroenerģijas tirgu konkurencei¹⁶, viens no Regulatora pienākumiem ir uzraudzīt enerģijas vairumtirgus integritāti un pārredzamību, lai nepieļautu tirgus ļaunprātīgu izmantošanu un manipulācijas ar elektroenerģijas vairumtirgus cenām. To nosaka ES Regula "Par enerģijas vairumtirdzniecības tirgus integritāti un pārredzamību"¹⁷ (REMIT). Pārredzama tirgus darbība ir būtiska, lai nodrošinātu to, ka elektroenerģijas lietotāji maksā tirgus cenu, kas veidojas konkurences apstākļos, izslēdzot tirgus manipulācijas. Līdz ar to Regulatora uzdevums ir arī noteikt elektroenerģijas sistēmas vadības un lietošanas kārtību, tirgus dalībnieku darbības principus, kā arī vienotus sistēmas pieslēguma noteikumus elektroenerģijas ražotājiem un lietotājiem.

Lai sekmētu pārredzamību atbilstoši REMIT prasībām¹⁸, elektroenerģijas tirgus dalībnieku pienākums ir sniegt informāciju vienotajā Eiropas tirgus dalībnieku reģistrā un darījumu uzraudzības sistēmā (Centralized European Register for Energy Market Participants – CEREMP). Šo reģistru uzrauga ACER.

Lai nodrošinātu REMIT prasību ieviešanu arī Latvijā, 2015.gada 17.martā Regulators izveidoja piekļuvi ACER izveidotajam CEREMP reģistram un uzsāka tajā reģistrēt tirgus dalībniekus. Šobrīd CEREMP reģistrā Latvijā ir reģistrējies 21 komersants. Saskaņā ar REMIT prasībām¹⁹ papildus no 2015.gada 7.oktobra Eiropas tirgus dalībniekam ir pienākums uzsākt ziņošanu par darījumiem enerģijas vairumtirgos.

¹⁶ atbilstoši ES regulai Nr.1227/2011 "Par enerģijas vairumtirdzniecības tirgus integritāti un pārredzamību" (REMIT) un Elektroenerģijas tirgus likumam

¹⁷ ES regula Nr.1227/2011

¹⁸ REMIT 9.panta 1.daļai

¹⁹ REMIT 8.panta 1.daļu

8.4. TARIFI UN CENAS

Maksu par elektroenerģiju veido elektroenerģijas cena, pārvades un sadales sistēmas pakalpojumu tarifi un obligātā iepirkuma komponentes. Elektroenerģijas cenu, savstarpēji konkurējot, piedāvā elektroenerģijas tirgotāji, savukārt pārējās daļas apstiprina Regulators atbilstoši pieņemtajām metodikām.

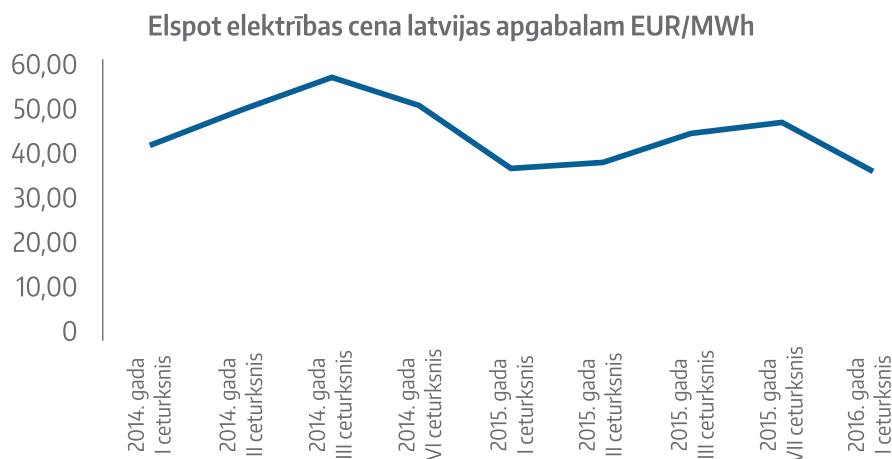
2015. gadā elektroenerģijas nozarē regulēti ir pārvades un sadales pakalpojumu tarifi. Ar 2015. gada 1. janvāri tirgus pilnībā tika atvērts konkurencei, kā rezultātā elektroenerģijas cena mājāsaimniecībām vairs nav regulēta, bet to nosaka tirgus piedāvājums.

Kā liecina Regulatora rīcībā esošie dati, ap 2600 mājāsaimniecību ir mainījuši savu elektroenerģijas tirgotāju, kas ir 0,3% no kopējā elektroenerģijas lietotāju - mājāsaimniecību skaita (800 tūkst.). 99% no kopējā mājāsaimniecībām piegādātā elektroenerģijas apjoma aizvadītajā gadā piegādāja AS "Latvenergo", bet 1% - pārējie pieci tirgotāji. Aptuveni 10 tūkstoši jeb 1% mājāsaimniecību ir izvēlējušies elektroenerģiju pirkt par biržas cenai piesaistītu cenu. Aptuveni 100 tūkstoši lietotāju ir atbalstāmo lietotāju kategorijā, kas nozīmē, ka šie lietotāji noteiktu elektroenerģijas apjomu saņem par pazeminātu elektroenerģijas cenu. Savukārt no juridiskajām personām, kas ir 34 043, aptuveni 1% ik ceturksni noslēdz jaunus līgumus.

Analizējot elektroenerģijas cenas vairumtirgū 2015.gadā salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, Regulators konstatēja, ka vairumtirdzniecības cenas samazinājās, marta mēnesī sasniedzot pēdējo gadu laikā zemāko cenu - 32,22 EUR/MWh. Turpmākā pusgada laikā bija vērojams elektroenerģijas vairumtirdzniecības cenu pieaugums, līdz oktobrī tā sasniedza 2015.gada maksimumu - 60,72 EUR/MWh, taču novembrī un decembrī atkal bija vērojams cenu kritums.

Lai arī elektroenerģijas cenu mājāsaimniecībām nosaka tirgus piedāvājums, Regulators elektroenerģijas jomā turpina noteikt pārvades un sadales pakalpojumu tarifus. 2015.gada 18.jūnijā Regulators apstiprināja AS "Augstsprieguma tīkls" elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu diferencētos tarifus, kas stājās spēkā ar 2015.gada 1. augustu. Atkarībā no elektroietaišu pieslēguma vietas, pārvades sistēmai elektroenerģijas pārvadīšanas tarifa samazinājums ir robežās no 0,8% līdz 8,1%, savukārt maksas par pārvades jaudas uzturēšanu un attīstīšanu kritums ir no 0,1% līdz 3,9%.

Vienlaikus aizvadītajā gadā Regulators mainīja pieeju, kādā tiek noteikta kapitāla atdeves likme elektroenerģijas sadales un pārvades pakalpojumiem (aprēķinā izmantojot 50% kā aizņemto kapitāls un 50% kā pašu kapitālu). Ja iepriekš kapitāla atdeves likme tika noteikta individuāli katram komersantam, tad jaunā kārtība paredz, ka Regulators reizi gadā apstiprina kapitāla atdeves likmi, kuru elektroenerģijas pārvades vai sadales sistēmas operators piemēro, sagatavojot tarifu aprēķinu. Tā rezultātā Regulatoram bija iespēja elektroenerģijas sadales un pārvades komersantiem noteikt vienu no zemākajām kapitāla atdeves likmēm, kāda vēsturiski ir bijusi - 5%. Šādas izmaiņas nākotnē atstās pozitīvu ietekmi arī uz sadales tarifiem gala lietotājiem.

8.5. PAKALPOJUMU KVALITĀTE UN LIETOTĀJU AIZSARDZĪBA

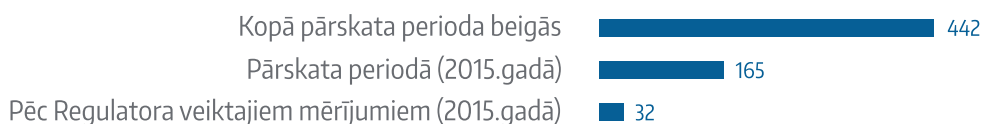
Lai veicinātu elektroenerģijas pakalpojumu kvalitātes uzraudzību un attīstību, Regulators jau trīs gadus pēc kārtas apkopo un analizē rādītājus par elektroenerģijas sadales pakalpojumu kvalitāti.

2015. gadā ir veikti 50 Sistēmas operatoru elektroenerģijas piegādes kvalitātes un elektroapgādes tīklu sprieguma raksturlielumu mērījumi un analizēta to atbilstība Standartam²⁰. Neatbilstības Standartā noteiktajiem elektroenerģijas piegādes kvalitātes un elektroapgādes tīklu sprieguma raksturlielumiem konstatētas 41 gadījumā. Visbiežāk konstatēta neatbilstība raksturlielumam „Mirgoņa” (36 gadījumi), kā arī harmoniskie kropļojumi atsevišķām harmonikām (19 gadījumos).

Lielākā daļa minēto neatbilstību konstatēta lauku apvidos, kam par iemeslu var būt garās elektroapgādes līnijas ar nepietiekamu vadu šķērsgrīzumu, kas nespēj nodrošināt lietotājiem līgumā paredzēto jaudu, bet harmoniskie kropļojumi ģenerējas no lietotāju elektroniskajām iekārtām. Sadarbībā ar sistēmas operatora – ST – personālu, mērījumu vietas prioritāri tika izvēlētas zemsprieguma tīklos, vietās ar potenciāli kritisku sprieguma kvalitāti. Līdz ar to gada mērījumu statistika, kas neatbilstību Standartā noteiktajiem elektroenerģijas piegādes kvalitātes un elektroapgādes tīklu sprieguma raksturlielumiem uzrāda 41 gadījumā, nekādā gadījumā nevar būt vispārināti attiecināta uz elektroenerģijas piegādes kvalitāti Latvijā kopumā.

Par neatbilstošu sprieguma kvalitāti lietotājiem ir tiesības maksāt uz pusi mazāku sadales sistēmas pakalpojuma tarifu. 2015. gadā kopumā pazemināts tarifs piemērots 197 lietotājiem.

Piemērots pazemināts tarifs

Lai risinātu radušās domstarpības starp sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem un lietotājiem vai starp sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem, enerģētikas nozarē elektroenerģijas apgādē 2015. gadā tika ierosināts un izskatīts viens strīds par elektroietaišu piederības un apkopes robežas noteikšanu (iesniedzēja prasījums noraidīts). Vēl viens strīds par elektroenerģijas piegādes atjaunošanu tika ierosināts, bet tā process tika izbeigts sakarā ar to, ka lietotājs atsauca prasību par strīda izskatīšanu, jo sistēmas operators izpildījis lietotāja prasības.

²⁰ Publisko elektroapgādes tīklu sprieguma raksturlielumi EN50160

8.6. NOZARES ATTĪSTĪBAS TENDENCES

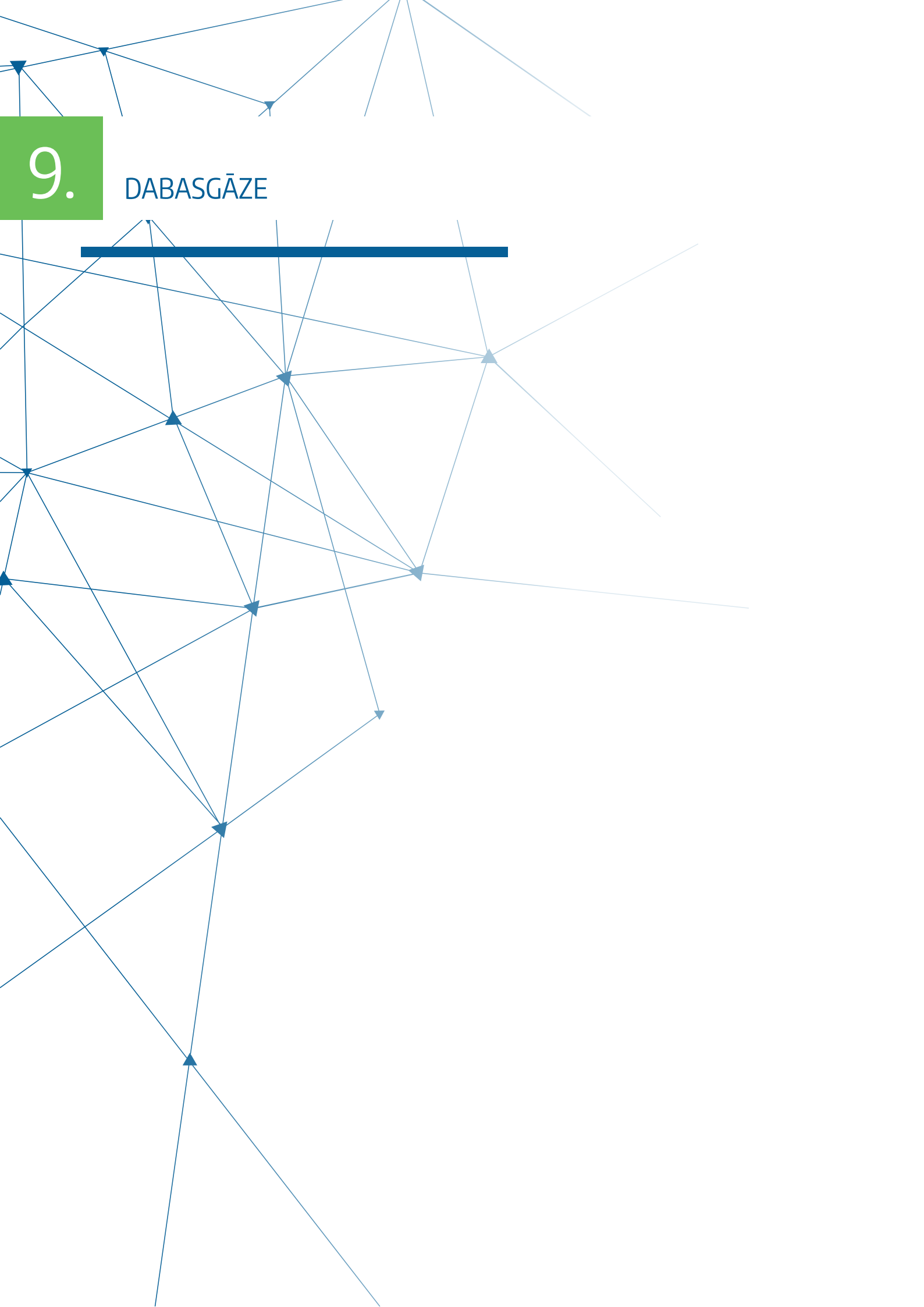

Ainārs Meņģelsons,
Regulatora Enerģētikas departamenta direktors

2016. gads elektroenerģijas jomā iezīmēsies ar turpmāku Eiropas savienības vienotā tirgus attīstību. Lai īstenotu vienota elektroenerģijas tirgus izveidi Eiropas Savienībā, ir nepieciešams izstrādāt kopīgus noteikumus, tādēļ tiek izstrādāti un pieņemti elektroenerģijas Tīkla kodeksi, kuros ir paredzēts, ka dažādas metodikas u.c. dokumentus, kurus izstrādā elektroenerģijas biržas un pārvades sistēmas operatori, apstiprina nacionālie regulatori. Ir uzsākta jaudas piešķiršanas un pārslodzes vadlīniju²¹ ieviešana, kā rezultātā plānots, ka 2016. gadā spēkā stāsies vairāki Tīkla kodeksi: par prasībām ražotājiem, lietotāju pieslēgumiem, augstsprieguma līdzstrāvas pieslēgumiem, nākotnes jaudu sadalījumu un darbības plānošanu un izpildi.

Vienlaikus 2016.gadā turpināsies darbs ar kopīgo interešu projektiem, kuri ir iekļauti otrajā Kopīgu interešu projektu sarakstā – Baltijas koridora projekti, kas nodrošinātu pietiekamas elektroenerģijas pārvades sistēmas jaudas elektroenerģijas pārvadei Ziemeļu – Dienvidaustrumu virzienā. Pēc tam, kad projekta attīstītāji iesniegs investīciju pieprasījumu Regulatorā, Regulatoram jāpieņem lēmums par pārrobežu izmaksu sadalījumu.

²¹ Eiropas Komisijas Regula Nr.2015/1222“Jaudas piešķiršanas un pārslodzes vadlīnijas”

9.

DABASGĀZE

9.1. KOMERSANTU UZRAUDZĪBA

Dabaszgāzes nozarē joprojām ir tikai viens vertikāli integrēts, licencēts uzņēmums - akciju sabiedrība "Latvijas Gāze", kas nodrošina pilnu dabaszgāzes apgādes ciklu – dabaszgāzes iepirkšanu, uzglabāšanu, pārvadi, sadali un tirdzniecību. Akciju sabiedrībai "Latvijas Gāze" licences ir izsniegtas līdz 2016.gada februārim. Regulators arī turpmāk licencēs dabaszgāzes pārvades, sadales un uzglabāšanas operatorus. Savukārt tirgotāji sākot ar 2016. gada februāri tiks reģistrēti līdzīgi tai kārtībai kāda jau šobrīd pastāv attiecībā uz elektroenerģijas tirgotājiem.

2015.gadā veiktas trīs akciju sabiedrības "Latvijas Gāze" objektu ekspluatācijas atbilstības kontroles, kurās pārbaudīti desmit objekti. Pārbaūžu laikā konstatētas divas neatbilstības, kuras novērstas Regulatora norādītajos termiņos.

9.2. TIESISKAIS REGULĒJUMS

Lai realizētu sabiedrisko pakalpojumu regulēšanu, Regulators savas kompetences ietvaros patstāvīgi pieņem lēmumus un izdod administratīvos un normatīvos aktus. Tie ir saistoši regulētiem sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem un lietotājiem.

Regulators aizvadītajā gadā veica nepieciešamos darbus normatīvās vides pilnveidošanā attiecībā uz sistēmas lietotāju tiesībām piekļūt un lietot dabaszgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas. 2015.gada 10.septembrī Regulators apstiprināja **dabaszgāzes pārvades sistēmas lietošanas noteikumus un dabaszgāzes krātuves lietošanas noteikumus**²², tādējādi noslēdzot gadu ilgu darbu pie šo noteikumu izvērtēšanas un konsultācijas ar tirgus dalībniekiem. Minēto noteikumu apstiprināšana ir priekšnosacījums, lai turpmāk dabaszgāzes pārvades sistēmas un pazemes gāzes krātuves izmantošana un brīvo jaudu piešķiršana būtu pārskatāma, atklāta un darbotos uz vienlīdzīgiem nosacījumiem. Līdz šim trešo pušu piekļuve balstījās uz divpusējo vienošanos ar AS "Latvijas Gāze". Ņemot vērā likumā doto deleģējumu, Regulators noteikumos iekļāva regulējumu, saskaņā ar kuru Latvijas sistēmas lietotājiem var izvadīt dabaszgāzi no pārvades sistēmas uz sadales sistēmu. Ņemot vērā, ka visi Latvijas dabaszgāzes lietotāji ir pieslēgti sadales sistēmai, šāds regulējuma nostiprināšana bija priekšnoteikums, lai piekļuves tiesības dabaszgāzes infrastruktūrai varētu izmantot arī Latvijas sistēmas lietotāji, nevis tikai kaimiņvalstu komersanti dabaszgāzes tranzītam.

Vienlaikus 2015.gadā notika intensīvs darbs pie Eiropas Savienības dabaszgāzes nozares tīklu kodeksu/vadlīniju izstrādes un ieviešanas. Minētie kodeksi/vadlīnijas paredz virkni jaunu uzdevumu, kas jāveic Regulatoram, galvenokārt, apstiprinot pārvades sistēmas operatoru un/vai nominētu elektroenerģijas tirgus operatoru izstrādātas metodikas.

Ikvienai ieinteresētajai pusei, kura uzskata, ka Regulatora pieņemtais lēmums nav samērīgs un viņa intereses nav ievērotas, ir iespēja Regulatora pieņemto lēmumu apstrīdēt vai pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā. 2015.gadā enerģētikas (dabaszgāze un elektrība) nozarē tika izbeigta viena tiesvedība par Regulatora bezdarbību, neizdodot administratīvo aktu, un zaudējumu atlīdzību. Tiesvedība tika izbeigta sakarā ar procesuālā termiņa nokavējumu. 2015. gadā tika ierosināta viena lieta par Regulatora apstiprinātajiem dabaszgāzes pārvades sistēmas lietošanas noteikumiem un dabaszgāzes krātuves lietošanas noteikumiem. Lieta tika izbeigta 2016.gada sākumā.

²² „Akciju sabiedrības "Latvijas Gāze" dabaszgāzes pārvades sistēmas lietošanas noteikumi" un "Akciju sabiedrības "Latvijas Gāze" Inčukalna pazemes gāzes krātuves lietošanas noteikumi"

9.3. KONKURENCES SEKMĒŠANA

Sabiedrisko pakalpojumu nozaru attīstība, kuru raksturo efektīva, ilgtspējīga komersantu darbība, ir priekšnoteikums sabiedrisko pakalpojumu lietotāju ieguvumu veicināšanai. Līdz ar to brīvā tirgus darbības pamatprincipi arvien vairāk tiek iedzīvināti regulējamās nozarēs.

Saskaņā ar spēkā esošo Enerģētikas likumu līdz 2017.gada aprīlim Latvijā tirgot dabasgāzi galalietotājiem var tikai viens tirgotājs – akciju sabiedrība “Latvijas Gāze”. Vienlaikus Latvijas lietotājiem ir iespējas iegādāties dabasgāzi no citu valstu piegādātājiem un, izmantojot piekļuves tiesības dabasgāzes infrastruktūrai, nogādāt to līdz saviem objektiem. Lai arī teorētiski pastāvēja iespēja iegādāties dabasgāzi no alternatīviem avotiem, tomēr 2015.gadā Latvijai bija tikai viens dabasgāzes piegādātājs – Krievijas akciju sabiedrība “Gazprom”.

Lai veicinātu konkurenci dabasgāzes apgādes tirgū, 2015.gadā Regulatora uzmanības lokā bija ES tiesību normu pārņemšana Latvijas normatīvajos aktos. Dabasgāzes jomā Regulators aktīvi darbojās ES iniciatīvu izstrādē saistībā ar ES Tīklu kodeksiem.

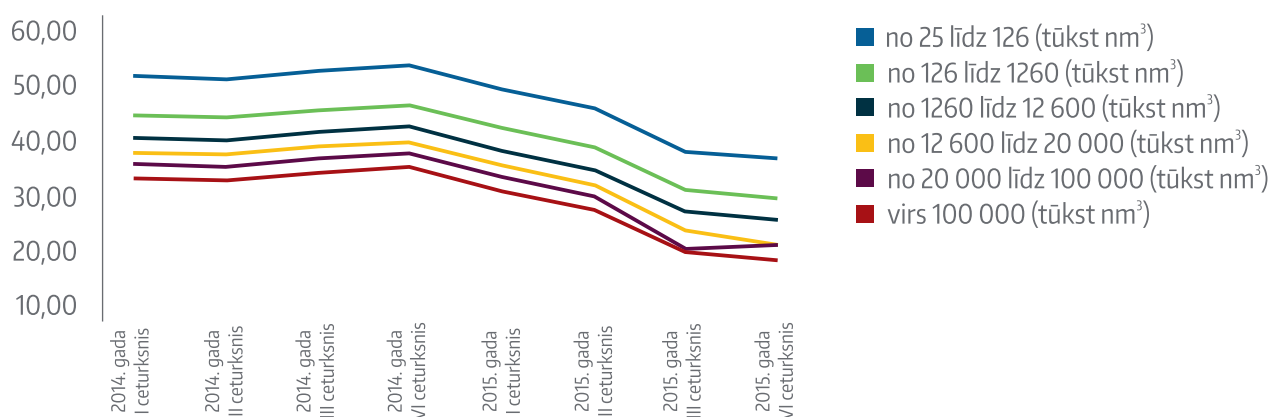
9.4. TARIFI, TARIFU APRĒĶINĀŠANAS METODOLOĢIJA, TARIFU IZMAIŅAS

Regulators nosaka dabasgāzes pārvades, uzglabāšanas, sadales pakalpojumu un tirdzniecības tarifu aprēķināšanas metodiku un atbilstoši tai nosaka dabasgāzes tarifus. Šobrīd spēkā ir 2008.gadā ar Regulatora padomes lēmumu apstiprinātie tarifi un 2010.gadā ar Regulatora padomes lēmumu noteikta to piemērošanas kārtība.

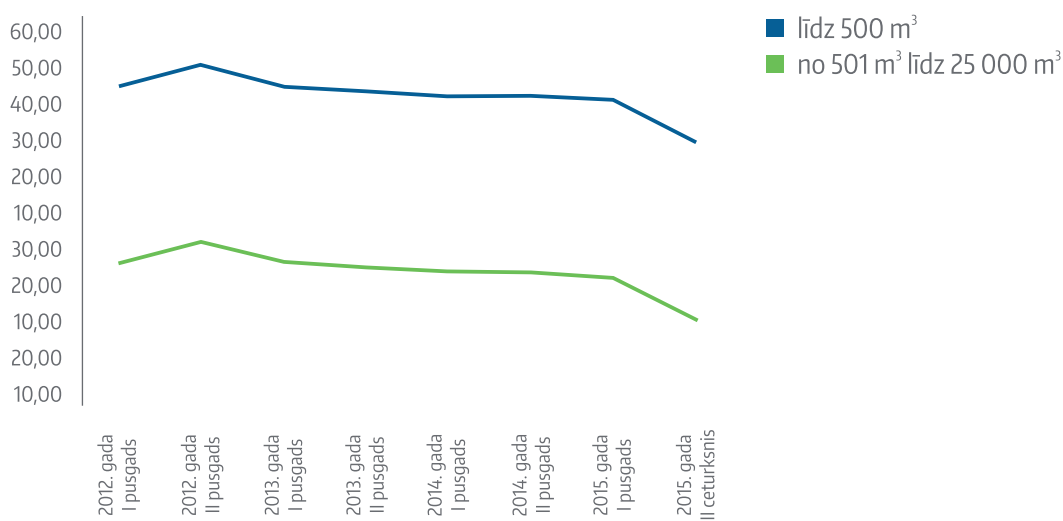
Līdz ar esošo situāciju dabasgāzes apgādē Latvijā, tarifi tiek regulēti, kas nodrošina tarifu stabilitāti un līdzsvaro piegādātāju un patērētāju intereses. Tarifi dabasgāzes nozarē 2015.gadā pārskatīti netika. Dabasgāzes tirdzniecības tarifi ir noteikti tabulas veidā, un, mainoties dabasgāzes tirdzniecības cenai, kas atkarīga no naftas produktu cenas biržā, mainās arī dabasgāzes tirdzniecības tarifs. Mājsaimniecībām dabasgāzes tirdzniecības tarifi var mainīties tikai divas reizes gadā – no 1. janvāra un no 1. jūlija, savukārt pārējiem dabasgāzes lietotājiem tie var mainīties katru mēnesi.

Izvērtējot būtiskākās norises dabasgāzes jomā Latvijā 2015. gadā, noteikti jāpiemin dabasgāzes tirdzniecības cenu samazinājums. 2015. gada septembrī tika sasniegta zemākā dabasgāzes tirdzniecības cena kopš 2010. gada – 206,32 EUR/tūkst.nm³. 2015.gada decembrī, salīdzinot ar janvāri, dabasgāzes cena bija zemāka par 26%.

**Dabaszgāzes diferencētā tirdzniecības gala tarifa izmaiņas uzņēmumiem
laikā no 2014.gada līdz 2016.gadam (EUR/tūkst nmm³ bez PVN)
ar patēriņu virs 25 000 m³ gadā**

**Dabaszgāzes diferencētā tirdzniecības gala tarifa izmaiņas māsaimniecībām
laikā no 2014.gada līdz 2016.gadam (EUR/tūkst nmm³ bez PVN)**

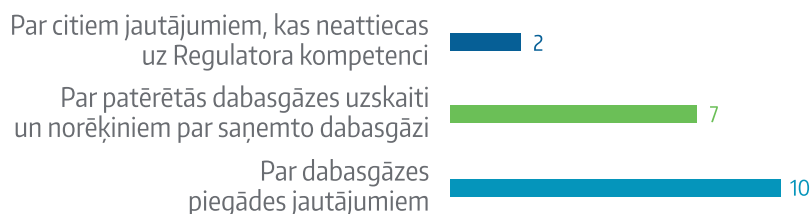

9.5. PAKALPOJUMU LIETOTĀJU AIZSARDZĪBA

Lai aizstāvētu lietotāju intereses, veicinātu sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju attīstību un nodrošinātu pastāvīgu un nepārtrauktu sabiedrisko pakalpojumu kvalitātes uzlabošanu, viens no Regulatora uzdevumiem ir lietotāju sūdzību izskatīšana.

Dabasgāzes apgādes nozarē 2015.gadā, tāpat kā iepriekšējos gados, vislielāko īpatsvaru veido sūdzības, kas saistītas ar dabasgāzes piegādes jautājumiem – kopumā saņemtas 19 sūdzības, no tām 10 sūdzības saistītas ar dabasgāzes piegādes jautājumiem.

Saņemtās lietotāju sūdzības par dabasgāzes jautājumiem

Attiecībā uz dabasgāzes piegādes jautājumiem dabasgāzes lietotāji izteica neapmierinātību:

- ▶ par AS "Latvijas Gāze" atteikumu noslēgt līgumu par dabasgāzes piegādi ar jaunu lietotāju (4);
- ▶ par dabasgāzes piegādes pārtraukšanu sakarā ar to, ka dabasgāzes lietotājs nav norēķinājies par izlietoto dabasgāzi (5);
- ▶ par AS "Latvijas Gāze" atteikumu pārtraukt noslēgto dabasgāzes piegādes līgumu (1).

Pārbaudot lietotāju sūdzībās minētos faktus, Regulators secināja, ka no visām dabasgāzes apgādes nozarē saņemtajām sūdzībām viena sūdzība bija pamatota, 16 – nepamatotas, savukārt divas neattiecas uz Regulatora kompetenci.

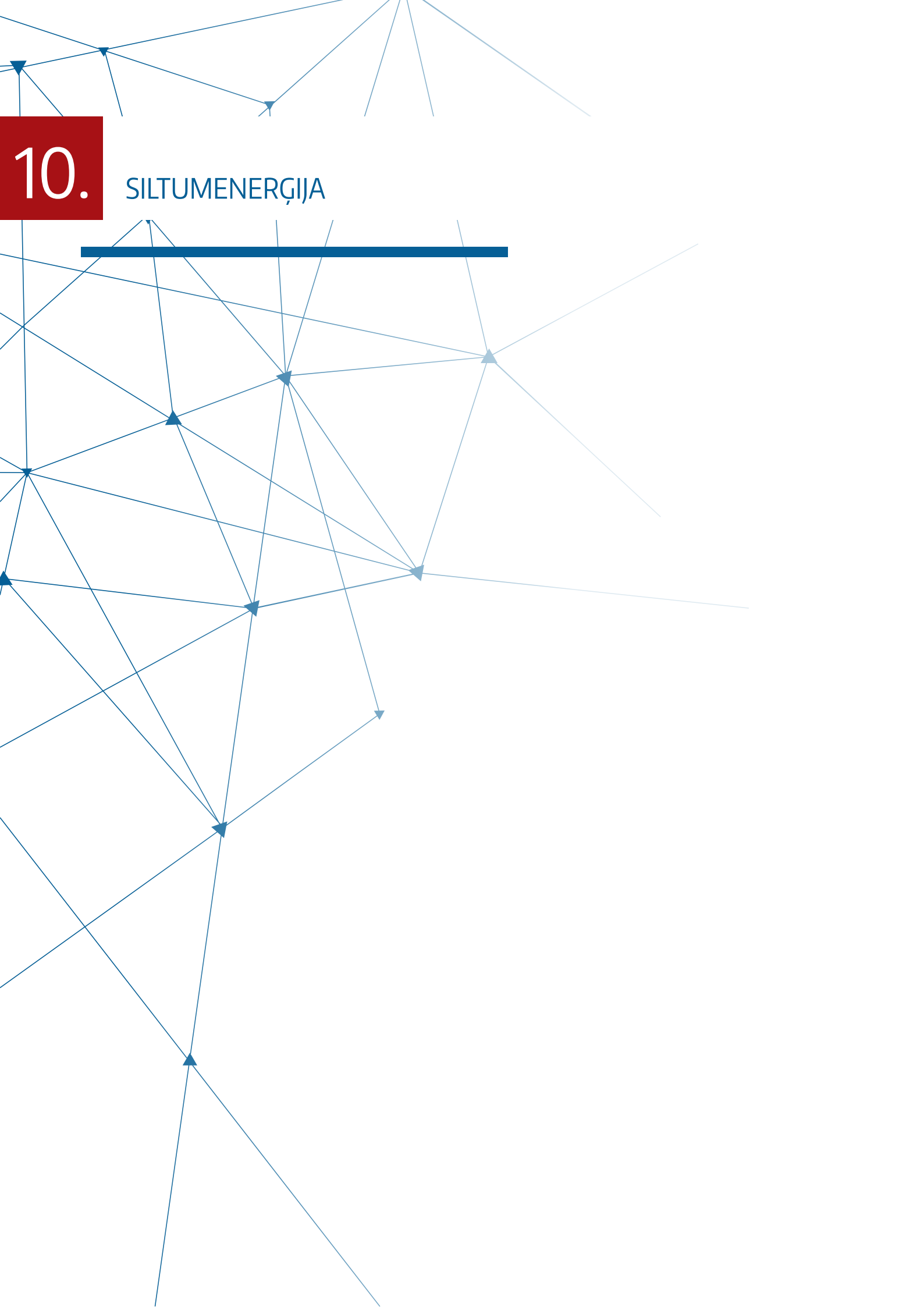
Lai sekmīgi un ātri atrisinātu radušās domstarpības starp sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem, vēl viena no Regulatora funkcijām ir strīdu ārpustiesas izskatīšana. Šāds mehānisms ir bez maksas, un lēmuma pieņemšanas termiņš ir īsāks nekā tiesā. 2015.gadā enerģētikas nozarē dabasgāzes apgādē tika ierosināti divi strīdi par dabasgāzes piegādes nodrošināšanu. Viens strīds tika izskatīts, un iesniedzēja prasījums noraidīts. Otra strīda izskatīšana turpinājās 2016.gadā.

9.6. NOZARES ATTĪSTĪBAS TENDENCES

Ainārs Meņģelsons,
Regulatora Enerģētikas departamenta direktors

Šis gads dabasgāzes nozarē būs saistīts ar gaidāmo tirgus liberalizāciju 2017. gadā. Regulatora uzdevums būs piedalīties aktīvās diskusijās ar nozaru pārstāvjiem un atbildīgajām institūcijām, lai tiktu sagatavots viss nepieciešamais gāzes tirgus atvēršanai sākot no normatīvā regulējuma izstrādi līdz pat komersantu darbības uzraudzībai, jo tirgus atvēršana nozīmē jauna veida saistības un pienākumus tirgus dalībniekiem.

Nozares attīstības kontekstā noteikti jāpiemin vēl 2015.gada 19.janvāris, kad darbu uzsāka Reģionālā gāzes tirgus koordinācijas grupa. Tās darbības ietvaros tika uzsākta Baltijas valstu un Somijas gāzes tirgu attīstības tendenču savstarpēja saskaņošana, lai kopīgi virzītos uz vienotu dabasgāzes tirgu. Ļoti nozīmīgi vērtējams, ka notiek regulāra valstu pārstāvju tikšanās un informācijas apmaiņa. 2016.gadā vadošā valsts šīs darba grupas ietvaros būs Latvija.

10.

SILTUMENERGIJA

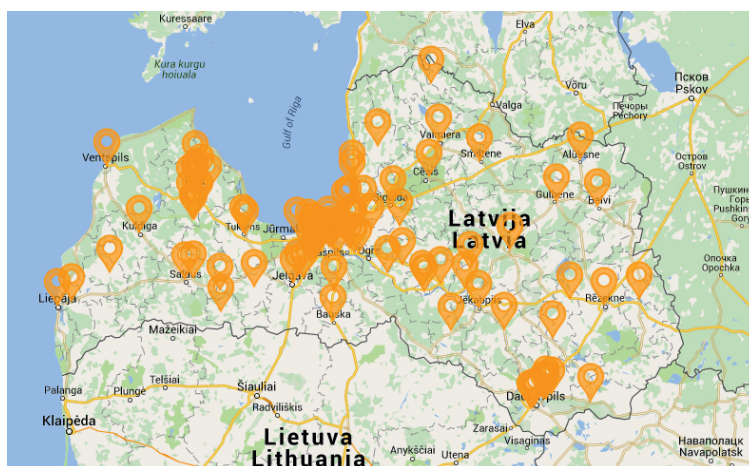

10.1. KOMERSANTU AUTORIZĀCIJA UN UZRAUDZĪBA

Siltumapgādes nozarē regulējamie pakalpojumi ir siltumenerģijas ražošana, siltumenerģijas pārvade un sadale, kā arī siltumenerģijas tirdzniecība. Lai komersants varētu sniegt kādu no minētajiem pakalpojumiem, tam nepieciešams saņemt licenci vai reģistrēties Regulatora uzturētajos reģistros:

- siltumenerģijas ražošanai – ja komersantu uzstādītā jauda ir lielāka par 1MW un komersanta kopējais visiem lietotājiem nodotais siltumenerģijas apjoms pārsniedz 5000MWh/gadā;
- siltumenerģijas tirdzniecībai – ja kopējais lietotājiem pārdotās siltumenerģijas apjoms pārsniedz 5000 MWh/gadā.

Centralizētās siltumapgādes tarifi Latvijā

2015. gada 31. decembrī Siltumenerģijas tirgotāju reģistrā bija reģistrēti 79 komersanti. Pārskata gadā Regulators reģistrēja 3 komersantus, bet no reģistra izslēdza 2 komersantus.

2015.gadā veiktas 30 komersantu objektu ekspluatācijas atbilstības kontroles, kuru laikā pārbaudīti 79 objekti. Pārbaužu laikā konstatētas 122 neatbilstības. 111 neatbilstības novērstas 2015.gadā, pārējās neatbilstības, atbilstoši Regulatora norādījumiem, tiks novērstas 2016.gada laikā. Lielākā daļa no pārbaudēs konstatētajiem trūkumiem objektu ekspluatācijā tiešā veidā neietekmē siltumapgādes drošumu, bet būtiskākie no šiem trūkumiem ir novērsti Regulatora norādītajos termiņos.

Pildot tirgus uzrauga funkciju, 2015.gadā pabeigtas trīs tiesvedības enerģētikas nozarē siltumapgādē par Regulatora lēmumu atcelšanu un informācijas sniegšanu. Visās tiesvedībās pieteicēju prasījumi noraidīti. Šogad turpinās tiesvedību procesi divās lietās enerģētikas nozarē siltumapgādē.

10.2. TIESISKAIS REGULĒJUMS

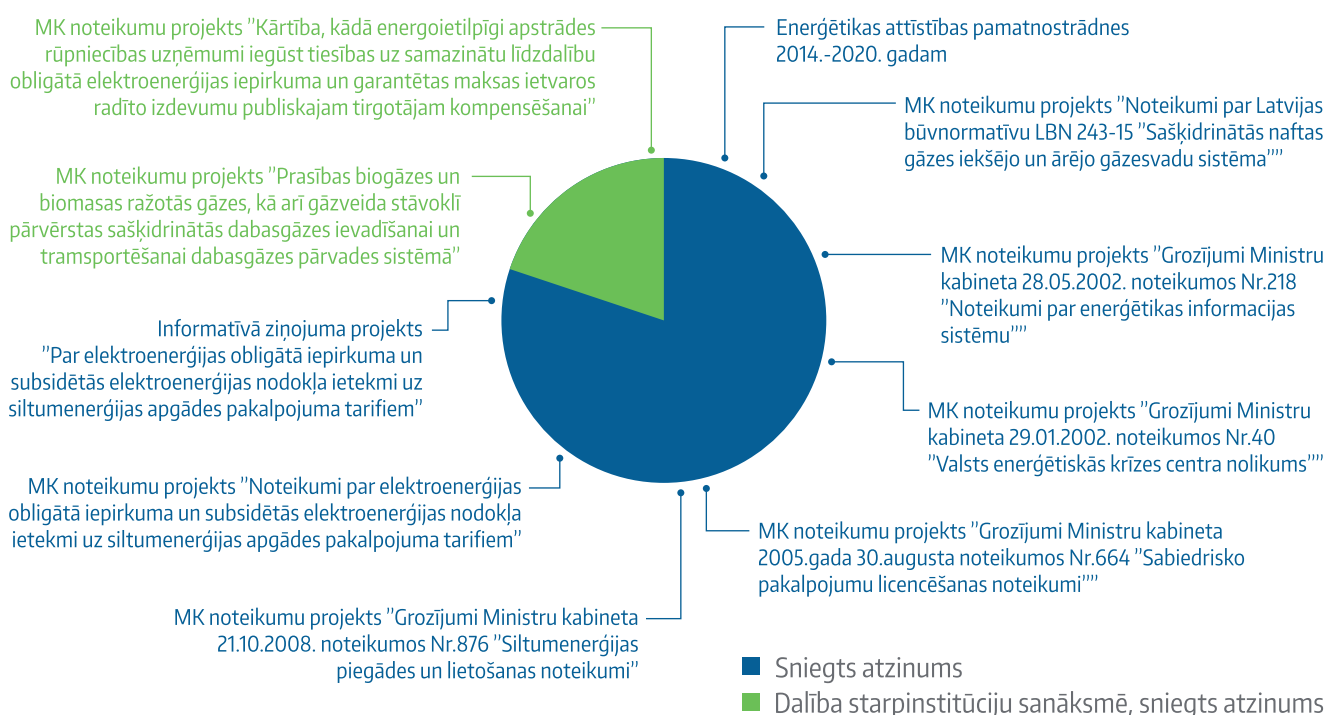
Lai nodrošinātu regulējošās vides attīstību siltumenerģijas nozarē un veicinātu tiesību normu savstarpēju harmonizāciju, Regulators, saskaņā ar esošajām izmaiņām likumdošanā, patstāvīgi izdod dažādus normatīvos aktus.

Lai novērstu krasu koģenerācijas stacijās saražotās siltumenerģijas tarifu pieaugumu, 2015. gada sākumā Regulators apstiprināja grozījumus metodikā **“Koģenerācijas tarifu aprēķināšanas metodika”**²³. Ņemot vērā, ka MK noteikumos tika noteikts ierobežots laika periods, kādā koģenerācijas stacijas saražoto elektroenerģiju var pārdot obligātā iepirkuma ietvaros, pastāvēja risks siltumenerģijastarifu tūlītējam pieaugumam, aprēķinot siltumenerģijas tarifus 10 gadu periodam.

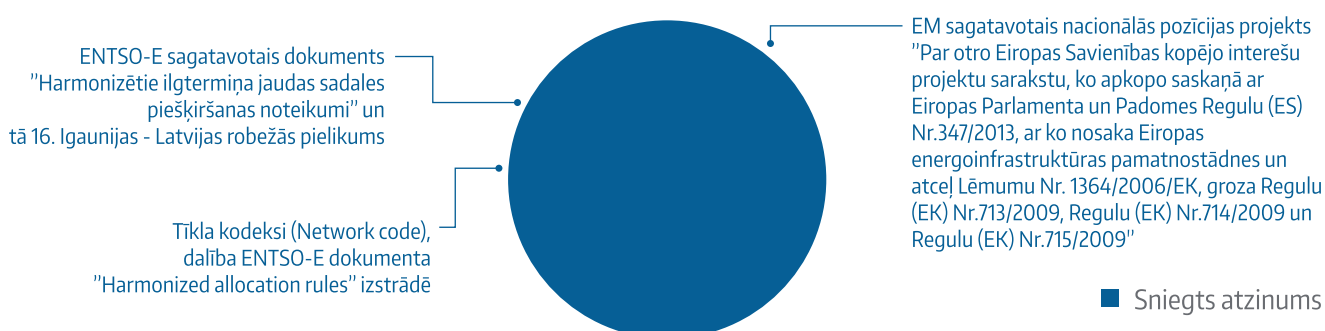
Šāds risks pastāvēja gadījumos, kad pēc atbalsta perioda beigām komersants koģenerācijas iekārtas neplānotu darbināt un nepieciešamo siltumenerģijas apjomu plānotu saražot ūdenssildāmajos katlos vai arī plānotu turpināt elektroenerģijas izstrādi, aprēķinā piemērojot zemāku elektroenerģijas pārdošanas cenu. Grozījumi metodikā “Koģenerācijas tarifu aprēķināšanas metodika” novērsa minētos riskus, un siltumenerģijas lietotājiem ir saglabāts ieguvums no koģenerācijas procesā saražotās siltumenerģijas, kamēr koģenerācijas stacija saņem atbalstu. Grozījumi galvenokārt attiecas uz koģenerācijas stacijām, kas saņem valsts noteikto atbalstu obligātā elektroenerģijas iepirkuma ietvaros un kas nav nostrādājušas desmit gadus.

²³ 19.02.2015. lēmums Nr.1/5 “Koģenerācijas tarifu aprēķināšanas metodika”

Lai pilnveidotu tiesisko regulējumu, nodrošinātu skaidru, saprotamu un prognozējamu tiesisko ietvaru un paustu Regulatora nostāju tiesību aktu projektu saskaņošanas procesā, 2015. gadā Regulators līdzdarbojās MK tiesību aktu projektu izstrādē un pilnveidošanā enerģētikas nozarē.

2015. gadā Regulators sniedza savus atzinumus arī par Eiropas Komisijas iniciatīvām un tiesību aktu projektiem enerģētikas jomā.

10.3. KONKURENCES SEKMĒŠANA

Latvijā siltumapgādē tiek regulēti vidēji 240 komersantu (skaits ir mainīgs) sniegtie siltumapgādes pakalpojumi, un regulētie pakalpojumi veido ap 93% no kopējā siltumapgādes tirgus apjoma. Lielākā daļa komersantu ir siltumenerģijas ražotāji.

Siltumapgādes sistēmas operatori iepērk siltumenerģiju no neatkarīgajiem ražotājiem. Enerģētikas likumā siltumapgādes sistēmas operatoram uzlikts pienākums, iepērkot siltumenerģiju, situācijā, kad ir vismaz divi ražotāji, vadīties pēc ekonomiskā pakāpeniskuma principa, tostarp piedāvātās siltumenerģijas cenas²⁴.

Saskaņā ar Enerģētikas likumu un citiem normatīvajiem aktiem saražotajai siltumenerģijai nav garantēts obligātais iepirkums. Attīstot jaunu siltumenerģijas ražotni, komersantam ir jābūt pārliecinātam par saražotās siltumenerģijas nepieciešamību konkrētajā siltumapgādes zonā, kā arī par konkurētspējīgas cenas piedāvājumu.

10.4. TARIFI, TARIFU APRĒĶINĀŠANAS METODOLOĢIJA, TARIFU IZMAIŅAS

Siltumapgādē Regulators nosaka siltumenerģija ražošanas, pārvades, sadales un tirdzniecības tarifus. 62% no tiem siltumapgādes komersantiem, kuru darbība tiek regulēta, strādā ar Regulatora apstiprinātiem gala tarifiem, pārējie komersanti piemēro savulaik pašvaldību regulatoru apstiprinātos tarifus.

Komersants	Darbības teritorija	Apstiprinātais tarifs	Regulatora panāktais samazinājums (salīdzinājumā ar sākotnēji iesniegto tarifu projektu)
"SM Energo", SIA	Smiltene	49,77 EUR/MWh (pie tā brīža aktuālās dabasgāzes tirdzniecības cenas)	1,50 EUR/MWh
"Ventspils siltums", SIA	Ventspils	58,30 EUR/MWh	0,09 EUR/MWh
"Liepājas enerģija", SIA	Liepāja	54,98 EUR/MWh (pie tā brīža aktuālās dabasgāzes tirdzniecības cenas)	1,80 EUR/MWh
"Ādažu namsaimnieks", SIA	Ādažu novada Ādažu ciems un Kadagas ciems	56,16 EUR/MWh (pie tā brīža aktuālās dabasgāzes tirdzniecības cenas)	–
"Talsu namsaimnieks", SIA	Talsu novads: Sabile, Stende, Valdemārpils, Abavas pagasts, Ģibuļu pagasts, Laidzes pagasts, Laucienes pagasts, Lībagu pagasts un Virbu pagasts.	61,55 EUR/MWh	0,31 EUR/MWh

²⁴ Enerģētikas likuma 47. un 49.pants.

2015.gadā Regulatorā tika saņemti 12 siltumenerģijas komersantu tarifu projekti. Regulators gada laikā siltumapgādes pakalpojumu tarifus apstiprināja 5 komersantiem.

Komersants	Apstiprinātais tarifs (pie tā brīža aktuālās dabasgāzes tirdzniecības cenas)	Salīdzinājums ar iepriekšējo tarifu
SIA "Liepājas enerģija", koģenerācijas stacija Kaiju ielā 33	35,00 EUR/MWh	-32%
SIA "Liepājas enerģija", koģenerācijas stacija Tukuma ielā 2a	20,82 EUR/MWh	-32%

Līdz ar dabasgāzes tirdzniecības cenu kritumu 2015. gadā kopumā bija vērojams arī siltumenerģijas tarifu samazinājums. Latvijas apdzīvotajās vietās, kur siltumenerģijas apgādes tarifi noteikti atkarībā no dabasgāzes cenas, par siltumu bija jāmaksā līdz pat 19% mazāk. Piemēram, Rīgā, Daugavpilī, Aizkrauklē, Dobelē, Grobiņā, Ikšķilē, Jūrmalā, tarifu samazinājums bija robežās no 16-19%, citviet samazinājums bija mazāks.

Vienlaikus jāpiemin, ka Regulatora rūpīgas siltumenerģijas pakalpojumu tarifu projektu izvērtēšanas rezultātā tika samazināti komersantu sākotnēji iesniegtie siltumenerģijas pakalpojumu tarifi, iegūstot izmaksu ieguvumu 0,4 milj. EUR apmērā.

10.5. PAKALPOJUMU LIETOTĀJU AIZSARDZĪBA

Lai sabiedrisko pakalpojumu sniedzējs nodrošinātu nepārtrauktus, drošus un kvalitatīvus sabiedriskos pakalpojumus, Regulators ne tikai uzrauga komersantu darbību, rūpīgi izvērtē iesniegtos tarifu projektus, bet arī apkopo un analizē lietotāju saņemtās sūdzības.

Salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, siltumapgādē samazinājies sūdzību skaits, kurās siltumenerģijas lietotāji izsaka neapmierinātību par augsto apkures maksu. Tas lielā mērā ir saistīts ar to, ka Regulatora centieni sabiedrisko pakalpojumu lietotājiem skaidrot, kādi jautājumi ir Regulatora kompetencē un kādi jautājumi attiecas uz dzīvojamo māju pārvaldīšanu, ir attaisnojušies.

Par siltumapgādes jautājumiem kopumā 2015.gadā saņemtas 8 sūdzības, no tām 2 sūdzības - par siltumenerģijas apgādes pakalpojumu tarifiem, 1 - par karstā ūdens maksas aprēķināšanu, 1 - par karstā ūdens padeves atjaunošanu pēc siltumtīklu hidrauliskās pārbaudes, 2 - par siltumenerģijas uzskaiti un skaitītāja rādījumu nolasīšanas sistēmu, 1 - par siltumenerģijas piegādi, 1 - par pakalpojuma sniedzēja rīcību, nosakot pakalpojuma lietotājam atbildību par komersantam piederošu lietotāja īpašumu šķērsojošu energoapgādes infrastruktūras uzturēšanu.

Enerģētikas nozarē (siltumenerģijas apgādē) ir ierosināts un izskatīts viens strīds, kas skar gan siltumenerģijas, gan ūdenssaimniecības nozari par tiesībām noslēgt līgumus par sabiedrisko pakalpojumu nodrošināšanu. Iesniedzēja prasījums noraidīts²⁵.

²⁵ 19.02.2015. lēmums Nr.1/5 "Koģenerācijas tarifu aprēķināšanas metodika"

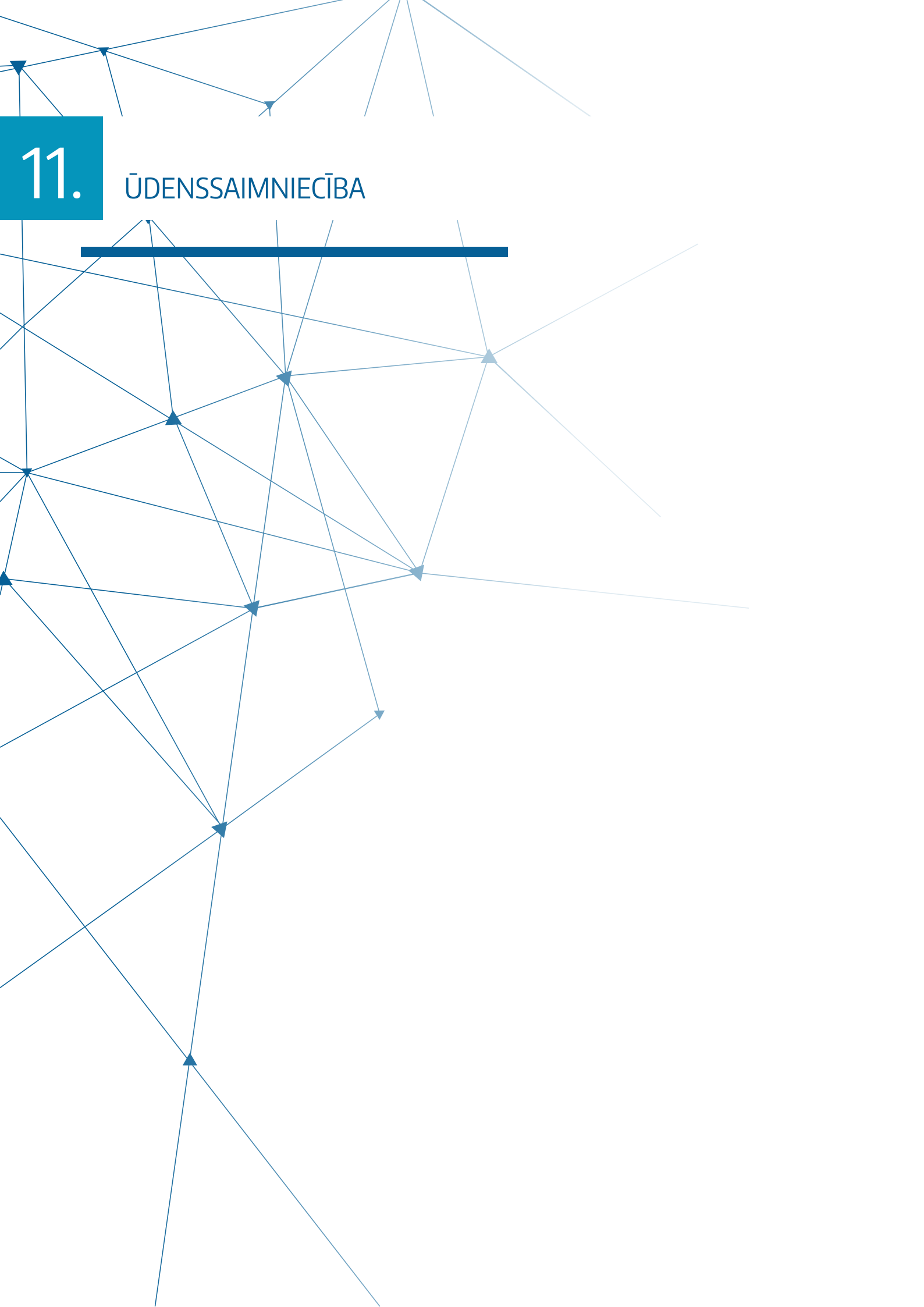
10.6. NOZARES ATTĪSTĪBAS TENDENCES

Ainārs Meņģelsons,

Regulatora Enerģētikas departamenta direktors

Grozījumi **Enerģētikas likumā**, kas paredz izmaiņas dabasgāzes tirgū, kā arī citos normatīvajos aktos, ietekmēs arī koģenerācijas stacijās saražotās siltumenerģijas un siltumenerģijas apgādes pakalpojumu tarifu noteikšanu. Tirgum atveroties, situācija mainās, jo nav vairs vienas skaidras cenas un nav vairs viena komersanta apstiprināta tarifa. Līdz ar to ir nepieciešamas izmaiņas normatīvajā regulējumā, tādēļ Regulatora viens no galvenajiem uzdevumiem siltumapgādes sektorā būs attīstīt tarifu noteikšanas metodikas saskaņā ar normatīvajiem aktiem. Ir jābūt saskaņai starp valsts atbalstu koģenerācijas stacijām un Regulatora tarifu aprēķināšanas metodiku.

Siltumapgādē pēdējos gados pietiekami daudzi tarifi ir samazināti – tas ir bijis saistīts ar dažādiem faktoriem, tostarp ar veiktajām investīcijām siltumapgādes tīklos, zudumu samazināšanu, kā arī pāreju no dabasgāzes kā kurināmā uz šķeldu. Vienlaikus aizvadītā gada norises siltumenerģijas jomā liecina, ka ir sasniegta robeža, kad ar dabasgāzi ir lētāk apkurināt, savukārt dabasgāzes cenai pieaugot, šķelda kā kurināmais var kļūt izdevīgāka. Līdz ar to 2016. gads iezīmēs zināmu tendenci arī šādā griezumā.

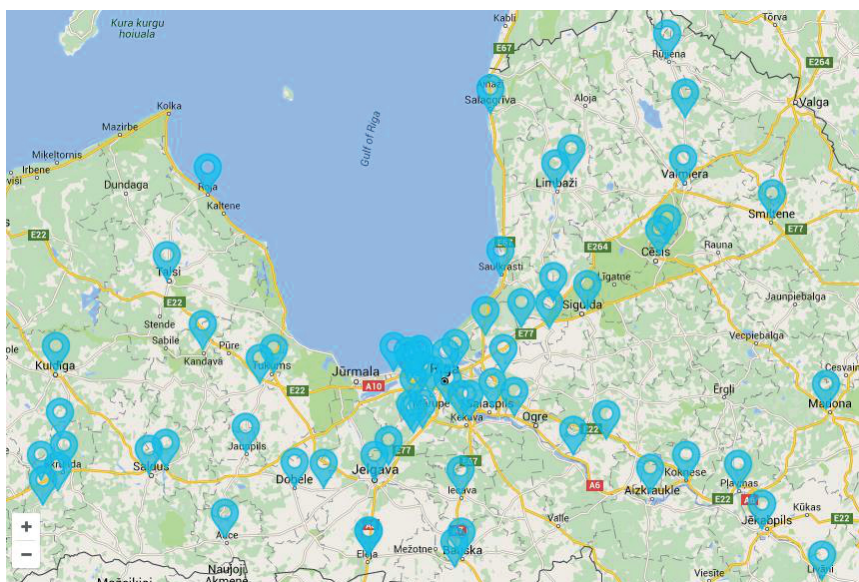

11.

ŪDENSŠAIMNIECĪBA

Regulatora pienākumos ūdenssaimniecības nozarē ietilpst komersantu sniegto ūdensapgādes pakalpojumu (ūdens ieguve un sagatavošana, ūdens piegāde) regulēšana un kanalizācijas pakalpojumu (notekūdeņu savākšana un novadīšana, notekūdeņu attīrīšana) regulēšana, ja komersanta sniegto sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu apjoms vismaz vienā no minētajiem četriem sabiedriskā pakalpojuma veidiem pārsniedz 100 000 m³ gadā.

Lai arī ūdenssaimniecības nozarē Latvijā darbojas vairāk nekā 140 komersantu (gan regulējami, gan neregulējami), tie nekonkurē savā starpā, jo katrs darbojas citā teritorijā.

11.1. KOMERSANTU AUTORIZĀCIJA UN UZRAUDZĪBA

Lai sniegtu ūdenssaimniecības pakalpojumus, sabiedrisko pakalpojumu sniedzējam ir jābūt reģistrētam ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzēju reģistrā un nepieciešams Regulatora apstiprināts ūdenssaimniecības pakalpojumu tarifs.

Tā kā kopš 2015.gada februāra Regulators vairs neregulē ūdenssaimniecības komersantus, kuru sniegto pakalpojumu apjoms nepārsniedz 100 tūkst. m³, reģistrēto komersantu skaits ūdenssaimniecības komersantu reģistrā 2015.gada februārī no 145 komersantiem tika samazināts uz 66 komersantiem. Ūdenssaimniecības nozarē 2015. gadā kopumā reģistrēts 1 komersants, veikti 7 grozījumi reģistrā un no reģistra izslēgti 79 komersanti. Kopā reģistrā ir reģistrēti 67 ūdenssaimniecības komersanti.

Ūdenssaimniecības nozarē 2015.gadā Regulators veica 63 komersantu pārbaudes. 54 pārbaudēs uzdots iesniegt precizētu atskaiti par sniegto pakalpojumu apjomu, izmaksām un ieņēmumiem. Visos gadījumos pārkāpumi ir novērsti Regulatora norādītajos termiņos.

Īstenojot komersantu uzraudzību, Regulators aizvadītajā gadā veica izvērstas komersantu pārbaudes, uz vietas pārbaudot gan komersantu iesniegto atskaišu atbilstību, gan apkopojot un aktualizējot Regulatora darbam nepieciešamo informāciju. Iepriekšējos gados Regulators komersantu pārbaudes klātienē veica izlases kārtībā, savukārt pērn tika ievērojami paplašināts pārbaudžu apjoms. Lai izvērtētu iesniegto datu kvalitāti, kā arī apkopotu tehniska rakstura informāciju par ūdenssaimniecības sistēmām, kas turpmāk dos iespēju Regulatoram salīdzināt pakalpojumu sniegšanas izmaksas līdzīgās sistēmās, pārbaudes tika veiktas teju pie visiem regulējamiem ūdenssaimniecības komersantiem.

Lai sekmīgi un ātri atrisinātu radušās domstarpības starp sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem, Regulators aizvadītajā gadā arī ūdenssaimniecības nozarē īstenoja vienu no savām funkcijām - strīdu ārpustiesas izskatīšanu. Ūdenssaimniecības nozarē ir ierosināts un izskatīts viens strīds, kas skar gan ūdenssaimniecības nozari, gan siltumenerģijas nozari par tiesībām noslēgt līgumus par sabiedrisko pakalpojumu nodrošināšanu. Iesniedzēja prasījums noraidīts²⁶.

11.2. TIESISKAIS REGULĒJUMS

Ūdenssaimniecības nozare ES mērogā iezīmējas ar savu lokālo specifiku, līdz ar to arī tiesisko regulējumu nosaka normatīvo aktu pilnveide nacionālā līmenī.

2015. gadā Regulators aktīvi piedalījās **Ūdenssaimniecības pakalpojumu likuma** izstrādē sadarbībā ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju (VARAM) un citām ar ūdenssaimniecības nozari saistītām institūcijām. Likums Saeimā tika pieņemts 2015.gada 18.jūnijā, savukārt stājās spēkā 2016.gada 1.janvārī. Līdz šim ūdenssaimniecības pakalpojumu nozarē nebija nozares speciālā likuma. Sadarbībā ar VARAM Regulators turpināja iesākto darbu pie MK noteikumu projekta "Noteikumi par sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanu un lietošanu" izstrādes, kas tika pieņemti šī gada 22. martā.

11.3. TARIFI, TARIFU APRĒĶINĀŠANAS METODOLOĢIJA, TARIFU IZMAIŅAS

Dažādās apdzīvotajās vietās tarifi atšķiras, un šīs atšķirības nosaka izvēlētie ūdensapgādes sistēmas tehnoloģiskie risinājumi, ūdensapgādes sistēmas kompakts un tās tehniskais stāvoklis, kā arī katras apdzīvotās vietas ģeogrāfiskās, demogrāfiskās u.c. īpatnības (reljefs, apbūve, pakalpojumu lietotāju daudzums, blīvums utt.). No šiem nosacījumiem ir atkarīgas pakalpojuma sniegšanas izmaksas, kas ir nepieciešamas, lai pakalpojumu sniegšanu varētu nodrošināt. Ūdenssaimniecības pakalpojumu tarifu atbilstoši ekonomiski pamatotām izmaksām apstiprina Regulators.

2015.gadā ūdenssaimniecības nozarē tika apstiprināti 13 tarifi. Līdz ar ES līdzfinansēto ūdenssaimniecības projektu realizāciju un pakalpojumu kvalitātes pieauguma nodrošināšanu, kas līdztekus veicināja izmaksu kāpumu, šajā nozarē bija novērojams objektīvs tarifu paaugstinājums.

²⁶ (02.07.2015. lēmums Nr.100)

Tarifu projektu izvērtēšana aizvadītajā gadā rezultējās ar iesniegto tarifu projektos sākotnēji iekļauto izmaksu samazinājumu - vidēji tarifu projektos iekļautās izmaksas tika samazināti par 8%, salīdzinot ar Regulatoram apstiprināšanai iesniegtajos tarifu projektos sākotnēji iekļautajām izmaksām.

Komersants	Darbības teritorija	Apstiprinātais gala tarifs (ietver gan ūdensapgādes tarifu, gan kanalizācijas tarifu)	Regulatora panāktais samazinājums (salīdzinājumā ar sākotnēji iesniegto tarifu projektu; gala tarifs)
SIA "ZEIFERTI"	Olaines pagasta Stūnīšu un Jaunolaines ciemos	2,06	-0,14 EUR/m ³
SIA "Aizkraukles ūdens"	Aizkraukles pilsētā un Aizkraukles pagasta Aizkraukles ciemā	2,17	-0,11 EUR/m ³
SIA "Valgums-S"	Salaspils pilsētā un Salaspils novada Acones ciemā, Saulkalnes ciemā, Silabriežu ciemā un viensētā "Guntiņas"	1,96	–
SIA "Jaunpils KS"	Jaunpils novadā	1,57	–
SIA "TALSU ŪDENS"	Talsos, Stendē, Talsu novada Laidzes pagasta Zvirgzdos un Paugurciemā, Lībagu pagasta Mundigciemā un Dižstendē	2,10	-0,03 EUR/m ³
SIA "BN KOMFORTS"	Valmieras pagastā; Ēveles ciemā, Ēveles pagastā; Rencēnu ciemā un Līdzēnu ciemā, Rencēnu pagastā; Vecates ciemā, Vecates pagastā; Matīšu pagastā un Burtnieku pagastā, Burtnieku novadā	2,57	-0,80 EUR/m ³
SIA "ORNAMENTS"	Ilūkstes novadā	2,41	-0,19 EUR/m ³

Komersants	Darbības teritorija	Apstiprinātais gala tarifs (ietver gan ūdensapgādes tarifu, gan kanalizācijas tarifu)	Regulatora panāktais samazinājums (salīdzinājumā ar sākotnēji iesniegto tarifu projektu; gala tarifs)
SIA "MĀRUPES KOMUNĀLIE PAKALPOJUMI"	Mārupes, Skultes, Tīraines un Vētras ciemā	ūdensapgādes pak. tarifi visā Mārupes novadā - 0,62 EUR/m ³ kanalizācijas pak. tarifi Mārupes, Skultes, Tīraines un Vētras ciemā - 1,46 EUR/m ³ kanalizācijas pak. tarifi Jaunmārupes ciemā - 1,01 EUR/m ³	ūdensapgādei visā Mārupes novadā –samazināts par 0,04 EUR/m ³ kanalizācijas pak. Mārupes, Skultes, Tīraines un Vētras ciemā – samazināts par 0,16 EUR/m ³ kanalizācijas pak. tarifi Jaunmārupes ciemā - samazināts par 0,09 EUR/m ³
SIA "RŪPE"	Alūksnē un Alsviķu, Jaunalūksnes, Pededzes, Mārkalnes, Vecclaicenes, Ziemeru, Mārupes, Jaunlaicenes, Ilzenes un Zeltiņu pagastā, Alūksnes novadā	2,49	ūdensapgādei – samazināts par 0,23 EUR/m ³ kanalizācijas pak. - palielināts par 0,23 EUR/m ³
SIA "Kandavas komunālie pakalpojumi"	Kandavā un Kandavas novada Kandavas, Cēres, Matkules, Vānes un Zemītes pagastos	2,37 EUR/m ³	-0,51 EUR/m ³
SIA "NAUJENES PAKALPOJUMU SERVISS"	Kraujas, Lociku, Naujenes un Vecstropu ciemā, Naujenes pagastā; Birkineļu, Kalkūnu, Muiņas un Randenes ciemā, Kalkūnes pagastā, Daugavpils novadā	2,34 EUR/m ³	-0,02 EUR/m ³
SIA "Ozolnieku KSDU"	Ozolnieku novada Ozolnieku pagastā, Cenu pagasta Branku un Jaunpēternieku ciemā un Salgales pagasta Emburgas un Garozas ciemā	2,30 EUR/m ³	-0,03 EUR/m ³
SIA "Salacgrīvas ūdens"	Salacgrīvas novadā	2,44 EUR/m ³	ūdensapgādei – samazināts par 0,06 EUR/m ³ kanalizācijas pak. - palielināts par 0,05 EUR/m ³

Regulators 2015.gadā izstrādāja **Ūdenssaimniecības pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodikas** projektu jaunā redakcijā. Par metodikas projektu vairākkārtīgi notika konsultācijas ar nozares pārstāvjiem. Metodikas projekta galīgā redakcija tika apstiprināta 2016.gada janvārī. Ūdenssaimniecības pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodikas projekta jaunā redakcija izstrādāta, ņemot vērā izmaiņas nozares normatīvajos aktos - jauno Ūdenssaimniecības pakalpojumu likumu un Latvijas būvnormatīvus ūdensapgādes un kanalizācijas būvēm.

11.4. PAKALPOJUMU LIETOTĀJU AIZSARDZĪBA

Ūdenssaimniecības nozarē sniegto pakalpojumu kvalitātes uzraudzība un ūdens kvalitātes atbilstības normatīvo aktu prasībām kontrole ir Veselības inspekcijas kompetencē, ko nosaka MK 2003.gada 29.aprīļa noteikumi "Dzeramā ūdens obligātās nekaitīguma un kvalitātes prasības, monitoringa un kontroles kārtība". Regulators, veicot komersantu pārbaudes, pārliecinās, vai komersantam ir dzeramā ūdens monitoringa programmas, kāda ir to izpilde, vai ir noslēgti līgumi ar laboratorijām ūdens kvalitātes pārbaudei.

2015. gadā Regulators saņēma un sniedza atbildes uz 41 sūdzību par ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanu. Salīdzinot ar 2014. gadu, sūdzību skaits ir palielinājies, kas ir skaidrojams ar pakalpojumu lietotāju aktīvāku iesaistīšanos tarifu izvērtēšanas procesā.

Izskatot 2015.gadā saņemtās sūdzības, 43% (18) gadījumu Regulators iesniedzējiem sniedza skaidrojumus par dažādiem ar ūdenssaimniecības un sadzīves atkritumu apsaimniekošanu nozari saistītiem jautājumiem. 33% (14) gadījumu Regulators konstatēja, ka sūdzības nav Regulatora kompetencē, savukārt 21% (9) gadījumu Regulators konstatēja, ka sūdzības ir nepamatotas. No visām saņemtajām sūdzībām tikai viena ir bijusi pamatota. Sūdzībā minētā situācija ir atrisināta.

No juridiskām personām Regulators ir saņēmis sešas sūdzības, savukārt no fiziskām personām – 35.

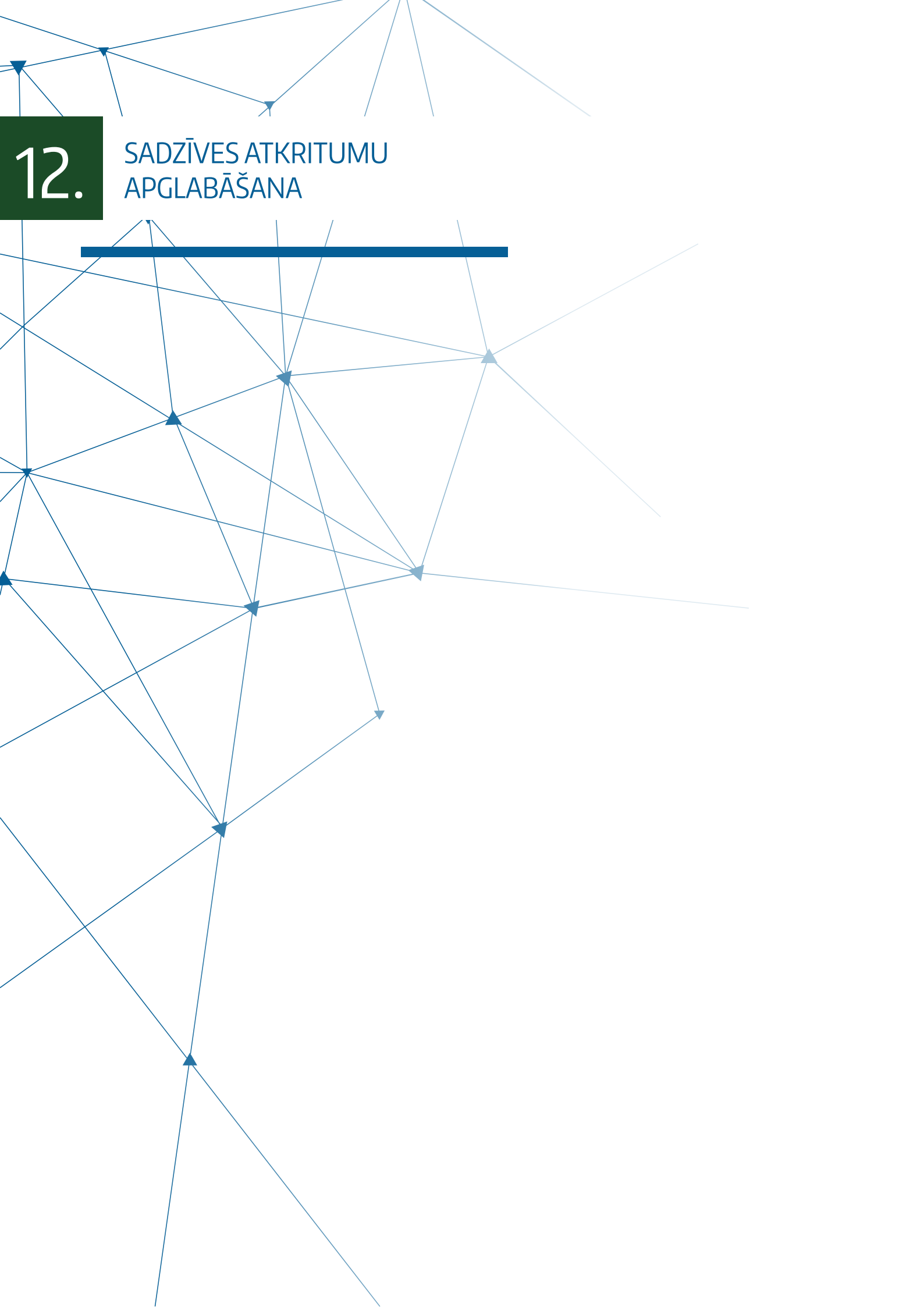
11.5. NOZARES ATTĪSTĪBAS TENDENCES

Agnese Kozlovskā,
Regulatora Ūdenssaimniecības un atkritumu apglabāšanas
pakalpojumu departamenta direktore

2016.gadā turpinās līdzdalība ar ūdenssaimniecības nozari saistīto tiesību aktu projektu izstrādē.

Ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzēji joprojām turpinās realizēt projektus, piesaistot ES fondu līdzfinansējumu. Iepriekšējos plānošanas periodos, liela daļa komersantu ir piesaistījuši līdzekļus, lai sakārtotu ūdens ņemšanas vietas un sagatavošanas iekārtas, kā arī notekūdeņu attīrīšanas iekārtas, tāpēc turpmākajos gados vairāk plānots pievērsties tīklu atjaunošanai un paplašināšanai, ar centralizētajiem ūdenssaimniecības pakalpojumiem nodrošinot aizvien lielāku iedzīvotāju skaitu. Kanalizācijas tīklu paplašināšana ir ļoti būtiska no vides viedokļa, bet problēmas bieži vien ir ar jaunu pieslēgumu izveidošanu, jo lielam skaitam potenciālo lietotāju nav pietiekamu finanšu līdzekļu, lai finansētu pieslēgumu izbūvi. Lai veicinātu pieslēgumu palielināšanu pie centralizētām kanalizācijas un ūdensapgādes sistēmām, jaunais Ūdenssaimniecības pakalpojumu likums paredz netiešos stimulus iedzīvotāju pieslēgumu veidošanai, piemēram, vienošanās ar pakalpojuma sniedzēju, ka pieslēgumu var apmaksāt pa daļām. Pašvaldības dome var lemt par finansējuma piešķiršanu šo darbu daļējai apmaksai no pašvaldības budžeta.

12.

SADZĪVES ATKRITUMU APGLABĀŠANA

Regulators sadzīves atkritumu apsaimniekošanas nozarē regulē vienīgi sadzīves atkritumu apglabāšanu atkritumu poligonos. Citas ar sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu organizēšanu un uzraudzību saistītās darbības ir pašvaldību kompetencē.

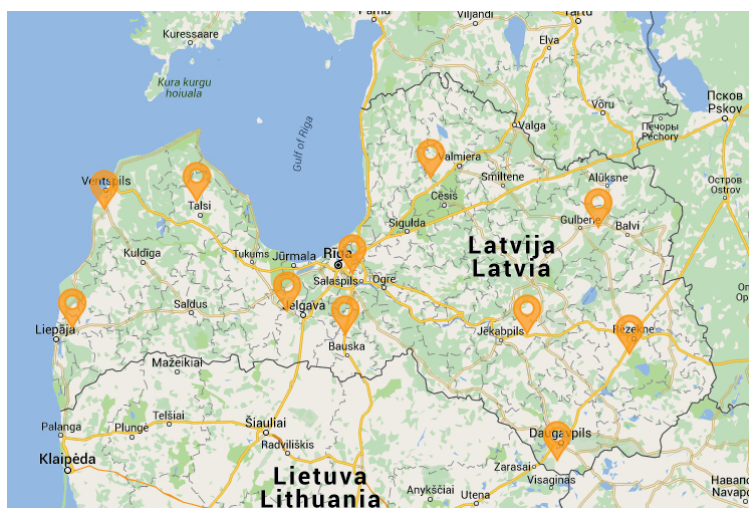
12.1. KOMERSANTU AUTORIZĀCIJA UN UZRAUDZĪBA

Lai sniegtu sadzīves atkritumu apglabāšanas pakalpojumu, sabiedrisko pakalpojumu sniedzējam ir jābūt reģistrētam sadzīves atkritumu apglabāšanas atkritumu poligonos pakalpojuma sniedzēju reģistrā un nepieciešams Regulatora apstiprināts sadzīves atkritumu apglabāšanas pakalpojuma tarifs.

Sadzīves atkritumu apglabāšanas nozarē 2015.gadā reģistrēts 1 komersants, kas atkritumu apglabāšanas pakalpojumu sniegs atkritumu poligonā "Brakšķi" (II kārtā, 3. un 4.sektors). Līdz šim atkritumu poligonā "Brakšķi" (I kārtā) atkritumu apglabāšanas pakalpojumu sniedza SIA "Zemgales Eko", taču pēc I kārtas krātuves slēgšanas Jelgavas pilsētas dome deleģēja atkritumu apglabāšanas pakalpojuma sniegšanu komersantam, kas apsaimnieko atkritumu poligona "Brakšķi" II kārtas krātuvi. Kopā reģistrā ir reģistrēti 11 atkritumu apglabāšanas komersanti.

Atkritumu apglabāšanas jomā 2015. gadā Regulators veica 1 sadzīves atkritumu apglabāšanas poligona pārbaudi, kurā netika konstatēti trūkumi.

Atkritumu apglabāšanas pakalpojuma tarifi

Latvijā ir 11 sabiedriskie pakalpojumu sniedzēji, kas sniedz sadzīves atkritumu apglabāšanas pakalpojumus un kuru darbību regulē Regulators.

Poligoni savā starpā nekonkurē, jo atbilstoši atkritumu apsaimniekošanas valsts plānā noteiktajam, Latvijā darbojas 10 atkritumu apsaimniekošanas reģioni, kas izveidoti uz pašvaldību vienošanās pamata. Pašvaldību teritorijās, kuras atrodas minētajā atkritumu reģionā, radītos sadzīves atkritumus apglabā tikai attiecīgā reģiona sadzīves atkritumu poligonā vai nodod poligona apsaimniekošanā esošajās pārkraušanas stacijās.

Komersants	Pakalpojuma sniegšanas teritorija un poligona adrese
AP Kaudzītes	Atkritumu poligonā "Kaudzītes", Litenes pagastā, Gulbenes novadā
ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANAS DIENVIDLATGALES STARPPAŠVALDĪBU ORGANIZĀCIJA	Atkritumu poligonā "Ciniši", Demenes pagastā, Daugavpils novadā
Atkritumu apsaimniekošanas biedrība "PIEJŪRA"	Atkritumu poligonā "Janvāri", Laidzes pagastā, Talsu novadā
AALAAS	Atkritumu poligonā "Križevņiki", "Križevņiki 2", Križevņikos, Ozolaines pagastā, Rēzeknes novadā
Getliņi EKO	Atkritumu poligonā "Getliņi", Rumbulā, Stopiņu novadā
Liepājas RAS	Atkritumu poligonā "Ķīvītes", Grobiņas pagastā, Grobiņas novadā
Ventspils labiekārtošanas kombināts	Atkritumu poligonā "Pentuļi", "Jaunpentuļi", Vārves pagastā, Ventspils novadā
Vidusdaugavas SPAAO	Atkritumu poligonā "Dziļā Vāda", Mežāres pagastā, Krustpils novadā
ZAAO	Atkritumu poligonā "Daibe", "Stūri", Stalbes pagastā, Pārgaujas novadā
Zemgales EKO	Atkritumu poligonā "Grantiņi", Codes pagastā, Bauskas novadā
Jelgavas komunālie pakalpojumi	Atkritumu poligonā "Brakšķi" (II.kārta, 3. un 4. sektors), Līvberzes pagastā, Jelgavas novadā

12.2. TIESISKAIS REGULĒJUMS

Tiesisko regulējumu atkritumu apglabāšanas jomā nosaka Atkritumu apsaimniekošanas likums, MK noteikumi un Regulatora izstrādāti normatīvie akti

Atkritumu apglabāšanas jomā Regulators aizvadītajā gadā piedalījās likuma "Grozījumi Atkritumu apsaimniekošanas likumā" apspriešanā Saeimā, kas tika pieņemts 30. aprīlī.

Atbilstoši tam 2015.gada 14. decembrī Regulators apstiprināja Sadzīves atkritumu apglabāšanas pakalpojuma tarifa aprēķināšanas metodiku jaunā redakcijā, kas stājās spēkā 2016.gada 1.janvārī. Regulatora Sadzīves atkritumu apglabāšanas pakalpojuma tarifa aprēķināšanas metodika²⁷ aktualizēta saistībā ar 2015.gada pieņemto likumu "Grozījumi Atkritumu apsaimniekošanas likumā". Ar minētajiem grozījumiem Atkritumu apsaimniekošanas likumā²⁸ tika noteikts, ka tarifā par sadzīves atkritumu apglabāšanu poligonos papildus iekļauj izmaksas, kas saistītas ar slēgta atkritumu poligona uzturēšanu un izmaksas, kas saistītas ar bioloģiski noārdāmo atkritumu apglabājamā daudzuma samazināšanu, tai skaitā bioloģiski noārdāmo atkritumu reģenerāciju. Minētā norma stājās spēkā 2016.gada 1.janvārī. Vienlaikus Sadzīves atkritumu apglabāšanas pakalpojuma tarifa aprēķināšanas metodikā ir veikti arī citi labojumi, kas padara to pārskatāmāku un saprotamāku, precizēts tarifa projektā iekļaujamo izmaksu posteņu sadalījums, kā arī iekļauta nodaļa par ieņēmumu un izdevumu uzskaiti.

12.3. TARIFI, TARIFU APRĒĶINĀŠANAS METODOLOĢIJA, TARIFU IZMAIŅAS

Sadzīves atkritumu apglabāšanas tarifs ir viena daļa no kopējās maksas par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu, kuru apmaksā atkritumu radītājs. Otrā daļa ir maksa par sadzīves atkritumu savākšanu, pārvadāšanu, pārkraušanu un uzglabāšanu, kuru nosaka pašvaldība, pamatojoties uz līgumu, kas noslēgts starp pašvaldību un sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju, kuru pašvaldība ir izvēlējusies iepirkuma konkursa kārtībā. Trešā daļa ir dabas resursu nodoklis par atkritumu apglabāšanu normatīvajos aktos noteiktajā apmērā.

2015.gadā Regulators apstiprināja vienu sadzīves atkritumu apglabāšanas tarifu poligonā "Ķīvītes", Grobiņas novadā, Grobiņas pagastā, kuru apsaimnieko SIA "LIEPĀJAS RAS". Sadzīves atkritumu apglabāšanas tarifs noteikts 23,42 EUR/t. Tarifa projekta vērtēšanas gaitā, precizējot tarifu veidojošās izmaksas un aprēķiniem izmantotos atkritumu apjomus, salīdzinot ar sākotnēji Regulatoram iesniegto, tarifs tika samazināts par 25,5%.

²⁷ Regulatora 2011.gada 9.marta lēmums Nr.1/1

²⁸ Atkritumu apsaimniekošanas likuma 41.pantā

12.4. PAKALPOJUMU LIETOTĀJU AIZSARDZĪBA

Regulators, pildot likumā noteiktās funkcijas, ik gadu apkopo informāciju par Regulatoram iesniegtajām sūdzībām, tostarp, arī atkritumu apglabāšanas jomā.

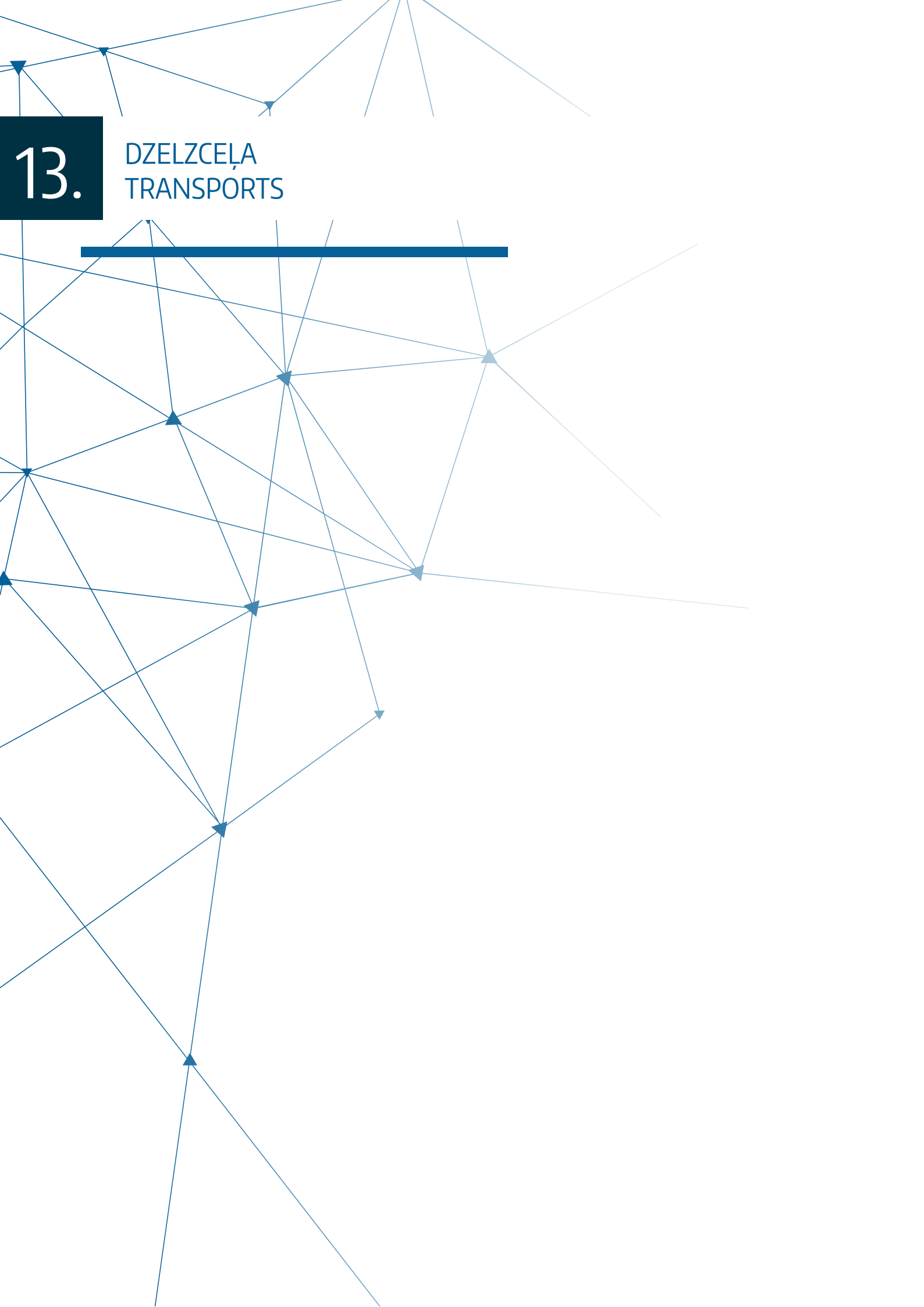
Saistībā ar sadzīves atkritumu apsaimniekošanas nozari Regulatorā 2015.gadā ir saņemts 1 elektroniskais sūtijums. Tā kā sadzīves atkritumu apsaimniekošanas nozarē Regulators regulē tikai sadzīves atkritumu apglabāšanu atkritumu poligonos, sūdzība nav bijusi Regulatora kompetencē.

12.5. NOZARES ATTĪSTĪBAS TENDENCES

Agnese Kozlovska,
Regulatora Ūdenssaimniecības un atkritumu apglabāšanas
pakalpojumu departamenta direktore

2016.gadā būtiska būs līdzdalība Atkritumu apsaimniekošanas likuma grozījumu virzībā, ar to saistīto tiesību aktu grozījumu un tam pakārtoto tiesību aktu projektu izstrādē, kā arī metodikas precizēšanas pēc grozījumu spēkā stāšanās.

Poligonu apsaimniekotāji turpina ieviest atkritumu sagatavošanu apglabāšanai, kā to paredz ES normatīvie akti, kuros noteikts, ka no nešķirotiem sadzīves atkritumiem pirms apglabāšanas ir jāatdala bioloģiski noārdāmie atkritumi un citi materiāli, kurus var izmantot otrreizējai pārstrādei. Lai to realizētu, poligonos ierīko atkritumu apstrādes iekārtas, kā arī tiek attīstītas citas bioloģiski noārdāmo atkritumu pārstrādes un reģenerācijas metodes, tas nozīmē, ka atkritumu apglabāšanas izmaksas pieaugs, jo poligoniem būs jāatgūst izmaksas, kas ieguldītas apglabājamā atkritumu apjoma samazināšanas tehnoloģijās. Savukārt maksājuma izmaiņām iedzīvotājiem nebūtu jābūt tik būtiskām, jo poligona tarifs veido vien daļu no atkritumu apsaimniekošanas maksas, kā arī šķirošanas rezultātā samazinās apglabāto atkritumu daudzums, par kuru maksājams dabas resursu nodoklis, kas šobrīd atkritumu apsaimniekošanas maksā veido salīdzinoši lielu daļu.

13.

DZELZCEŁA
TRANSPORTS

2015.gadā svarīgākie Regulatora uzdevumi dzelzceļa transporta nozarē bija sūdzību izskatīšana par noteikto dzelzceļa infrastruktūras maksu un pasažieru pārvadājumu tirgus uzraudzība.

13.1. KOMERSANTU UZRAUDZĪBA

Regulatoram, pildot likumā noteiktās funkcijas, ir tiesības pieprasīt un netraucēti saņemt savu uzdevumu veikšanai nepieciešamo informāciju neatkarīgi no tās slepenības pakāpes. Informāciju Regulators var pieprasīt sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem, lietotājiem, valsts un pašvaldību iestādēm, kā arī amatpersonām.

Dzelzceļa transporta nozarē 2015.gadā Regulators veica ikgadējās pasažieru pārvadātāju licenču prasību ievērošanas uzraudzības pārbaudes visiem licencētajiem pasažieru pārvadātājiem. AS "Pasažieru vilciens" un SIA "Gulbenes-Alūksnes bānītis" pārbaudīti ietvaros tika pārbaudīti arī EP un Padomes Regulas 1371/2007 "Par dzelzceļa pasažieru tiesībām un pienākumiem" prasību izpildi. Pārbaudīti ietvaros netika konstatēti trūkumi.

13.2. TIESISKAIS REGULĒJUMS

Tiesisko regulējumu dzelzceļa transporta nozarē 2015. gadā noteica likumi, MK noteikumi un Regulatora izdotie normatīvie akti.

2015.gadā Regulators līdzdarbojās nacionālo tiesību aktu projektu izstrādē - "Grozījums likumā "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" un "Grozījumi Dzelzceļa likumā", lai nodrošinātu **ES Direktīvas, ar ko izveido vienotu Eiropas dzelzceļa telpu**²⁹, prasību pārņemšanu. Viena no minētās Direktīvas prasībām paredz vienotas dzelzceļa transporta nozares regulatīvās iestādes izveidi.

13.3. KONKURENCES SEKMĒŠANA

Raksturojot dzelzceļa nozari 2015.gadā integrācijas vienotajos ES tirgos kontekstā, jāmin piekļuves pieejamība dzelzceļa infrastruktūrai.

Lai gan pašlaik iekšzemes dzelzceļa pasažieru pārvadājumi Latvijā tiek veikti uz valsts pasūtījuma līguma pamata, tomēr dzelzceļa infrastruktūrai var piekļūt un dzelzceļa pasažieru pārvadājumus var veikt arī citi pārvadātāji. Latvijas teritorijā ir derīga arī citā ES dalībvalstī izsniegta pārvadātāju licence, kas sniedz iespēju citu ES dalībvalstu pārvadātājiem, izpildot pārējās normatīvo aktu prasības, veikt pārvadājumus Latvijas teritorijā. Analogi Latvijā licencētam dzelzceļa pārvadātājam ir iespēja veikt pārvadājumus citā ES dalībvalstī.

²⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2012.gada 21.novembra Direktīva 2012/34/ES, ar ko izveido vienotu Eiropas dzelzceļa telpu

13.4. TARIFI, TARIFU APRĒĶINĀŠANAS METODOLOĢIJA, TARIFU IZMAIŅAS

Dzelzceļa transporta nozarē Regulators tarifus neapstiprina.

Dzelzceļa transporta nozarē Regulators līdz 2016. gada 10.martam bija atbildīgs par

- ▶ metodikas noteikšanu maksas aprēķināšanai par publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu,
- ▶ maksas par publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu piemērošanas kārtības noteikšanu,
- ▶ maksas par publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu norēķinu kārtības noteikšanu,
- ▶ dzelzceļa pasažieru pārvadātāju licencēšanu un dzelzceļa pasažieru tiesību ievērošanas uzraudzību.

2015.gadā netika veiktas izmaiņas metodikā par maksas aprēķināšanu par publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu pārvadājumiem.

13.5. PAKALPOJUMU LIETOTĀJU AIZSARDZĪBA

Regulators izskata sūdzības par pasažieru pārvadātāju sniegtajiem pakalpojumiem.

2015. gadā Regulators saņēma un sniedza atbildes uz divām sūdzībām par AS "Pasažieru vilciens" sniegtajiem pakalpojumiem. Izvērtējot minētās sūdzības, Regulatora eksperti nonāca pie slēdziena, ka tās bijušas nepamatotas.

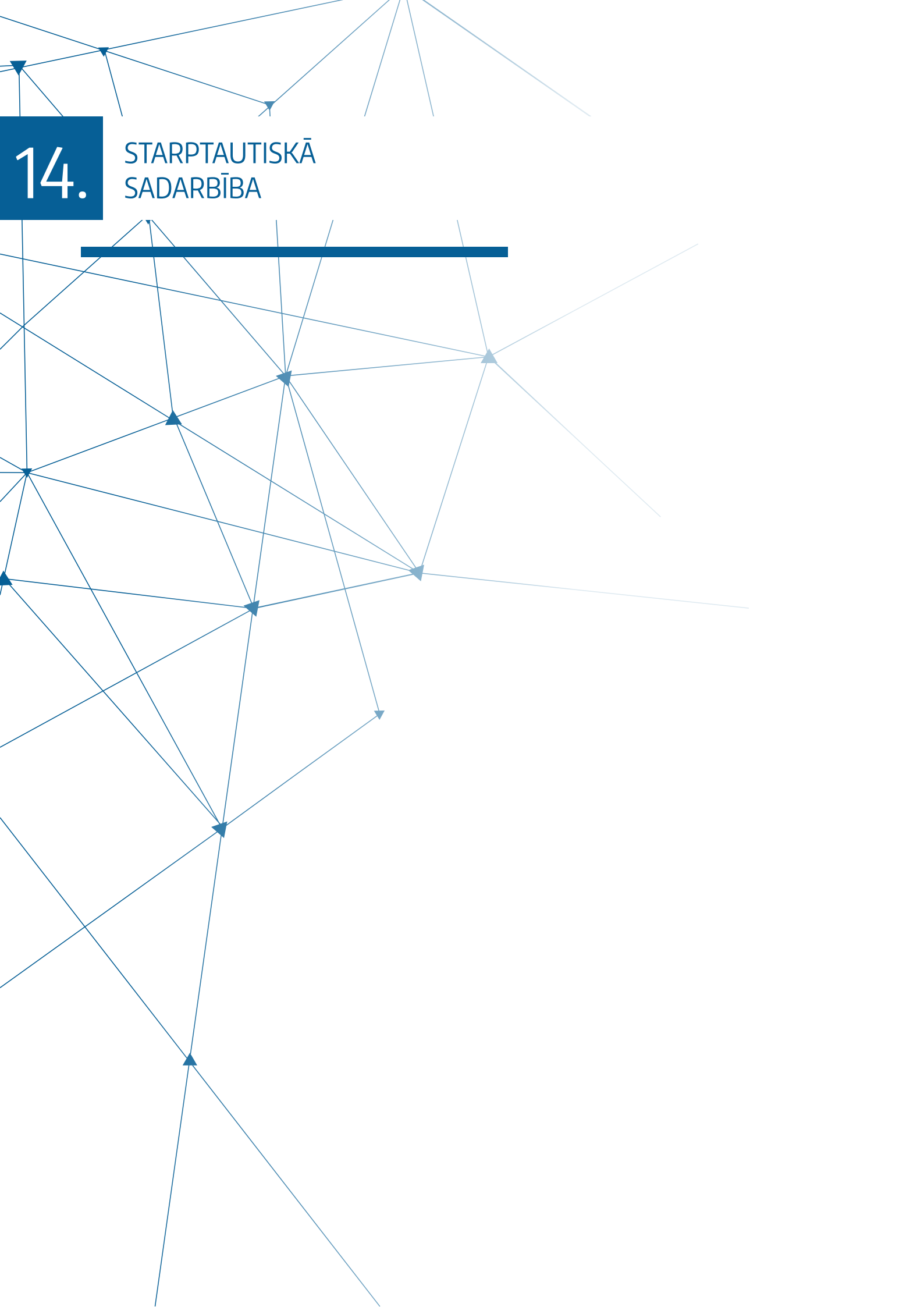
13.6. NOZARES ATTĪSTĪBAS TENDENCES

Agnese Kozlovskā,
Regulatora Īdenssaimniecības un atkritumu apglabāšanas
pakalpojumu departamenta direktore

2016. gads dzelzceļa transporta nozarē iezīmējas ar regulatīvo iestāžu maiņu, proti, līdz ar grozījumiem **Dzelzceļa likumā un grozījumiem likumā "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem"**, sākot ar 2016. gada 10.martu Regulatora funkcijas dzelzceļa transporta nozarē pārņem Valsts dzelzceļa administrācija, AS "LatRailNet", valsts SIA "Autotransporta direkcija" un Valsts dzelzceļa tehniskā inspekcija.

Par dzelzceļa pasažieru pārvadātāju licencēšanu, sūdzību izskatīšanu par noteikto dzelzceļa infrastruktūras maksu, kā arī dzelzceļa pasažieru pārvadājumu tirgus uzraudzību ir atbildīga Valsts dzelzceļa administrācija. AS "LatRailNet" veic maksas aprēķināšanas un iekasēšanas shēmu izstrādi, ar kurām tiks aizstāti Regulatora izdotie dzelzceļa transporta nozares ārējie normatīvie akti. Savukārt, par Eiropas Parlamenta un Padomes 2007.gada 23.oktobra Regulā (EK) Nr.1371/2007 par dzelzceļa pasažieru tiesībām un pienākumiem noteikto pasažieru tiesību ievērošanu ir atbildīga gan valsts SIA "Autotransporta direkcija", gan Valsts dzelzceļa administrācija, gan Valsts dzelzceļa tehniskā inspekcija.

Grozījumi Dzelzceļa likumā tapuši, nacionālajā tiesību sistēmā pārņemot Eiropas Parlamenta un Padomes 2012.gada 21.novembra direktīvas 2012/34/ES, ar ko izveido vienotu Eiropas dzelzceļa telpu, prasības.

14.

STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA

Regulators, pārstāvot Latviju, sadarbojas ar citu valstu regulatoriem visās regulējamo sabiedrisko pakalpojumu nozarēs. Regulators aktīvi darbojas dažādās starptautiskās pārrobežu sadarbības organizācijās, kuru funkcijas ir saistītas ar regulēšanas normatīvās bāzes plānošanu un izstrādi, iekšējā tirgus drošu un ilgtspējīgu attīstību, kā arī dažādu regulēšanas jautājumu risināšanu starptautiskā mērogā, vienlaikus sekmējot regulatora darbību Latvijā.

Regulatoram 2015.gadā starptautiskās sadarbības jomā bija dažādi uzdevumi atkarībā no tirgu liberalizācijas pakāpes un nozaru specifikas, un ES vienotā tirgus ieviešanā katrā nozarē tika izstrādāti noteikti plāni, ko noteica attiecīgais ES regulēšanas ietvars.

Regulators arī 2015.gadā aktīvi iesaistījās OECD pasākumos, piedaloties jaunā OECD pētījumā par regulatoru neatkarību, uzstājoties ar prezentāciju par daudznazaru regulatora pieredzi un, jo īpaši, piesakoties uz OECD Regulatora darbības vērtēšanu (peer review) pēc īpašas metodoloģijas, ar kuras palīdzību vērtē regulatoru neatkarību, nozīmi, mērķus, devumu, kā arī regulēšanas vidi, kurā darbojas Regulators. Latvijas regulators ir otrais, kurš ir pieteicies uz šo neatkarīgo un profesionālo vērtējumu. Tā gaitā OECD, kā arī trīs dažādu Eiropas Savienības valstu regulatoru pārstāvji vērtē Regulatoru un salīdzina tā darbību ar OECD dalībvalstu rādītājiem un pieredzi dažādās regulatoru darbības jomās. OECD, savukārt, ir ieinteresēts pirmo reizi padziļināti analizēt daudznazaru regulatora darbu. OECD vērtējumu un rekomendācijas ir paredzēts publicēt 2016.gadā.

14.1. ELEKTRONISKIE SAKARI

Elektronisko sakaru nozarē Regulators aktīvi atbalstīja Latvijas prezidentūras laikā izceltās divas tēmas – viesabonēšanu un tīklu neitralitāti, lai tās iekļautu Eiropas Komisijas (EK) Eiropas Elektronisko sakaru vienotā tirgus regulas projektā, tostarp rosinot arī BEREC padziļināt un turpināt darbu pie šiem jautājumiem BEREC darba grupās.

Viesabonēšanas un tīklu neitralitātes tēmu pārrunāja arī ikgadējā Baltijas Elektronisko sakaru un pasta regulatoru (BALTREG) sanāksmē. Tāpat Baltijas regulatori tajā diskutēja par lietu interneta un LTE (Long Term Evolution) tehnoloģiju tirgus pakalpojumu attīstību.

Tā kā BEREC 2014.gada 4.decembrī parakstīja sadarbības memorandu ar Austrumu partnerības Elektronisko sakaru tīklu (EaPeReg) un turklāt Regulators no 2016.gada ir ievēlēts par EaPeReg priekšsēdētāja vietnieku, tā pārstāvji vairākkārt uzstājās EaPeReg pasākumos par būtiskiem EaPeReg darbības virzieniem, tostarp pakalpojumu kvalitāti, piekļuves tīklu regulēšanu, radiofrekvenču plānošanu un viesabonēšanu.

Regulators dalījās ar savu pieredzi par dažādiem elektronisko sakaru nozares regulēšanas aspektiem vairākos starptautiskos pasākumos, kā arī ar citu valstu regulatoriem. Tā starptautiskajā konferencē "TELCO Trends", kura notika Rīgā 2015.gada augustā, Regulatora pārstāvji uzstājās par pakalpojumu kvalitātes un regulēšanas modeļu attīstību, ņemot vērā jauno telekomunikāciju tehnoloģiju ieviešanu. Savukārt TAIEX projekta ietvaros Regulatora eksperti iepazīstināja Moldovas kolēģus ar pakalpojumu kvalitātes uzraudzību.

Regulators, sadarbībā ar BEREC biroju, organizēja BEREC plenārsēdi, kuras ietvaros pirmo reizi notika kopīgs elektronisko sakaru un pasta regulatoru organizāciju BEREC un ERGP seminārs par e-tirdzniecību.

14.2. PASTS

Pasta nozarē Regulators piedalījās ERGP, CERP darbā un EK darba grupās, bez minētās e-tirdzniecības diskutējot arī par jauno pasta statistikas datu ievākšanas un apkopošanas modeli, piekļuvi pasta pakalpojumu sniegšanai un citiem jautājumiem.

14.3. ENERĢĒTIKA

Enerģētikas nozarē īpaši jāatzīmē veiksmīgā Latvijas enerģētikas vairumtirgus dalībnieku reģistrācija ES kopējā tirgus dalībnieku reģistrā, kā arī gatavošanās vairumtirgus uzraudzībai atbilstoši REMIT (Regula Nr. 1227/2011 par enerģijas vairumtirgus integritāti un pārskatāmību), kura jāuzsāk no 2016.gada 7.aprīļa. Lai nodrošinātu kvalitatīvu elektroenerģijas tirgus uzraudzību, Regulators organizēja semināru Baltijas valstu regulatoriem par riska mazināšanas instrumentiem, izteica priekšlikumus Nord Pool un ACER Regulatoru padomēs un darba grupās, kā arī cieši sadarbojās ar Baltijas un Ziemeļvalstu reģiona regulatoriem. Tāpat Regulators 2015.gada 17.decembrī parakstīja kārtējo daudzpusējo ES regulatoru un ACER saprašanās memorandu – šoreiz par rīcības koordinēšanu un sadarbību tirgus uzraudzībā, kā to nosaka REMIT.

Baltijas Elektroenerģijas tirgus un Baltijas Gāzes tirgus forumos, kurus Regulators organizēja 3. un 4. novembrī, Baltijas valstu, Somijas, Polijas un Grieķijas regulatori, Baltijas valstu pārvades sistēmas operatori, tirgotāji, ACER, Somijas un Lietuvas gāzes biržu un ministriju pārstāvji diskutēja par reģionam visaktuālākajiem jautājumiem, tostarp REMIT un tīkla kodeksu ieviešanu, ES infrastruktūras kopējo interešu projektiem, tirgus darbības uzlabošanu un citiem. Grieķijas regulatora pieredze gāzes tirgus attīstībā un regulēšanā, kā arī Polijas regulatora pieredze, cīnoties ar elektroenerģijas pārslodzēm, atklāja iespējamus riskus, no kuriem nākotnē jāizvairās Baltijas reģionam.

Lai gūtu padziļinātu informāciju par atsevišķiem regulēšanas aspektiem, Regulators organizēja seminārus par gāzes nozares regulēšanu, kuros ar savu pieredzi Latvijas tirgus dalībniekus iepazīstināja Beļģijas un Francijas regulatori. Notika arī Latvijas un Itālijas regulatoru pieredzes apmaiņa par elektroenerģijas piegāžu kvalitātes uzraudzību.

Savukārt TAIEX programmas ietvaros Regulatora pārstāvji sniedza atbalstu ES tiesību aktu ieviešanā Gruzijas enerģētikas regulatoram, kā arī Ukrainas enerģētikas regulatoram sekundārās likumdošanas izstrādē elektroenerģijas vairumtirgus atvēršanai, piedaloties Eiropas Enerģētikas kopienas atbalsta projektā.

Tāpat Regulatora pārstāvis uzstājās ar prezentāciju un piedalījās diskusijā EK rīkotajā konferencē, kurā, gatavojoties jaunas stratēģijas izstrādei, EK pirmo reizi plašāk pievērsās siltumapgādes un dzesēšanas jautājumiem.

14.4. DZELZCEĻA TRANSPORTS

Dzelzceļa transporta nozarē Regulators piedalījās IRG-Rail darbā un EK darba grupās, lai īstenotu vienotu, saskaņotu tirgus nosacījumu ieviešanu regulējamās nozarēs un regulatoru pārrobežu sadarbību.

14.5. ŪDENSSAIMNIECĪBA

Ūdenssaimniecības nozarē Regulators turpināja aktīvi darboties WAREG un ERRA darba grupās, padziļināti pievērsoties regulējamo uzņēmumu salīdzinošajai analīzei un tarifu struktūrai dažādās valstīs.

14.6. STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA: 2016.GADĀ

Starptautiskās sadarbības kontekstā 2016.gadā sagaidāmi vairāki nozīmīgi notikumi, kas iezīmē arī Regulatora veicamos uzdevumus starptautiskās sadarbības veicināšanā. Elektronisko sakaru un enerģētikas jomas ir tās, kurās gaidāmas regulēšanas ietvaru izmaiņas.

Elektronisko sakaru nozarē 2016.gads Eiropas Savienības dalībvalstu regulatoriem ir īpaši nozīmīgs, jo turpināsies esošā regulēšanas ietvara pārskatīšana. Ir vairākas jaunas tēmas, tādas kā "lietu interneta" iekļaušana regulējumā, ātra vai ļoti ātra platjoslas interneta pielietojums, BEREC lomas pārskatīšana un citas, par kurām būs diskusijas un kuru risinājums ietekmēs regulatora darbību un nozares regulējumu ilgtermiņā. Līdz ar to, lai paustu Regulatora nostāju un redzējumu par nozares attīstības jautājumiem, Regulatora pārstāvji piedalīsies BEREC sanāksmēs, kā arī minētos jautājumus iekļaus Regulatora organizēto BALTREG sanāksmes un ECC Numerācijas un tīklu darba grupas dienaskārtībā.

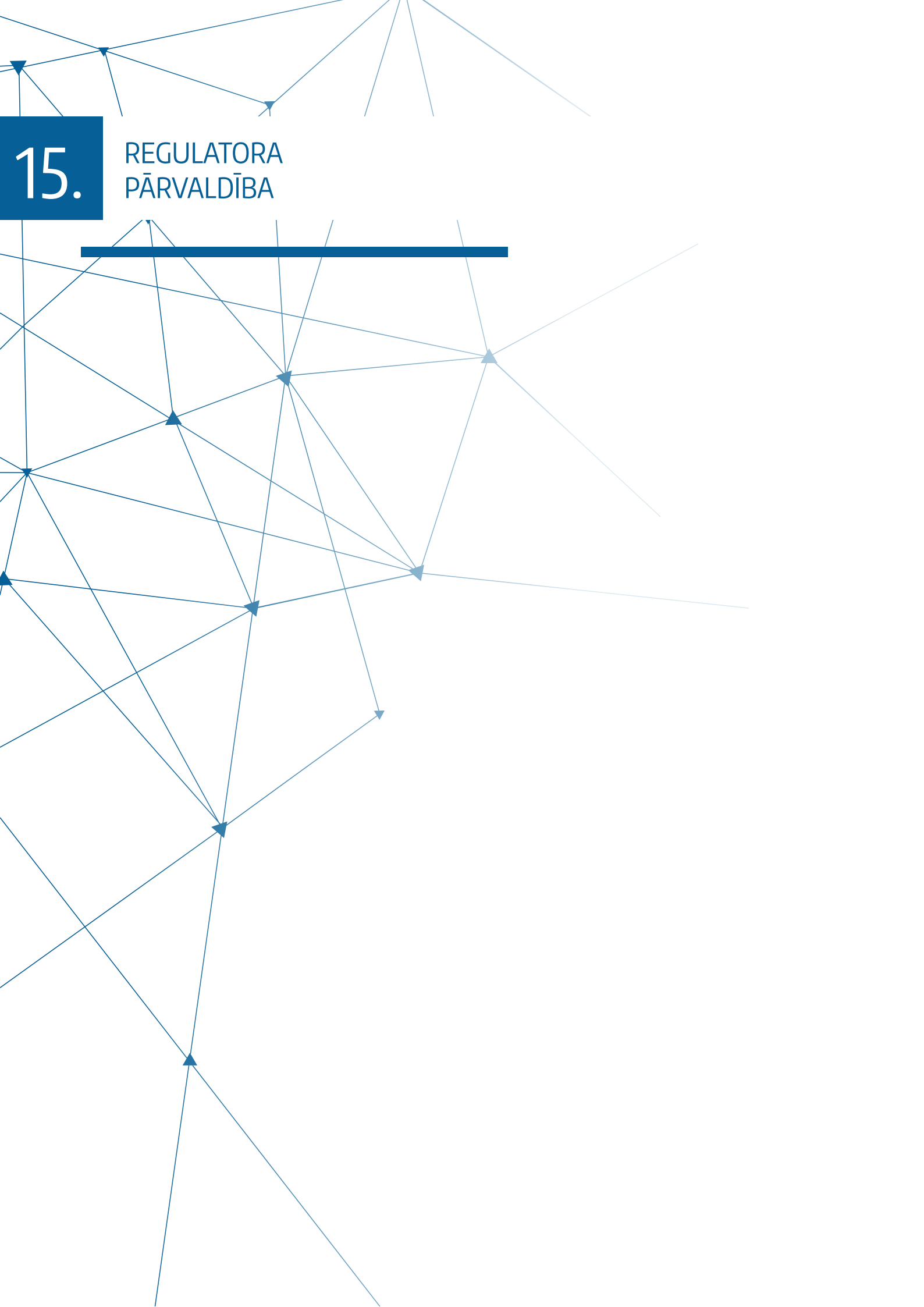
Kā EaPeReg priekšsēdētāja vietnieks 2016.gadā, Regulators ir līdzatbildīgs par EaPeReg 2016.gada programmas izpildi. Kopā ar Eiropas Komisiju tas 2016.gada pavasarī Latvijā organizēs EaPeReg plenārsēdi. Viena no plenārsēdes svarīgākajām tēmām būs veltīta Eiropas Savienības valstu pieredzei elektronisko sakaru nozares pārvaldībā.

Enerģētikā Regulators turpinās ciešu reģionālo sadarbību, aktīvi darbosies NP Regulatoru padomē un ACER, lai turpinātu darbu pie efektīvu tirgus uzraudzības pasākumu ieviešanas. Uzraudzības praksē īpaša nozīme būs trīs Baltijas valstu un Ziemeļvalstu regulatoru sadarbībai, uz esošo sadarbības memorandu pamata pilnveidojot un izstrādājot atsevišķus tirgus uzraudzības mehānismus, līdzīgi kā 2015.gadā ir noteikti vienoti principi steidzamo tirgus paziņojumu (UMM – Urgent Market Messages) uzraudzībai.

Vienlaikus Regulators sekos līdzi tīkla kodeksu ieviešanai enerģētikas nozarē, kur nepieciešams, darbu koordinējot ar trīs Baltijas valstu, Somijas, Polijas un Zviedrijas regulatoriem.

- Visas nozares
- Elektroniskie sakari
- Ūdenssaimniecība
- Enerģētika
- Pastis

15.

REGULATORA
PĀRVALDĪBA

15.1. STRUKTŪRA UN DARBA ORGANIZĀCIJA

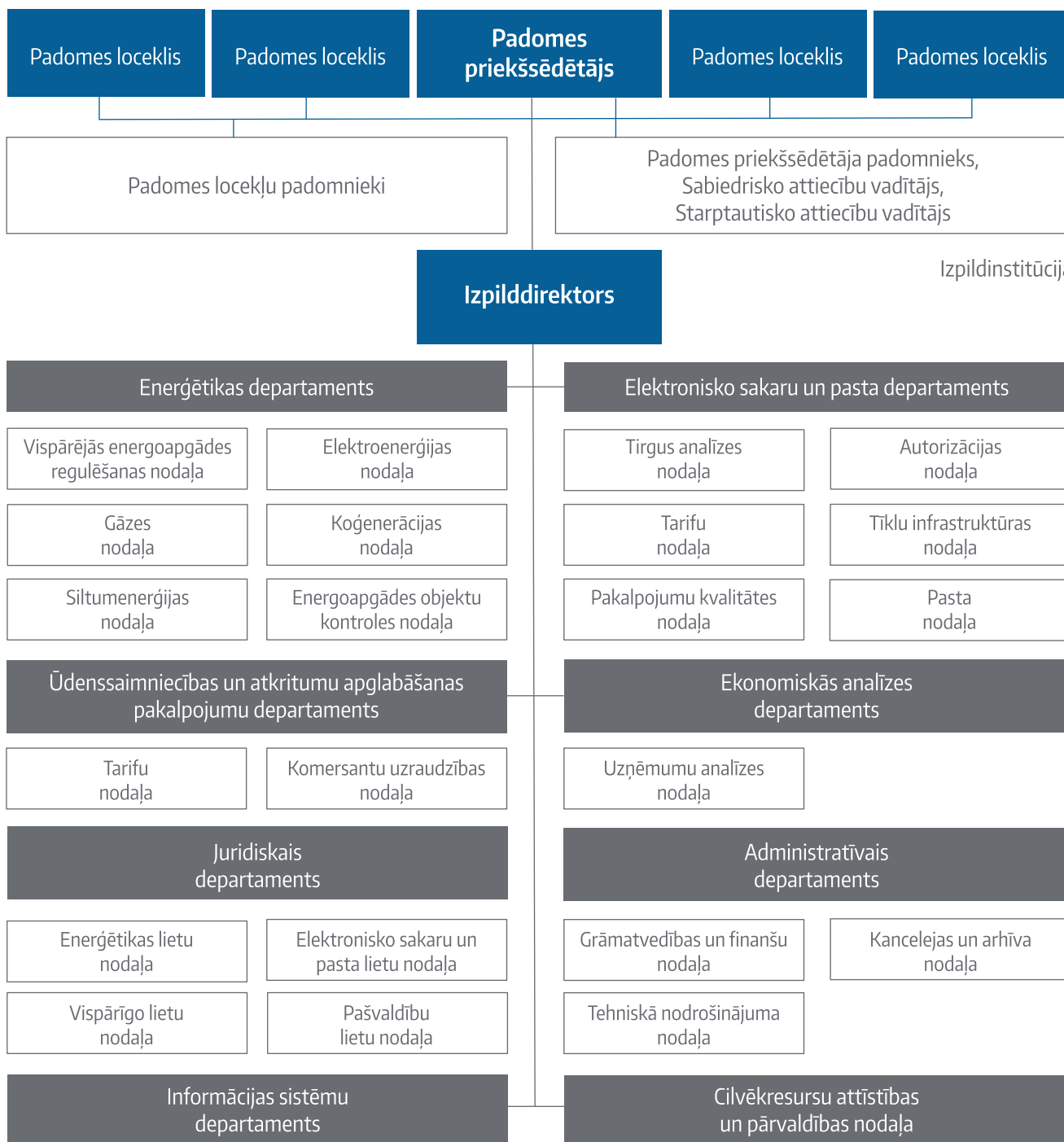
Kristīne Briede,
Cilvēkresursu attīstības un pārvaldības nodaļas vadītāja

Regulatora darba organizāciju un struktūru nosaka likums "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem". Atbilstoši likumam Regulatora lēmēj institūcija ir padome, kuras sastāvu veido Saeimas iecelts priekšsēdētājs un četri locekļi. Padomes priekšsēdētāju un locekļus amatā ieceļ uz pieciem gadiem. Padome Regulatora vārdā pieņem lēmumus un izdod administratīvos aktus, kas ir saistoši konkrētiem sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem un lietotājiem. 2015. gadā notika 39 padomes sēdes, kurās pieņemti 182 lēmumi.

Padomei ir pakļauta izpildinstitūcija, kas pilda padomes sekretariāta un ekspertu funkcijas, lai sagatavotu jautājumus un dokumentus izskatīšanai padomes sēdē un īstenotu padomes pieņemto lēmumu un izdoto administratīvo aktu izpildi. Izpildinstitūcija sastāv no izpilddirektora, septiņiem departamentiem, tostarp katrai regulējamai nozarei atbilstošām struktūrvienībām, un septiņām patstāvīgām nodaļām, ieskaitot trīs reģionālās nodaļas – Kurzemes, Vidzemes un Latgales.

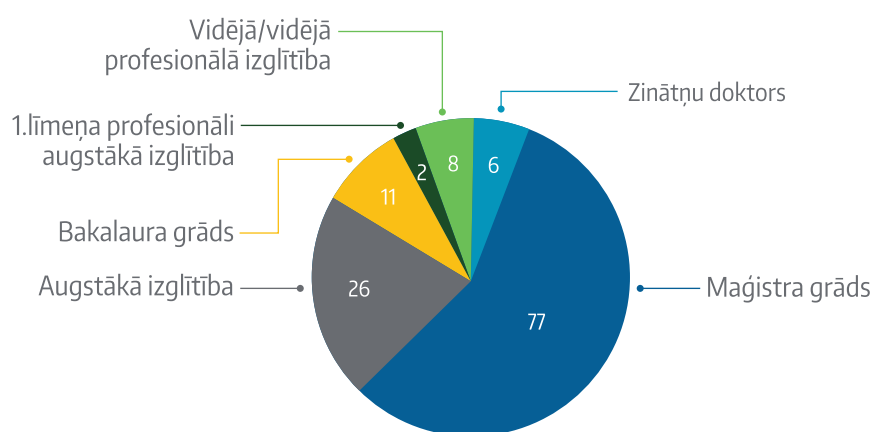
2015. gada 31. decembrī Regulatorā strādāja 130 darbinieki. Gada laikā darbinieku skaits pieaudzis par septiņiem, tikpat darbinieki ir izvēlējušies izbeigt darba attiecības ar Regulatoru. 103 darbinieki tieši strādā regulēšanas funkciju izpildē, un 27 darbinieki pilda tehniskās un administratīvās atbalsta funkcijas.

Padome

Regulēšanas funkciju veikšanai Regulatora darbiniekiem ir nepieciešama augsta kompetence. 94% Regulatora darbinieku ir augstākā izglītība. Izvērstā informācija par darbinieku kvalifikāciju atspoguļota attēlā. Augstas kapacitātes uzturēšanai Regulators atbalsta arī dažādus darbinieku kvalifikācijas celšanas pasākumus. 2015. gadā kvalifikācijas celšanas pasākumos tika iesaistīti 112 darbinieki, kas ir vairāk nekā 85 % no kopējā darbinieku skaita.

Regulatora darbinieku kvalifikācijas līmenis uz 2015.gada 31.decembri, skaits

Lai nodrošinātu un garantētu kvalitatīvu un efektīvu Regulatora funkciju īstenošanu, minimizētu iespējamos riskus, Regulators pastāvīgi izvērtē savus procesus un veic iekšējo kontroli. Sistēmu auditi tiek plānoti un īstenoti, veicot katras sistēmas risku novērtējumu un analīzi, galveno uzmanību vēršot pamatdarbības procesiem.

16.

FINANSES UN SAIMNIECISKĀ DARBĪBA

Regulators savu 2015.gada darbību realizēja atsevišķā budžeta programmā, kas apstiprināta likumā "Par valsts budžetu 2015.gadam".

Regulatora darbība tiek finansēta no nodevas par sabiedrisko pakalpojumu regulēšanu, kuru maksā regulējamie komersanti. Pārskata gadā valsts nodevas apmērs regulējamās nozarēs bija 0,17 % no komersanta sniegtā attiecīgā sabiedriskā pakalpojuma neto apgrozījuma 2014.gadā.

Regulatora darbības nodrošināšanai 2015.gadā plānoti izdevumi 5 100 192 EUR. Faktiski apgūti 4 749 667 EUR, kas ir 93.1% no pārskata gadā plānotā.

Likuma "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" 31.panta 2.4.daļa un Ministru kabineta 2009.gada 22.decembra noteikumu Nr.1623 "Noteikumi par valsts nodevas likmi par sabiedrisko pakalpojumu regulēšanu un nodevas maksāšanas kārtību" 6.punkts nosaka, ja kalendāra gadā samaksātā valsts nodeva pārsniedz Regulatora darbības nodrošināšanai attiecīgajā gadā nepieciešamās izmaksas, nākamajā gadā komersantam valsts nodevu par pārmaksāto summu samazina proporcionāli katra sabiedrisko pakalpojuma sniedzēja iemaksātās valsts nodevas lielumam attiecīgajā gadā.

Kopējais finanšu līdzekļu atlikums 2015.gada sākumā bija 669 285 EUR, kas 2015.gada laikā tika atgriezti sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem, samazinot komersantu valsts nodevas maksājumu proporcionāli katra sabiedrisko pakalpojumu sniedzēja iemaksātās valsts nodevas lielumam 2014.gadā. Kopējais finanšu līdzekļu atlikums 2015.gada beigās ir 100 EUR.

Regulatora 2015.gada finanšu pārskats sagatavots atbilstoši Ministru kabineta 2013.gada 15.oktobra noteikumiem Nr. 1115 "Gada pārskata sagatavošanas kārtība".

2015.gada pārskats iesniegts Valsts kasē, un par Regulatora 2015.gada pārskatu 2016.gada 18.martā atzinumu bez iebildumiem sniedza SIA "D.Daņēvičas revidentu birojs", zvērinātu revidentu komercsabiedrības licence Nr. 33.

2015.gadā Regulators kopumā ir noslēdzis 66 saimnieciskās darbības līgumus, tai skaitā saskaņā ar Publisko iepirkumu likumu organizējis 19 publiskos iepirkumus.

Nr.p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)*	Pārskata gadā (euro)	
			Apstiprināts likumā	Faktiskā izpilde *
1.	Ieņēmumi (kopā), t.sk.	3 714 321	4 200 192	4 080 482
	Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	3 689 868	4 200 192	4 080 482
	Pārējie iepriekš neklasificētie īpašiem mērķiem noteiktie ieņēmumi	24 453	0	0
2.	Izdevumi	4 718 723	5 100 192	4 749 667
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	4 441 817	4 910 378	4 565 471
	starptautiskā sadarbība	25 765	75 765	75 765
	pārējie uzturēšanas izdevumi	4 416 052	4 834 613	4 489 706
2.2.	Kapitālie izdevumi	276 906	189 814	184 196

* pēc naudas plūsmas principa